

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประกาศพระราชบัญญัติ

๑๖ ก.ค. ๘๐/๓๗

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๕

ร. ศ. ๓๓๗

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๓๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๔ บาท

๓๔๕, ๕๐๓.

สารบัญ

กฎหมายรัชกาลที่ ๕ ร.ศ. ๑๓๗

พระราชบัญญัติ ราช อองครักษ์	หน้า ๓๐
พระราชบัญญัติ จัด การ ดับเพลิงใหม่	๖๖ ๓๓๘
พระราชบัญญัติ บัง กัน ดัก ตอน ตีตราไม้	๖๖ ๓๖๐
พระราชบัญญัติ ระเบียบ บรรดา คัดดี	๖๖ ๓๗๐
พระราชบัญญัติ แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๗	๖๖ ๓๗๔
พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร เพิ่ม เต็ม ร.ศ. ๑๓๗	๖๖ ๓๗๘
พระราชกำหนด ขาญกา การ กระทำผิด สัตว์เบญจ ร.ศ. ๑๓๗	๖๖ ๓๓๗
ประกาศ ส่งกรานต์	๖๖ ๓
ประกาศ จัดการ บัง กัน กาฬโรค	๖๖ ๗
ประกาศ ตั้ง ศาล ยุติธรรม มณฑล นคร ราช ลีมา	๖๖ ๓๓
ประกาศ แก้ ไข เพิ่ม เต็ม พระราช บัญญัติ จัด การ บัง กัน กาฬโรค ลง วันที่ ๗ เมษายน ร.ศ. ๑๓๗	๖๖ ๓๔
ประกาศ ตั้ง ศาล ยุติธรรม มณฑล ราชบุรี	๖๖ ๓๗
ประกาศ กรม ศุขาภิบาล เรื่อง ตก เตือน ให้ ราษฎร ประพฤติ ตาม กฎหมายโปติก จุฬ ศักดิ์ราช ๑๒๓๗	๖๖ ๓๘
ประกาศ เรื่อง ทูต เกล้า ฯ ถวาย ฎีกา	๖๖ ๕๓
ประกาศ จัด การระงับอาคิ ใน จังหวัด พระ นคร	๖๖ ๓๒
ประกาศ ตั้ง กรรมการ คัดดีน ความ ฎีกา	๖๖ ๓๘

๖๕๑๕

ประกาศ เด็ก บ่อน เบี้ย ใน มณฑล ต่าง ๆ	หน้า ๕๐
ประกาศ เด็ก การเก็บ ภาษี ภายใน	” ๕๓
ประกาศ เพิ่ม เติม พระราชบัญญัติ ลักษณะ ปกครอง ท้อง ที่	” ๕๕
ประกาศ สำหรับ การ บัก หลัก หมายถึง เขต รับผิดชอบ	” ๕๖
ประกาศ รักษา ที่ดิน ริม ถนน ระหว่าง หนอง ผดุง กรุง เกษม	” ๖๕
ประกาศ กรมไปรษณีย์ โทรเลข ในการ เปิด สายโทรเลข เมือง สวรรคโลก แต่ เมือง สุโขทัย	” ๖๖
ประกาศ กระทรวง โยธาธิการ ว่า ด้วย ให้ รวม กรมไปรษณีย์ กับ กรมโทรเลข เป็น กรม เดียวกัน	” ๖๗
ประกาศ กระทรวง นคร บาล ว่า ด้วย ให้ ยก เด็ก การ ปิด แต่ คม ปัก ค่านา	” ๖๘
ประกาศ ตั้ง ศาล ยุติธรรม มณฑล ภูเก็ต	” ๖๘
ประกาศ กรม ศุขาภิบาล ในการ สร้าง ถนน ตำบล ครอบดินสอด	” ๗๐
ประกาศ แก้ไข เพิ่ม เติม พระราชบัญญัติ จัด การ บ้อง กัน กาฬโรค ตั้ง วันที่ ๓ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๑๗	” ๗๒
ประกาศ เก็บเงิน ค่า ราชการ มณฑล นครศรีธรรมราช แด่มณฑล ชุมพร ให้ ได้ มอ หน้า กัน	” ๗๓
ประกาศ ใช้ เบี้ย สังกัด ของ ชาว	” ๗๖
ประกาศ เปลี่ยน ตำแหน่ง เสนาบดี	” ๗๗
ประกาศ พระราช นิยม เรื่อง เวตา	” ๗๘

ประกาศ แกไข พระราชบัญญัติ จัด การ บ้อง กัณิ กาฬโรศ	
ลงวันที่ ๗ เมษายน ร.ศ. ๑๓๗	หน้า ๗๒
ประกาศ จัด การ เต่า เรียนใน หัว เมือง	๗๕
ประกาศ จัด ค้าต ยุกติธรรม มณฑล นคร สวรรค์	๗๗
ประกาศ ห้ามไม่ให้ ปลุกเรือนโรง อันมุงบังด้วยไม้ ชัดตะ ฤกษ์ด้วยแฉง	
ฤกษ์ด้วย ไม้ไม้ ใน ที่ เพดิง ใหม่ โถงดำบด ส้ามแยก	๗๗
ประกาศ จัด การ ส้อตใน จังหวัด พระนคร เพิ่มเติม	๗๙
ประกาศ ห้าม ไม้ ให้ ทำ อันตราย ต้นไม้ ริม ถนน หลวง	๗๙
ประกาศ จัด ค้าต ยุกติธรรม มณฑล นครไชย ศรี	๗๙
ประกาศ บอก เด็ก กฎหมาย คือ ท้าย พระราช บัญญัติ กระบวน	
พิจารณาความ แพ่ง ร.ศ. ๑๓๕	๗๘
ประกาศ กรม ศุขาภิบาล ใน การ สร้าง ถนน อุณา กรณ	๓๓๒
ประกาศ เวน ที่ ริม ถนน หลวง	๓๓๓
ประกาศ ไซ พระนาม เจ้า พาม กรม	๓๓๕
ประกาศ ตั้ง กรรมการ ตรวจฯ ตำแหน่ง พนักงานใน รัฐบาล	๓๔๔
ประกาศ ห้าม คน แต่ง ตัวไม่ ส้ม ควร มี ให้ ไป มาใน พระราชฐาน	
ที่ เสด็จ ออก	๓๔๖
ประกาศ ห้าม การ แต่ง กายไม้ ส้ม ควร	๓๔๗
ประกาศ ห้ามไม่ให้ปลุก เรือนโรง อันมุงบังด้วยไม้ ชัดตะ ฤกษ์ด้วยแฉง	
ฤกษ์ด้วย ไม้ไม้ ใน ที่ เพดิงใหม่ ที่ ศาลเจ้าใหม่ ดำบดดำเพ็ง	๓๔๗

ประกาศ เด็ก บ่อน เบี้ย	หน้า ๑๕๐
ประกาศ ข้อ บังคับ ภาษี ฝืน ร.ศ. ๑๓๗	„ ๑๖๒
ประกาศ เปลี่ยน ผู้บัญชาการ กรม ยุทธรณาธิการ	„ ๑๖๗
ประกาศ กระทรวง อ่างการ ต่าง ประเทศ เรื่อง เด็ก ถอน การ บิด ข่าว ที่ เกาะ ศรีวิ	„ ๑๖๗
กฎเสนาบดี กระทรวง โยธาธิการสำหรับ กรม รถไฟหลวง ว่าด้วย การ จำหน่าย ตัว โบนุญาตให้ โดย สार ทาง รถไฟ ไม่ ต้อง เสีย เงิน	„ ๒๓
กฎข้อ บังคับ สำหรับ การ แปร พระ ปริยัติ ชรรวมใน ส่นาม	„ ๑๕๕
เพิ่ม เดิม ข้อ บังคับ ทาง รถไฟ กรุง สยาม	„ ๑๖
ข้อ บังคับ ใน การ เก็บ เงิน ค่า ราช การ แผ่นดิน	„ ๗๔
หนังสือ สัญญา ทาง พระราช ไมตรี ทาง ค้าขาย แด การเดินเรือ ใน ระหว่าง กรุง สยาม กับ กรุง ยี่ บุน	„ ๕๐

ประกาศ สังกษานต์ รัตน โกสินทร ศก ๑๑๗

มีพระบรมราชโองการ ให้ประกาศไว้แก่ชนทั้งปวง บรรดา
ที่นับถือพระพุทธศาสนาแต่ธรรมดา นิยมปีเดือนวันคืน อย่างเช่นไซ้ ใน
สยามให้ทราบทั่วกัน ว่า

มีเจดีย์มฤตยิ ศก นั้น มี อธิกวาร โดยสุริยคติ กาด เป็นปรกติสุทิน
๙๙ พระอาทิตย์จะขึ้นที่ราษีเมษ ณวันอังคารที่ ๑๒ เมษายน รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๗ เวลาเช้า ๒ โมง เป็นวัน มหาสังกรานต์

วันพุธที่ ๑๓ เมษายน เป็นวันเนา วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ เมษายน เป็นวัน
เถลิงศกขึ้นจุลศักราชใหม่เป็น ๑๒๖๐ เวลาเช้า ๕ โมง กับ ๔๗ นาที
กับ ๒๔ วินาที

เพราะฉะนั้นในปีนี้ การทำบุญ เติเต็น นักขัตตฤกษ์ สังกษานต์เป็น ๓ วัน
ตักขณเจดหมายวันคืน เดือน ปีเช่นไซ้ดังนี้ คือ ตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๑ เมษายน
ให้เจดหมายลงชื่อปีใหม่ที่ทั้งปวงว่า รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ ให้ถึงเลข
บนศกนั้น ๓๓ ตามปีแผ่นดินไปกว่าจะเปลี่ยนศกใหม่ เทอชย

ณวัน พุทธศักราชที่ ๒๕ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๑ วันหนึ่ง วันอังคาร
ที่ ๑๓ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ วันหนึ่ง เป็นวัน ประชุม ถือน้ำ
พระ พิพัฒน์ ถัสยา

วัน อังคาร ที่ ๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ เป็นวัน จะ ทำ
พระ ราช พิธี จรด พระ นังคัล ห้าม ย่าให้ ราษฎร ตั้ง ~~น้ำ~~ ทำ นาก่อนวัน
นั้น คือ ตั้ง แต่ วัน อังคาร ที่ ๓ พฤษภาคม มา ให้ ทำ นากายหลัง พระ
ราช พิธี ต่อไป ตลอด พระ ราช อาณา เขต

วัน วิสาขะบูชา ที่ นิยม ใน คัมภีร์ อรรถกถา ว่า เป็น วัน ประสูติ แด
ศรัตรู แด พระ ปรีณิพพาน ของ สัมเด็จ พระ สัมมา สัม พุทธเจ้า นั้น ใน
บั้น นักษัตรฤกษ์ วิสาขะ บูรณมี ตกใน วัน พุทธศักราชที่ ๕ พฤษภาคม รัตน
โกสินทร ศก ๑๓๗ วัน จันทร์ ที่ ๕ กรกฎาคม เป็น วัน เข้า บูริมพรรษา
วัน พุศ ที่ ๓ สิงหาคม เป็น วัน เข้า บัจิม พรรษา วัน ศุกร ที่ ๓๐ กันยายน เป็น
วัน มหา ปวารณา ที่ เรียกว่า ออก พรรษา

วัน พุทธศักราชที่ ๒๗ ตุลาคม เป็น วัน พระราช พิธี จอง เปรี๊ยะ ยก โคม
วัน ศุกร ที่ ๓๑ พฤศจิกายน เป็น วัน ถด โคม ให้ พระ บรม วงษานุ วงษ์ ข้า
ทูล ถอ อรุณี พระบาท แด ราษฎร บรรดา ซึ่ง ได้ ยก โคม ถด โคม จง ได้
ทราบ แล้ว ทำ ตาม กำหนด นี้ โทณู

วัน อาทศย์ ที่ ๒๗ พฤศจิกายน เป็น วัน ช้ พ่อพราหมณ์ จะ ได้ ทำ พระ
ราช พิธี ^{๐๘๕๖} กฤติ เกษณ เทวดาน ถ้า จะ ทำ มา ช้ บูชา จาก วงศ์ ดัน นิบาต ซึ่ง

ศก ๑๓๗

ฟ้า ๓

นิยมว่า เป็น วันที่ ชุมชุม พระอาทิตย์ดาวจก ๑๒๕๐ พระองค์ พระดัมมา
ดัมพุทธเจ้า ได้ทรง แสดง โอวาท ปาติโมกข์ ใน ที่ ชุมชุม นั้น ควร ทำ
วันเสาร์ที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ วันโกสินทร ศก ๑๓๗ วัน นี้นี้ พ่อพราหมณ์
จะได้ทำ พระราชพิธี ที่ อวารศรี ณ เทเวศถาน

พระราชพิธี ตำราท คง ทำใน วันที่ ๑๓ ที่ ๑๔ ที่ ๑๕ กันยายน ตาม ราตรี
ให้การ เปน เสร็จ ใน วันที่ ๑๖ กันยายน

พระราชพิธี ฉัตร มงคล คง ทำใน วันที่ ๑๗ ที่ ๑๘ ที่ ๑๙ พฤศจิกายน
วัน พุฒ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน เปน วัน ประชุม ถวายบังคม พระบรมรูป

พระราช พิธี ตี ย่า พวาท เริ่ม ตั้ง แต่ วัน จันทร์ ที่ ๑๗ ธันวาคม ไป ถึง
วัน พุฒ ที่ ๒๗ ธันวาคม ๓๐ ราตรี

พระราช พิธี ตี ปวาย เริ่ม ตั้ง แต่ วัน พุฒ ที่ ๒๗ ธันวาคม ให้ การ
เปน เสร็จ ใน วัน อาทิตย์ ที่ ๑ มกราคม & ราตรี

พระ ราช พิธี สัมพัช ฉนวนทร คง ทำ ตั้ง แต่ วันที่ ๗ ที่ ๘ ที่ ๙ ที่ ๑๐
มีนาคม วันโกสินทร ศก ๑๓๗

หนึ่ง วัน เสดิม พระ ชนม พรราชา ใน วันโกสินทร ศก ๑๓๗ นี้ ศก
ใน วัน พุฒ ที่ ๒๑ กันยายน เวลาเช้า ๕ โมง กับ ๑๗ นาที กับ ๒๕ วินาที
ตาม สุริยคติกาต

วัน นตของ พระ ชนม พรราชา ตกใน วันเสาร์ ที่ ๑ กันยายน เวลา ย่ำค่ำ
ตาม จันทร มุศั

วันเฉลิม พระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชเทวี
ตกในวันเสาร์ที่ ๑๐ กันยายน ตามสุริยคติกาล

วันเฉลิม พระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
แต่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธราชกุมาร ตกในวัน
ที่ ๓ มกราคม ตามสุริยคติกาล

ในปีนี้ วันอังคาร เป็นวันธงไชย วันพฤหัสบดี เป็นวันอธิษฐาน วันจันทร์
เป็นวันอุบาสก วันเสาร์ เป็นวันโศกาวินาศ

วันเวลาพระอาทิตย์ เปลี่ยนขึ้นราศีใหม่ซึ่งเรียกว่าดวงกรานต์ เดือน
แถพระอาทิตย์สถิตย์ราศีหามวันตฤถิมหาสุณุนั้น พระอาทิตย์ยกขึ้น
สู่ราศีเมษ ณวันอังคารที่ ๑๒ เมษายน เวลาเช้า ๒ โมง อยู่จนวันศุกร์
ที่ ๑๓ พฤษภาคม เวลาบ่าย

เดือนห้าวันที่ ๒๕ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๖ แต่วันที่ ๘ที่ ๑๒
เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๗ เป็นวันตฤถิมหาสุณุนั้น แล้วยกไปราศี
พฤศภอยู่จนวันจันทร์ที่ ๑๓ มิถุนายน เวลาบ่าย ๓ โมง กับ ๓๖ นาที

เดือนหกวันที่ ๒๗ เมษายน แต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม เป็นวัน
ตฤถิมหาสุณุนั้น แล้วยกไปราศีเมถุน อยู่จนวันศุกร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม เวลา
เช้า ๓ โมง กับ ๑๒ นาที

เดือนเจ็ดวันที่ ๒๕ พฤษภาคม แต่วันที่ ๘ มิถุนายน เป็นวันตฤถิมหาสุณุนั้น
แล้วยกไปราศีกรกฎ อยู่จนวันจันทร์ที่ ๑๕ สิงหาคม เวลา ๓ โมง กับ ๑๒ นาที

เดือน แปด วันที่ ๒๗ มิถุนายน แต่ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม เป็น วันตฤ
มहाศูญ แล้ว ยกไป ราชี่ ดิงห์ อยู่ จน วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ กันยายน เวลา
ยาม ๓ กับ ๓๒ นาที

เดือน เก้า วันที่ ๒๕ กรกฎาคม แต่ วันที่ ๗ สิงหาคม เป็น วัน
ตฤมมหาศูญ แล้ว ยกไป ราชี่ กัญ อยู่ จน วันอาทิตย์ ที่ ๑๒ ตุลาคม
เวลา เข้า ๓ โมง กับ ๓๒ นาที

เดือน สิบ วันที่ ๒๑ สิงหาคม แต่ วันที่ ๑๐ กันยายน เป็น วัน ตฤ
มहाศูญ แล้ว ยกไป ราชี่ ดุยี่ อยู่ จน วัน อังคาร ที่ ๑๕ พฤศจิกายน
เวลา ย่ำรุ่ง แล้ว ๕๘ นาที

เดือน สิบเอ็ด วันที่ ๒๓ กันยายน แต่ วันที่ ๘ ตุลาคม เป็น วัน ตฤมมหา
ศูญ แล้ว ยกไป ราชี่ พิจกร อยู่ จน วัน พุธ ที่ ๑๕ ธันวาคม เวลา ๓ ทุ่ม
กับ ๓๒ นาที

เดือน สิบสอง วันที่ ๒๑ ตุลาคม แต่ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน เป็น วัน
ตฤมมหาศูญ แล้ว ยกไป ราชี่ ชนุ อยู่ จน วัน พฤหัสบดี ที่ ๑๒ มกราคม
เวลา ๘ ทุ่ม กับ ๕๘ นาที

เดือน อ้าย วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน แต่ วันที่ ๘ ธันวาคม เป็น วันตฤ
มहाศูญ แล้ว ยกไป ราชี่ มังกร อยู่ จน วัน เสาร์ ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ เวลา เตียง
แล้ว ๒-๕ นาที

เดือน ยี่ วันที่ ๑๕ วันที่ ๒๘ ธันวาคม เป็น วัน ตฤมมหาศูญ แล้ว ยก
ไป ราชี่ กุมภ อยู่ จน วัน จันทร์ ที่ ๑๓ มีนาคม เวลา ย่ำรุ่ง กับ ๕๘ นาที

เดือน ดำม วันที่ ๒๓ มกราคม วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ เป็น ตฤถิมหาสุญ
 แต่แยกไปราชีมิน อยู่จนวัน พุฒ ที่ ๓๒ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗
 เดือน สี่ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ วันที่ ๑ มีนาคม เป็น วัน ตฤถิมหา สุญ
 ใน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ นี้ เป็น คราว ที่ จะมี จันทรุปราคา ดัง ครั้ง
 ณวันที่ ๓ กรกฎาคม ครั้งหนึ่ง วันที่ ๒๗ ธันวาคม ครั้ง หนึ่ง

อนึ่ง วัน ชรรม ณะณะ นิยม ตาม วิธี บั๊กชคนนา เป็น วัน รักษาอุโบสถ
 แต่ ประชุม พัง ชรรม ซึ่ง ยก เยอง กัน กับ วัน พระ ตามเคย มี ที่ รั ทิว
 กันใน ชาว ดัยาม ประเทศ ทั้ง ปวง นั้น ใน ปี จอน นี้ มี ตั้งแต่ วัน อังคาร ขึ้น
 ค่ำ ๓ เดือน ๕ เป็น ต้นไป จนถึง วัน เดาร ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๕ เป็น ๒๐ วัน คือ
 วัน อังคาร ขึ้น ค่ำ ๓ วัน พุฒ ขึ้น ๘ ค่ำ วัน พุฒ แรม ค่ำ ๓ วัน พุทศับบตี แรม ๘ ค่ำ
 ใน เดือน ๕

วัน พุฒ ขึ้น ค่ำ ๓ วัน พุทศับบตี ขึ้น ๘ ค่ำ วัน พุทศับบตี แรม ค่ำ ๓
 วัน ศุกร แรม ๘ ค่ำ ใน เดือน ๖

วัน ศุกร ขึ้น ค่ำ ๓ วัน เดาร ขึ้น ๘ ค่ำ วัน เดาร แรม ค่ำ ๓ วัน อาทิตย
 แรม ๘ ค่ำ ใน เดือน ๗

วัน พุฒ ขึ้น ค่ำ ๓ วัน พุทศับบตี ขึ้น ๘ ค่ำ ใน เดือน ๑๐
 วัน เดาร ขึ้น ค่ำ ๓ วัน อาทิตย ขึ้น ๘ ค่ำ ใน เดือน ๑๒

วัน อังคาร ขึ้น ค่ำ ๓ วัน พุฒ ขึ้น ๘ ค่ำ ใน เดือน ยี่
 วัน ศุกร ขึ้น ค่ำ ๓ วัน เดาร ขึ้น ๘ ค่ำ ใน เดือน ๕ รวม ๒๐ วัน เท่า นี้
 นอก กว่า ๒๐ วัน นี้ ก็ คง ต้อง กัน กับ วัน พระ ตาม เคย

ประกาศ จิตการ บ้อง กั้น กภาพโรค

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยบัดนี้ไข้กภาพโรค อันเป็นโรคติดต่อกันได้เกิดขึ้นแล้วในเมืองฮ่องกง จึงมีพระราชประสงค์ที่จะจัดการบ้องกั้นไม่ให้โรคเช่นนั้นแพร่หลายตามมาถึงพระราชอาณาจักดังนี้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ ประกาศให้ทราบทั่วกันดังนี้

ข้อ ๑ ให้จัดเกาะไม้เป็นที่สำหรับทำการด้านบ้องกั้นโรค ภัยอันตราย แต่เป็นที่ทำการตรวจโรค ตามข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้

ข้อ ๒ เรือดำหนึ่งดำใด ซึ่งออกจากเมืองฮ่องกงมาถึงน่านน้ำสยาม ในวันหรือในภายหลังวันที่ได้ประกาศพระราชบัญญัตินี้ ต้องแวะจอดที่เกาะไม้ แต่ก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตของด้านบ้องกั้นโรค ภัยอันตรายให้โดยเข้ามาได้นั้น ต้องรอพักอยู่กว่าจะครบกำหนดเวลา ๘ วันเต็ม นับตั้งแต่วันที่ได้ออกมาจากเมืองฮ่องกง

ข้อ ๓ เรือดำหนึ่งดำใดที่ออกจากเมืองท่าใด ๆ ในประเทศจีนมาถึงน่านน้ำสยาม ในวันหรือในภายหลังวันที่ได้ประกาศพระราชบัญญัตินี้ ต้องแวะจอดที่เกาะไม้แต่ต้องรอพักอยู่ที่นั่นจนถึงเวลาที่เจ้าพนักงานแพทย์จะได้ขึ้นไปตรวจบนเรือ แต่ขอใบอนุญาตของด้านบ้องกั้นโรค ภัยอันตรายให้โดยเข้ามาได้

ข้อ ๔ ก่อนเวลาที่เรือดำหนึ่งดำโต ซึ่งมาจากเมือง ย็อง กง หรือจากเมืองท่าใด ๆ ในประเทศจีน จะได้รับใบอนุญาตของด่าน บ้องกันโรคภัยอันตรายให้เลยเข้ามาได้นั้น ห้ามไม่ให้คนผู้หนึ่งผู้ใด นอกจากเจ้าพนักงาน แพทย์ หรือผู้ช่วยของเจ้าพนักงานนั้น ทำการติดต่อไปมาในระหว่างเรือนั้นกับฝั่ง หรือในระหว่างเรือนั้นกับเรือดำอื่น ๆ เป็นอันขาด

ข้อ ๕ ผู้เป็นนายเรือ หรือคนผู้ใด ซึ่งเป็นผู้บังคับการในเรือดำหนึ่งดำโต ที่ต้องจอดพักอยู่ตามกำหนดกักด่าน บ้องกันโรคภัยอันตรายนั้น ต้องแจ้งถึง การ ต่วย ส่วนเรือแต่ส่วนเวลาที่ ได้เห็นเรือ มาตามทาง แต่ส่วนการมีไข้เจ็บหรือไม่มีอย่างไร ในบรรดาตูกเรือแต่ละคน โดยสารแต่ทั้ง เหตุการณ์อื่น ๆ แก่เจ้าพนักงานแพทย์ คำที่เจ้าพนักงานผู้นั้น จะต้องการ แต่ต้องตอบคำถามต่าง ๆ ที่เจ้าพนักงานแพทย์จะถามนั้น โดยความจริงแต่โดยถ้อยถวน แต่ถ้าเจ้าพนักงานแพทย์ จะต้องการให้จัดเรือแต่เครื่องใช้อื่นสมควรสำหรับส่งคนโดยสารแต่ละคน ตูกเรือขึ้นบก ที่ด่าน บ้องกันโรคภัยอันตรายนั้น ก็ต้องจัดให้ แต่ทั้งต้องช่วยเจ้าพนักงานแพทย์ตามสมควร ในทางอื่น ๆ ทั่วไป เพื่อให้เจ้าพนักงานผู้นั้นได้จัดการ ออกใบอนุญาตของด่าน บ้องกันโรคภัยอันตรายสำหรับเรือดำนั้นด้วย

ข้อ ๖ เจ้าพนักงาน แพทย์ มีอำนาจ ที่จะขึ้นไป บน เรือ ที่ มา ถึง หน้า
 หน้ายาม ได้ ทุก ท่า แต่ ตรวจ บรรดา คน ที่ อยู่ใน เรือ นั้น ได้ ทัว หน้า
 แต่ ถ้า เห็น สมควร จะ เรียก ตรวจ โใบ สำคัญ แจ่ง ด้วย การใช้ เจับ สำหรับ เรือ
 หนึ่ง ชื่อ แจ่ง จำนวน คน อพยบ หรือ หนึ่ง ชื่อ อื่น ๆ ซึ่ง เจ้าพนักงาน แพทย์
 จะ ต้อง การ ตรวจ เพื่อ ให้ จัด การ ออกลิ โบนุญาต ของ ท่าน บ้อง กัน โรค
 ภัยอันตราย นั้น ด้วย ได้ แต่ เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ ต้อง ทำ การ โดย
 ทาง ที่ ถูก ต้อง ด้วย กฎหมาย ตาม ที่ เห็น สมควร ต้อง ทำ เพื่อให้ รู้ ได้ ว่า
 ความ ดีอาด เรียบ ร้อยใน เรือ แต่ในบรรดาคนในเรือ นั้น ๆ มีอยู่ เป็นอย่างไร

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงาน ชุดการ ซึ่ง ทำ การใน หน้า ที่ อยู่ เกาะ สี่ขัง
 หรือ เมือง สมุท ปรการ อนุญาต ให้ เรือ ดำหนึ่ง ลำใด ที่ มา จาก เมือง ช้องกง
 หรือ จาก เมือง ท่าใด ๆ ใน ประเทศจีน ที่ ไม่ได้ แสดง โใบ อนุญาต มออก
 ความ บวิสุทธิ จาก โรค อื่น ที่ ควร จะ ใ้รับ จาก เกาะ ใ้ นั้น ถ้า เดียง
 ถ่าย สินค้า ที่ เกาะ สี่ขัง หรือ แฉ่น เคย เข้า มา กรุง เทพ ฯ เป็น อื่น ขาด
 แต่ บรรดา เรือ ที่ จะ ได้ แสดง โใบ อนุญาต เช่น นั้น ให้ ตรวจ ดู แล้ว จึง ยอม
 ให้ เดียง ถ่าย สินค้า ที่ เกาะ สี่ขัง แฉ่น เคย เข้า มา ยัง กรุง เทพ ฯ หรือ
 ตำบล อื่น ๆ ได้ ไม่ ต้อง มี การ ตรวจ อีก

ข้อ ๘ ให้เจ้าพนักงาน แพทย์ มีอำนาจ ตาม พระราชบัญญัติ นี้ จัด
 การ ตาม ที่ จะ เห็น สมควร ใน บรรดา เรือ หรือ คน ทั้งหลาย อื่น มี โรค คิดมา
 นั้น เพื่อ บ้อง กัน ไม่ ให้ โรค แพร่ หาดาย ได้ ต่อ ไป

08/10/2566

ตั้งว่า ทุกวันนี้ มีราชองครักษ์ อยู่หลาย พวก การแต่ง กายก็ เป็น หลาย
 อย่าง แต่น้ำที่ ราชการ ก็ต่าง ๆ กัน มิได้เป็นการ เรียบ ร้อย
 สดมควร แก่ ระเบียบ แห่ง ราชการ เพราะ นั้น ให้ตรา พระราชบัญญัติ
 ราชองครักษ์ ไว้เป็น หลัก ฐาน สำหรับ ราชการ ต่อไป จะ ได้ เป็น ที่ เรียบ
 ร้อย ตั้ง นี้

มาตรา ๑ ราชองครักษ์ ที่จะ มีต่อไป ให้แบ่ง เป็น ๒ จำพวก คือ
 พวกที่ ๑ ราชองครักษ์ พิเศษ พวกที่ ๒ ราชองครักษ์ ประจำ การ

มาตรา ๒ ราชองครักษ์ พิเศษ ได้แก่ นายทหาร บรรดา ที่ รับ
 ราชการ อยู่ใน ตำแหน่ง อันใด อัน หนึ่ง ซึ่ง ทรง พระราชดำริ เห็น สดมควร
 จะ ได้รับ พระ ราชทาน เกียรติยศ เป็น ราชองครักษ์ ส่วน พิเศษ ก็ จะ ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้ง ให้เป็น ราชองครักษ์ พิเศษ ไม่ต้อง รับ
 ราชการ ใน น้ำที่ ราชองครักษ์ เว้น แต่ จะ มี พระบรม ราชโองการ ตรัส
 ตั้ง ให้มารับ ราชการ บาง ครั้ง ครั้ง ชั่วคราว เมื่อ เวลา มา ประจำ การ
 ก็ ต้อง พัง บังคับ บัญชา สมุหราชองครักษ์ เสมอ ด้วย ราชองครักษ์ ประจำ
 การ ที่ ได้ ถูกลง ต่อ ไป ช่าง หลัง

ราชองครักษ์ พิเศษ นี้ พระ ราชทาน พระบรม ราชานุญาต ให้ ใช้ ด้วย
 โยง ยศ มีอักษร จ, ป, ว, ติดกับ บ่ง ทั้ง สอง ข้าง เป็น ที่ หมายถึง
 ประทับ กับ เล็ก ยศ ตาม กรม ตาม กอง ที่ ตน ได้ มีตำแหน่ง อยู่ นั้น

มาตรา ๓ ราชองครักษ์ ประจำ การ นั้น จะ ได้ ทรงพระ กรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ตั้ง นายทหาร ชั้น นายพล ๑ เป็น สมุหราชองครักษ์ ให้
 มี อำนาจ บังคับ บัญชา พวก ราชองครักษ์ ประจำ การ แต่ พวก ราชองครักษ์
 พิเศษ ซึ่ง มา สมทบ ประจำ การ เป็น ครั้ง เป็น คราว เป็น หัว นำ รับผิด

ขอ ในหน้าที่ราชองครักษ์ประจำการ นาย ๓ กับจะได้ทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อน นาย ทหาร ประจำการ ในกองรบ อันมี
 ยศตั้งแต่ นายร้อย เอกขึ้นไป ตั้งเป็นราชองครักษ์ประจำการ มี
 กำหนดไม่ยิ่งกว่า ๓๐ นาย มีหน้าที่ประจำรักษาพระองค์ ฟังบังคับ
 บัญชา สมุหราชองครักษ์ ไม่เกี่ยวข้องด้วยราชการในกรมเดิมกองเดิม

ราชองครักษ์ประจำการนี้ ให้ใช้สายโยงยศ แด อักษร จ, ป, ร,
 ติดทับบ่าทั้งสองข้าง สวมเสื้อสำหรับราชองครักษ์ คามียศ นายทหาร
 อันมีแบบ อยู่ในกรมตำรวจชั้น

มาตรา ๕ แม้เสื้อสำหรับตำแหน่งราชองครักษ์ยังไม่พร้อมที่
 จะแต่งทันทีที่ได้ ก็ให้ใช้สายโยงยศติดกับเสื้อตามกรมหรือกอง
 เดิมไปพลางกว่าจะเปลี่ยนได้

มาตรา ๕ ราชองครักษ์ประจำการ อันได้กล่าวมาในมาตรา ๓
 นั้น ผู้ใดมิได้มียศถึงชั้นนายพลแล้ว จะประจำหน้าที่ราชองครักษ์
 อยู่ได้ไม่เกินกว่า ๕ ปี ถ้ามิได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
 ให้ไปรับราชการเสียนอกกรมทหารแล้ว ต้องย้ายไปเข้าประจำ

ราชการในกองรบไม่น้อยกว่าปี ๓ ต่อขึ้นไปตำแหน่งราชองครักษ์
 อ่างอยู่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กลับเข้ารับราชการอีก
 จึงเข้าได้ แต่ต้องมีกำหนดไม่เกินกว่า ๕ ปี อย่างครั้งแรกทุกครั้งไป

ในเวลาที่ออกจากหน้าที่ราชองครักษ์แล้ว ห้ามไม่ให้ใช้เสื้อ
 สำหรับราชองครักษ์ แดสายโยงยศ แต่ให้ติดอักษร จ, ป, ร,
 ที่อกขวาเป็นที่หมาย

มาตรา ๖ สมุหราชองครักษ์ กับทั้ง ราชองครักษ์ ประจำการ พวกนี้
นับเป็น กรม หนึ่ง ขึ้น อยู่ใน กรม ยุทธนาธิการ

มาตรา ๗ ราชองครักษ์ ทั้ง ๒ จำพวกตาม พระ ราชบัญญัติ นี้ จะ
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้ง แต่ง ผู้หนึ่ง ผู้ใด จะได้ มี พระบรมราช
โองการ คำตัดสิน โดย เฉพาะ แล ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา ด้วย

มาตรา ๘ ~~คน~~ หนึ่ง ราชองครักษ์ ที่ มี อยู่ เก่า ก่อน พระราชบัญญัติ นี้
ไม่ เป็น ที่ เรียบร้อย ใน ระเบียบ ราชการ ให้ ยก เลิก เสีย ทั้งสิ้น ใน
วันที่ ได้ ตรา พระ ราชบัญญัติ นี้

มาตรา ๙ ให้ กรม ยุทธนาธิการ เป็น ผู้รักษา การ ให้ เป็น ไป
ชอบ ด้วย พระราชบัญญัติ นี้ ทั่ว ทุก ประการ

ประกาศ ตั้ง ศาลยุติธรรม มณฑลนครราชสีมา

มี พระราช เสด็จ ใน สมเด็จ พระนาง เจ้า พระบรม ราชินีนาถ ซึ่ง ดำ เริ่จ
ราชการ แล่น ดิน ต่าง พระองค์ ดำรง เหนือ เกด้า ฯ ตั้ง ใน ที่ ประชุม
เสนาบดีว่า เมื่อ รัตนโกสินทร ศก ๓๓๕ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ ตั้ง ข้าหลวงพิเศษ จัด การ ศาล ยุติธรรม ตาม หัว เมือง ความ แจ้ง อยู่
ใน ประกาศ พระราชบัญญัติ ลง วันที่ ๒๐ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๓๓๕
นี้แล้ว

บัดนี้ ทรง พระราช คำไว้ เห็น ว่า ควร จะ ตั้ง มี อ ทำการ จัด ตั้ง ศาล
ยุติธรรม ใน มณฑล นครราชสีมา ขึ้น ตาม พระบรม อนุญ ศาล หัว เมือง

ใต้ ชัก มณฑล นั้น จึง มี พระราช เสด็จนี้ โปรดเกล้า ฯ ให้ตั้ง พระยา
 ประสิทธิ์ศักดิ์การ ข้าหลวง เทศาภิบาล เป็น ข้าหลวง พิเศษ ซึ่งมีหน้าที่
 อยู่แล้ว ตาม พระราช บัญญัติ ใน มาตรา ๒ กับ พระยาตำแหน่ง สงคราม
 ผู้สำเร็จราชการ เมืองนครราชสีมา ซึ่ง เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย
 ได้เลือกตั้ง ขึ้น เป็น ข้าหลวง พิเศษ ตาม พระราชบัญญัติ อีกนาย ๑ รวม
 ๒ นาย เป็น ข้าหลวง พิเศษมี อำนาจ จัดการ ตั้งศาล ยุติธรรม ในมณฑล
 นครราชสีมา ได้ ตาม พระราชบัญญัติ ข้าหลวง พิเศษ ทุกประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๓๖

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

รับพระราช เสด็จนี้

ประกาศ

แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ

จัดการ บ้องกัณฑ์ไฟโรค

ลงวันที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๖

มีพระบรม ราชโองการ . ใน พระบาท สมเด็จพระปรมินทร มหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ทรงพระ
 กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ ให้ทราบทั่ว กันว่า

ศก ๑๓๗

หน้า ๓๕

ด้วย บกนี้ ไข้กาฬโรค ซึ่ง ได้เกิดขึ้น ในเมือง ชื่องกงนั้น ได้แพร่
หลาย ตาม ไปถึง เมือง ชิวเถา เพราะฉะนั้น จึงทรง พระราชดำริเห็นว่า
สมควรต้องแก้ไขเพิ่มเติมประกาศจัดการป้องกันกาฬโรค ลงวันที่ ๗ เมษายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ นั้น

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยกเลิกข้อ ๒ และข้อ ๓ ในประกาศ
ที่ ออก ชื่อ มาแล้ว นั้น แต่ ให้ คราว พระราช บัญญัติ คง ข้อ ๒ และข้อ ๓
ตั้ง มี ต่อไปให้ ใช้ แทน คือ

ข้อ ๒ เรือดำหนึ่งดำโต ซึ่ง ออกจาก เมือง ชื่องกง ฤา เมือง ชิวเถา มา
ถึงท่าหน้า น่านน้ำสยาม ในวัน ฤา ในภาย หลัง วันที่ ได้ ประกาศ พระราชบัญญัติ
นี้ ต้องแวะจอดที่ เกาะไผ่ แต่ ก่อนที่จะได้ รับ ใบอนุญาตของด่านบ้อง
กันโรคภัยอันตราย ให้เลย เข้ามาได้นั้น ต้อง รอพัก อยู่ กว่า จะครบกำหนด
เวลา ๗ วัน เต็ม นับตั้งแต่วันที่ ได้ ออกมาจาก เมือง ชื่องกง ฤา เมือง
ชิวเถา

ข้อ ๓ เรือดำหนึ่งดำโตที่ ออก จาก เมืองท่า ไต ๆ ใน ประเทศจีน
ยกเว้น แต่ เมือง ชิวเถา เมื่อ มาถึง ท่าหน้า น่านน้ำสยาม ในวัน ฤา ใน ภาย หลัง วันที่
ได้ ประกาศ พระราชบัญญัติ นี้ ต้องแวะจอดที่ เกาะไผ่ แต่ ต้อง รอพัก อยู่
ที่นั่น จน ถึงเวลาที่ เจ้าพนักงานแพทย์ จะ ได้ ขึ้น ไป ตรวจบนเรือแล้ว
ออกใบอนุญาต ของด่าน บ้องกันโรคภัยอันตราย แล้ว จึง ให้เลย เข้า มาได้

บรรดาข้ออื่น ๆ นอกจาก ข้อ ๒ และข้อ ๓ ในประกาศจัดการ บ้องกัน
กาฬโรคลงวันที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ นั้น ให้ คงเป็นอันใช้
ได้ตาม ประกาศ นั้น ตลอดทุกประการ

ประกาศ มาในวันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ เป็น
วันที่ ๑๐๗๒๕ ๐๘/๑๐/๒๕๖๖
วันที่ ๓๐๗๒๕ ในรัชกาลปัตยุมัน

เพิ่มเติม ข้อบังคับ ทางรถไฟกรุงเทพฯ

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ข้อบังคับสำหรับ ทางรถไฟนครราชสีมา ที่ได้ พระราชทาน พระราชานุญาต แล้ว แต่วันที่ ๑ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๖ อันได้ตั้ง พิมพ์ ในหนังสือ ราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๓๕ แผ่นที่ ๒๘ เช่น ใช้ อยู่ทุกวันนี้ นั้นยังขาด ข้อความ ที่จำเป็น จะต้อง มี เพื่อ บังคับ การ ซื่อ ซาย หรือ ดักพา เขา ผื่น เกื่อน เข้ามา ใน บริเวณ ทาง รถไฟ อันผิด ด้วย พระราชบัญญัติ มาชี ผื่น ซึ่ง เจ้าพนักงาน จะตรวจ จับกุม ได้ โดยยาก จึง ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ เสนาบดีกระทรวง โยธา ธิการ กำหนด ข้อ ๒๘, เพิ่มเติม ใน พระราช บัญญัติ สำหรับ ทาง รถไฟ นครราชสีมา ดังจะกล่าว ต่อ ไปนี้

ข้อ ๒๘ ข, ห้ามมิให้ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ซื่อ ซาย ผื่น เกื่อน ให้นำพา เขา ผื่น เกื่อน เข้ามา ใน บริเวณ กรมรถไฟ โดย เปน อื่น ซาก ถ้า ผู้หนึ่ง ผู้ใด ประพฤติ ละเมิด ต่อ ข้อ บังคับ นี้ จะต้อง ถูก ปรับ ๕๐ เปอร เซน แห่ง ราคา ผื่น กับ ทั้ง ผื่น นั้น จะต้อง ถูก ริบ ด้วย อนึ่ง ถ้า ผู้หนึ่ง ผู้ใด นำ ความ มา แจ้ง ต่อ เจ้าพนักงาน รถไฟ ได้ ว่า มี ผู้ ทำการ ซื่อ ซาย ผื่น เกื่อน จริง แล ผื่น นั้น จะ ได้ รางวัล ๒๕ เปอร เซน แห่ง ราคา ผื่น ซึ่ง ต้อง ริบ แล เงิน รางวัล นั้น เจ้าภาษ จะต้อง เสีย เมื่อ เวลา คน ได้ ริบ ผื่น จึง ต้อง ริบ นั้น

พระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๗
 (ลง พระนาม) พิตยตาม พิฤทธิ ซาก

เสนาบดี กระทรวง โยธา ธิการ

ผู้รับ พระบรมราชโองการ

ประกาศ ตั้ง ศาล ยุติธรรม มณฑล ราชบุรี

มีพระบรมราชโองการ จึ่งเห็นเกล้าฯ สั่งว่า เมื่อ รัตนโกสินทร
 ศก ๓๓๕ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง ข้าหลวง พิเศษ จัดศาล
 ยุติธรรมตามหัวเมือง ความแจ้ง อยู่ใน ประกาศ แด่ พระ ราชบัญญัติ
 วันที่ ๒๑ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๓๓๕ นั้นแล้ว ข้าหลวง พิเศษได้ จัดการ
 ศาลยุติธรรมหัวเมือง ใน มณฑลกรุงเก่า มาโดยลำดับ บัดนี้ ทรง พระ
 ราชดำริเห็นว่า ควร จะ ตั้ง มีขจัดศาล ยุติธรรมใน มณฑล ราชบุรี ได้ อีก
 มณฑลหนึ่ง จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ หลวงศรี สัตยา วัักษ์ กับ
 มีศเคอร์ สະเด็ต เซอ เป็น ข้า หลวง พิเศษ ประจำการ ๒ นาย ออกไป
 จัด การ ศาล ยุติธรรม หลวง นรเนสร์ บัญชา กิจ เป็น ผู้ พิพากษา ศาล
 มณฑลราชบุรี พร้อม ด้วย เจ้า พระยา สุรพันธ์ พิตุทศ ข้าหลวงเทศาภิบาล
 ซึ่งเป็น ข้าหลวง พิเศษ โดย ตำแหน่ง นาย ๑ แด่ พระยา อมรินทร์ ภาไชย ผู้ว่า
 ราชการ เมือง ราชบุรี ซึ่ง เห็นว่า บัดนี้ กระทรวง มหาดไทย ได้รับ พระ บรม
 ราชานุญาต เลือกลงตั้ง เป็น ข้าหลวง พิเศษ นาย ๑ ตาม พระ ราช
 บัญญัติ จัด การ ศาล ยุติ ธรรม ใน มณฑล ราชบุรี คือไป

ศาลา ดก ขนใน ฝ่าย ซ้าย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓๐ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗

(ตง พระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวง มหาดไทย

รับพระ บรมราชโองการ

ประกาศกรมศุลกาภิบาล

พระยาเทศ์รวงษ์วัดฉนวนผู้บัญชาการกรมศุลกาภิบาล ขอประกาศ
ตักเตือนชนทั้งหลาย บรรดาซึ่งตั้งบ้านเรือนโรงร้านในเขตจังหวัด
พระนครให้ทราบทั่วกันว่า

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมศุลกาภิบาล เริ่มจัดการ
รักษาความสะอาดในพระนคร เพื่อความสุขสำราญของมหาชนทั่วไป
แต่ถึงขณะนี้ซึ่งกรมศุลกาภิบาลจะจัดครั้งนี้ นั้นมีข้อห้ามต่างๆ
ซึ่งอยู่ในกฎหมายโปติศแต่ก่อนแล้ว จึงขอตักเตือนให้มหาชนซึ่งอยู่ใน
ท้องที่จังหวัดพระนครนั้น ปฏิบัติตามข้อความในกฎหมายโปติศ ซึ่งทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นได้ มีข้อห้ามเช่นเก่าคำเตือนหา
มีกฏบังคับคดีกรฐ ๓๒๓๗ ต่อไปดังนี้ คือ

ข้อ ๒๕ อย่าให้ราษฎรชาวบ้านปลุกพระเพลิง แต่การตั้งของเข้านมา
ในแนวถนนให้กีดทางรถทางม้าทางคนเดินไปมา ถ้าผู้ใดทำตั้งว่า
มานี้ ก็ให้โปติศห้ามปรามบังคับให้เจ้าของหรือถอน แต่กับของ
นั้นไปเสียให้พ้นแนวถนน

ข้อ ๓๗ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะทำบุญ แต่เป็นการประชุมเลี้ยงดูกัน
หรือจะมีการเล่นทุกอย่าง จะปลุกโองหรือทำพระเพลิงออกมานั้น
ที่ถนนของโปติศได้รักษา ก็ให้ไปบอกกับอินตเปกเตอเยเหนือราด

(อธิบดี กรม กอง ตระ เวณ) ให้ ทราบ ก่อน ว่า จะ ปลูก โรง แด ปลูก พะ เเพง ออก มา ใ น ถนน ถ้า อิน สเปก เตอ เย เนอราต (อธิบดี กรม กอง ตระ เวณ) เห็น ควร ว่า จะ ปลูก ได้ อิน สเปก เตอ เย เนอราต (อธิบดี กรม กอง ตระ เวณ) ต้อง ให้ หนังสือ อนุญาต แก่ ผู้ ที่ จะ ทำ การ นั้น ฉบับ หนึ่ง ว่า ถ้า ทำ การ ตั้ง แต่ วัน นั้น ไป ถึง วัน นั้น เปน วัน หมด การ ถ้า ถึง กำหนด ที่ จะ เด็ก การ ตาม หนังสือ อนุญาต นั้น แล้ว เจ้า ของ การ นั้น ไม่ รือ ดอน ของ ที่ ปลูก ใ ว ไ น ห้อง ถนน ที่ โปติค รั กษา นั้น เสีย ให้ อิน สเปก เตอ เย เนอราต (อธิบดี กรม กอง ตระ เวณ) บังคับ ให้ โปติค ไป รือ ดอน เขา ของ ที่ ปลูก ใ ว นั้น เขา เปน ของ โปติค ถ้า ผู้ ไ ต ปลูก สร้าง โรง ร้า น พะ เเพง ใน ห้อง ถนน ที่ โปติค ได้ รั กษา ไม่ ได้ บังคับ ให้ อิน สเปก เตอ เย เนอราต (อธิบดี กรม กอง ตระ เวณ) รือ ปลูก เขา ตาม อำ เภอ ใจ ของ คน เอง ให้ โปติค ไป บอ ก เจ้า ของ ให้ รือ เสีย ถ้า ไม่ รือ ก็ ให้ โปติค ไป รือ ดอน เขา ของ ที่ ปลูก ใ ว นั้น เปน ของ โปติค แล้ว ให้ ปรับ เจ้า ของ ที่ ปลูก พะ เเพง โรง ร้า น เปน เงิน ห้อง ระ หก บาท เอา ใ ว เปน เงิน ถดาง ใน กรม โปติค

ข้อ ๕๕ ห้าม มิ ให้ เด็ก ผู้ ไ ม่ ใหญ่ เขา ติน ล้อ แดะ ถ่าน เเพง แด สิ่ง ของ ไป เทียว ซัด เซียน เปน ต้น ว่า กำ แพง เมือง กำ แพง วัด ฝาย ฝ้าง อุ โบสถ วิหาร การ ป รียบ บ้าน เรือ น สิ่ง ของ ต่าง ๆ ซึ่ง ปลูก สร้าง ใ ว นั้น ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ ไ ต ไม่ พัง ตาม บังคับ ให้ ซิบ โปติค ออฟฟิซ เซอร์ (เจ้า พนักงาน ไ ม่ ใหญ่ ใน กรม กอง ตระ เวณ) จับ คัด ฝ้าง ซิม หนึ่ง มา ปรับ โหม เขา เงิน ๓๐ บาท เอา ใ ว เปน เงิน ถดาง

ใน กรมโปติศ ถ้าไม่มีเงินให้ ๆเอาตัวผู้ทำผิด จำซึ่งใช้การใน กรมโปติศ เดือนหนึ่ง จึงให้ปล่อยตัวไป

ข้อ ๔๓ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะเทหน้าต่างของกัศ แต่จะอาบน้ำหรือ ทำการสิ่งใดในที่ตองใช้น้ำ ห้ามมิให้ทำที่ในท้องถนนให้น้ำไหลเบรอะถนนได้ ถ้าผู้ใดเทน้ำที่เป็นของโสโครกกัศ แต่อาบน้ำ ในถนนกัศ แต่ทำการต่าง ๆด้วยน้ำในถนน ให้เบรอะตังกล่าว มาแล้วให้ปรับใหม่เอาเงินตรา ๓๐ บาท ถ้าไม่มีเงินให้ ๆเอาตัวผู้ผิด นั้นจำไว้ ใช้การใน กรมโปติศ เดือนหนึ่ง จึงให้ปล่อยตัวไป

ข้อที่แห่งหนึ่งแห่งใด เป็นที่ไม่สมควรจะถ่ายอุจจาระ เป็นต้น ว่าข้างถนนริมถนนเป็นที่กลางแจ้ง ถ้าผู้ใดถ่ายอุจจาระลงในที่ว่ มาอัน ให้จับตัวปรับใหม่เอาเงิน ๒๐ บาท แล้วให้ปล่อยตัวไป ถ้าไม่มีเงินจะให้ค่าปรับใหม่ ก็ให้เอาตัวซึ่งไว้ใช้การ จึงควรสามเดือน แล้วให้ปล่อยตัวไป

ข้อ ๔๖ ถ้าผู้ใดเลี้ยงสัตว์ ส้าระพัดทุกอย่าง ถ้าสัตว์นั้นตายให้ เจ้าของสัตว์เอาสัตว์ไปฝังเสีย วัดหรือที่ป่าช้าอันสมควร หรือที่บ้าน ของตัวเองก็ได้ห้ามมิให้เอาสัตว์ที่ตายไปทิ้งไว้ ตามถนนหนทางข้าง บ้านข้างกำแพง ในท้องที่โปติศได้รักษา ให้มีกัศินฮาเกียรณแก่ คนเดินไปมา ถ้าผู้ใดไม่ฟังให้ โปติศปรับใหม่เอา กับผู้ที่ทิ้งสัตว์ ตัวละ ๓๐ บาท

ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดขึ้นกระทำให้ผิดด้วยกฎหมายทุก ๆ ข้อ
ที่ใดตก
เดือน มาขึ้น กรม กอง ภาระ เวน จะได้จับ ผู้กระทำให้ผิด ส่งไป ยัง ศาลให้
พิจารณา ตั้งโทษ ตาม พระ ราชบัญญัติสืบไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม วันวัน โทสินทร ศก ๑๑๗

ประกาศ เรื่อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ไปข้างท้าย พระราชบัญญัติ มาตรา ๑๓๕ แห่ง พระราช
บัญญัติ กระบวนพิจารณาความแพ่ง วันวัน โทสินทร ศก ๑๑๕ ให้มีความ
เพิ่มเติมดังนี้

“แต่เมื่อฎีกานั้น เป็นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ในคดี
ซึ่งศาลได้ตัดสินปรับเป็นเงินใหม่ กัดพันยี่ กัด หรือ หุน ทวิพยค่า เสีย
หาย กัด เป็นเงินไม่เกินกว่า ๒ ชั่ง หรือ จำคุกไม่เกินกว่า ๖ เดือนแล้ว
ห้ามไม่ให้ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา เว้นไว้แต่

๑ ผู้พิพากษาซึ่งได้ชำระคดีเดิมมา หรือผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ คิด
เห็นว่า ข้อความที่ ได้ตัดสิน นั้น เป็นปัญหาสำคัญ ได้ขอมุขอนุญาตให้
ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา เช่น อย่าง ความเกินกำหนดซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ฤ

๒ เมื่อเสนาบดี กระ ทรวง หนึ่ง กระ ทรวง ใด หรือ เทศภิบาล หรือ เจ้า
กรม อยุทธยา หรือ เนติบัณฑิตยสถาน ๒ คน ได้ลงชื่อในหนังสือฎีกา

นั้น รับรองว่า ที่ ได้ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ดังนี้ มี เหตุอันสมควร จึง
จะเป็นฎีกาได้”

แต่ อีกประการหนึ่ง ในระหว่าง มาตรา ๓๔ กับ ๓๕ แห่ง พระราช
บัญญัติ พิจารณาความ มี โทษ สำหรับ ใช้ ไป พดางก่อน รัตน โกสินทร
ศก ๓๑๕ ให้ มี อีก มาตรา ๖ ดังนี้

“ มาตรา ๓๔ (ก) เมื่อ คู่ ความ จะ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา คัดค้าน คำ
พิพากษา ศาล อุทธรณ์ แล้ว แม้ ว่า เป็น โจทย์ ของ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา
ภายใน ๓๕ วัน แม้ ว่า เป็น จำเลย ต้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ภายใน ๓ เดือน
แต่ ฎีกา คัดค้าน คำพิพากษา ซึ่ง ได้ ลง โทษ จำคุก ๖ เดือน หรือ
ต่ำกว่า ๖ เดือน หรือ ปรับ เป็น เงิน ใหม่ พินัย ๒ ชั่ง หรือ ต่ำ กว่า ๒ ชั่ง
ห้าม ไม่ ให้ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา เว้น ไว้ แต่

๑ ผู้พิพากษา ซึ่ง ได้ ชำระ แต่ เดิม มา หรือ ผู้พิพากษา ชั้นอุทธรณ์ คิด
เห็น ว่า ข้อ ความ ที่ ได้ ตกลง นั้น เป็น ปัญหา สำคัญ ได้ ยอม อนุญาต ให้ ทูล
เกล้า ฯ ถวายฎีกา เช่น อย่าง ความ เกิน กำหนด ฤ็

๒ เมื่อ เสนอ บัญชี กระทรวง หนึ่ง กระทรวง ใด หรือ เทศาภิบาล หรือ เจ้า
กรมอัยการ หรือ เติมนักจิตยต์ยาม ๒ คน ได้ ชี้ ข้อ โทษ ใน หนึ่ง ล้อ ฎีกา
นั้น รับรอง ว่า ที่ ได้ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ดังนี้ มี เหตุอัน สมควร จึง จะเป็น
ฎีกาได้”

ประกาศ มา ณ วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๓๑๗ เป็น
วันที่ ๓๐๗๖๘ ใน รัชกาล บัณฑิต นี้

กฎเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ สำหรับกรมรถไฟหลวง

ว่าด้วยการจำหน่ายตั๋วใบอนุญาตให้โดยสารทางรถไฟไม่ต้องเสียเงิน
กำหนดให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนรัตนโกสินทรศก ๑๑๗

ด้วยพระเจ้าอยู่หัวยาเธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิธาดา เสด็จมาตั้ง
กระทรวงโยธาธิการ ได้รับพระราชทานพระบรมราชาอนุญาตให้ตั้ง
กฎเป็นข้อบังคับสำหรับกรมรถไฟหลวง ว่าด้วยการจำหน่ายตั๋วใบ
อนุญาตให้ขึ้นโดยสารในรถไฟหลวง โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสาร
มีเนื้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การอนุญาตให้โดยสารไปในรถไฟหลวง โดยไม่ต้อง
เสียเงินค่าโดยสารนั้น ตั้งแต่วันที่ต่อไป ให้มีกำหนดแต่ตรวจตราโดยการ
ออกใบอนุญาตซึ่งเจ้าพนักงานในที่ว่าการนั้น ๆ ฤ็เจ้าพนักงาน
รถไฟซึ่งได้รับอำนาจตามกฎข้อบังคับนี้ ฤ็ตามคำสั่งพิเศษของเจ้า
กรมรถไฟให้เป็นผู้จำหน่ายตั๋วอนุญาตเช่นนั้นจะออกให้

ข้อ ๒ ตั๋วใบอนุญาต ดังกล่าวมาในข้อ ๑ นั้น มีดังนี้ คือ
อย่าง ที่ ๑ ตั๋วอนุญาตให้โดยสารไม่ต้องเสียเงิน ซึ่งใช้ได้ไม่
มีกำหนดเที่ยว แต่ไม่มีกำหนดรถขึ้นใดๆ แต่เป็นตั๋วอนุญาตชั่วคราว
มีเวลายำหนดใช้ได้เฉพาะภายในหนึ่งฤ็ให้ใช้ได้ตลอดปีอย่างหนึ่ง

อย่าง ที่ ๒ ตั๋วอนุญาตโดยสารไม่ต้องเสียเงินซึ่งใช้ได้มีกำหนดใน

๒๘/10/566

เฉพาะ รถ ชั้น ๒ ชั้น หนึ่ง แล เพียง ระยะ ๒ ระยะ หนึ่ง แล ให้ ใช้ ๒ ๒ อย่าง นาน ที่ สุด ไม่ ยิง กว่า เฉพาะ ใน เดือน นั้น เท่า นั้น อย่าง หนึ่ง

อย่าง ที่ ๓ ไป อนุญาต ให้ โดย สสาร ไม่ ต้อง เสีย เงิน ซึ่ง ใช้ ๒ เฉพาะ คราว เดียว สำหรับ เดิน ทาง ๒ ชั้น แต่ เทียบ เดียว ๒ ทั้ง กัด บั ด้วย เท่า นั้น อย่าง หนึ่ง

เจ้าพนักงาน รถ ไฟ ผู้ ซึ่ง ได้รับ คำ สั่ง ให้ ไป ยัง สะเตชั่น อื่น โดย ขุระ ราชการ ๒ จะ กัด บั มา ยิง นำ ที่ ราชการ ของ ตน ใน เวลา เมื่อ กระ ทำ การ ภาย นอก สะเตชั่น ของ ตน เดี่ยว แล้ว ก็ ที่ จะ ต้อง ให้ มี ไป อนุญาต โดย สสาร ไม่ ต้อง เสีย เงิน อย่าง ที่ ๓ เช่น กัด บั แล้ว นั้น มา สำหรับ ขับ ด้วย จึง จะ โดย สสาร ได้

ข้อ ๓ การ ออก ตัว หรือ ไป อนุญาต ให้ โดย สสาร ไม่ ต้อง เสีย เงิน เหล่า นี้ นอก จาก การ ที่ ได้ มอบ อำนาจ ไป ให้ ห่วง นำ ใน ระยะ ตำบล ต่าง ๆ ให้ ออก ได้ แล้ว จะ ต้อง ให้ ได้รับ อนุญาต จาก เจ้า กรม รถ ไฟ เอง จึง จะ ออก ได้

ข้อ ๔ ตัว หรือ ไป อนุญาต ให้ โดย สสาร ไม่ ต้อง เสีย เงิน นั้น ให้ ออก ให้ แก่ คน จำพวก ต่าง ๆ ทั้ง จะ กัด บั ต่อ ไป นี้ คือ

จำพวก ที่ หนึ่ง ให้ ใช้ ๒ ๒ คัด ออก ทาง รถ ไฟ นั้น คือ

- ๑ เสนาบดี แต่ ผู้ แทน เสนาบดี กระ ทรวง โยธา ธิการ กับ ทั้ง ปลัด ทูล อดคง
- ๒ ถ้า ผู้ แทน ปลัด ทูล อดคง ใน กระ ทรวง นั้น

๒ ข้าราชการ ใน กรม อื่น ๆ ญาติ มีบรรดาศักดิ์ ในราชการบรรดาศักดิ์มีหน้าที่ราชการ เกี่ยวข้อง กับ การ รถ ไฟตามที่สมควร ซึ่ง เสนาบดี กระทรวงโยธาธิการ จะ ได้สั่ง ให้ อนุญาต ให้ นั้น

๓ เจ้ากรมรถไฟ ญาติ แทน เจ้ากรมรถไฟ

๔ อินนิทเนียบ เย เซก ชั้น ทั้ง หลาย

๕ สัมบุมาณย์ ใหญ่

๖ เจ้าพนักงาน ใหญ่ ผู้จัดการ เติมนรถไฟ

๗ เจ้าพนักงาน ใหญ่ ผู้จัดการ โรงงาน ทำการ รถไฟ

๘ หัวหน้าของ รักษาพัสดุ

๙ ผู้ตรวจ มาณย์ เงิน รับจ่ายตามระดับชั้นต่าง ๆ แล ผู้ตรวจรถทั้งปวง

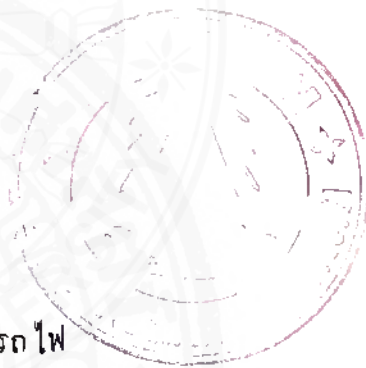
๑๐ เจ้าพนักงาน แพทย์ ทั้ง หลาย ของ กรมรถไฟ

๑๑ เจ้าพนักงาน ตรวจ การ โทรเลข

จำพวก ที่ ๒ ให้ ใช้ ได้เฉพาะ มีกำหนด ระยะเวลา

๑๒ นายตรวจ การ ทั้ง หลาย ซึ่ง จะ โดย สดาร์ ไป มา ใน ระยะเวลา ชั้น เป็นหน้าที่ ซึ่ง ตน ทำการ อยู่ ญาติ โดย สดาร์ ไป ยัง ที่ อยู่ ของ อินนิทเนียบ นายเซกชั้น ผู้บังคับ การ ตำบล นั้น

การ ออกตัว ญาติ ไป อนุญาต ให้ โดย สดาร์ ไม่ต้อง เสียเงิน ชนิด ตั้ง แต่ ๓ ถึง ๓๓ นั้น ให้ เจ้ากรมรถไฟ เป็นผู้ ออกให้ เอง นอกจาก นั้น ให้ เจ้าพนักงาน หัวหน้า ซึ่งมี หน้าที่ ใน ระยะเวลา ตำบล นั้น ๆ เป็นผู้ ออก ให้

ข้อ ๕ คิว อนุญาตให้ โดยสาร ไม่ต้อง เสียเงิน เฉพาะ เกี่ยว เดียว นั้น
 ให้ ออก จำ หมาย ให้ ได้ แก่ คน จำ พวก ที่ จะ ถัดว่า ต่อ ไป นี้ ด้วย คือ
 จำ พวก ที่ ๑ คน ทำ ราชการ ฤๅ คน ที่ รับ ราชการ ทด รอง ผัก หนั ใน ราช
 การ ของ รถ ไฟ หดวง ให้ ใช้

๑ สำหรับ ตัว ผู้ นั้น เอง กับ ทั้ง ครอบครัว บ่าว ไพร่ แด่ คน ใช้ การ เข้า เรือ น
 ของ ผู้ นั้น ใน เวลา เมื่อ จะ โดย สาร ไป ถึง ท่า บด ที่ ให้ ผู้ นั้น ไป ทำ การ

๒ สำหรับ ตัว ผู้ นั้น เอง ใน เวลา เมื่อ โดย สาร ไป มา ด้วย ชุระ ราชการ

๓ สำหรับ ตัว ผู้ นั้น เอง กับ ทั้ง ครอบครัว บ่าว ไพร่ แด่ คน ที่ รับ ใช้
 การ เข้า เรือ น ของ ผู้ นั้น ด้วย ใน เวลา เมื่อ ต้อง ย้าย ที่ อยู่ ไป ทำ การ แห่ง อื่น

๔ สำหรับ ตัว ผู้ นั้น เอง เมื่อ เวลา ผู้ นั้น บว ย ใช้ ฤๅ สำหรับ ครอบครัว
 ของ ผู้ นั้น คน ไต คน หนึ่ง ซึ่ง บว ย ใช้ ตั้ง เพื่อ จะ ให้ ได้ โดย สาร ไป ถึง
 สะ เชน ี่ โก ด ที่ สุด ซึ่ง จะ หา ยา แก่ โร ก พยา บาด ไช้ นั้น ได้ ฤๅ เพื่อ จะ ให้
 ได้ โดย สาร ไป ถึง โร ง พยา บาด ฤๅ หมอ ที่ รักษา ชำ นาญ เฉพาะ โร ก ที่
 บว ย นั้น ใน เวลา เมื่อ หมอ ของ กรม รถ ไฟ ได้ ลี้ ให้ ไป รักษา ตัว ที่ โร ง
 พยา บาด ฤๅ หมอ ที่ ชำ นาญ รักษา เฉพาะ โร ก เช่น นั้น แด่ ถ้า เป็น การ จำ
 เป็น ต้อง การ จริง ๆ แล ้ว ก็ ให้ ออก คิว อนุญาต สำหรับ คน ที่ เกี่ยว ข้อง
 กับ คน ไช้ นั้น คน ไต คน หนึ่ง ซึ่ง จำ เป็น ต้อง การ จะ ให้ ไป กับ คน ไช้ นั้น ได้ ด้วย

๕ สำหรับ คน ทำ ราชการ รถ ไฟ ใน เวลา เมื่อ ใต อนุญาต ให้ หยุด พั ก ราชการ
 ไป จาก ที่ นั้น กับ ทั้ง สำหรับ ครอบครัว ซึ่ง อยู่ กับ ด้วย กัน กับ ผู้ นั้น
 แด่ บ่าว ไพร่ ของ ผู้ นั้น ด้วย กับ ทั้ง สำหรับ ให้ โดย สาร ไป ถึง โร ง ศาล

แห่งใด ๆ ซึ่ง ผู้นั้น จะ ต้อง ไป ให้การ เปน พยาน ฤ็ เปน ผู้ ชี้แจง การ ที่ คน เข้าใจ ชำนาญ ฤ็ เปน จำเอย ไต่ ด้วย

๖ สำหรับ ลูก ของ คน ที่ ทำ ราชการ รถ ไฟ ซึ่ง ต้อง อยู่ใน ตำบล ที่ โดด ให้ ไต่ มา เต่า เรือน ถึง โรง เรียน ถ้า แมวว่า ลูก ของ คน ทำ ราชการ รถไฟ เหล่า นั้น เปน นักเรียน ซึ่ง หัด นอน อยู่ใน โรง เรียน ใน เวลา ที่ เต่า เรือน เช่น นั้น จะ ออก ไป อนุญาต ให้ ไต่ โดย สบาย ไม่ ต้อง เสีย เงิน ให้ ไป ใน คราว แรก ที่ โรง เรียน เป็ด แต่ ให้ กลับ ใน คราว ที่ โรง เรียน นั้น เป็ด ตาม กำหนด คราว ของ โรง เรียน นั้น ก็ ไต่

๗ ถ้า ไม่ มี วัตถุ ซึ่ง เปน ที่ นับ ถือ ตาม คำ คำนวณ ของ คน ทำ ราชการ รถไฟ ผู้ ไต่ ตั้ง อยู่ใน ตำบล ซึ่ง ผู้นั้น ทำ การ อยู่ เช่น นั้น แล้ว จะ ออก ไป อนุญาต ให้ ผู้นั้น ไต่ โดย สบาย ไม่ ต้อง เสีย เงิน สำหรับ ตัว ผู้นั้น กับ ทั้ง ครอบครัว แต่ ผู้ ทำ การ เย่า เรือน ของ ผู้นั้น ให้ มา กระทำ การ สักการะ บูชา ใน ส่วน คำ คำนวณ ของ ผู้นั้น ก็ ไต่

๘ ถ้า การ ชื้อ จ่าย เสี่ยง อาหาร แด่ สิ่ง ของ ที่ จำ เปน จะ ต้อง ไซ้ ทัง ปวง ใน สะเคชัน ทัง หลายนั้ จะ เปน การ ผิด เคื่อง จำ บาก จะ ออก ไป อนุญาต เช่น ที่ กล่าว แล้ว นั้น ให้ ภรรยา ฤ็ ผู้ อื่น ซึ่ง ทำ การ เย่า เรือน ของ คน ที่ รับ ราชการ รถไฟ เหล่า นั้น เพื่อ จะ ให้ ไต่ ไป ชื้อ จ่าย ตั้ง ของ มา จาก ตลาด ที่ ชาย ของ อัน ตั้ง อยู่ โดด ที่ สุด กับ ที่ นั้น มุว ไร่ ไร่ ส้อย เพียง เดือน ละ ๔ ครั้ง ก็ ไต่

๙ ใน ฤดู ฝน เมื่อ ให้ คน ที่ รับ ราชการ รถไฟ นั้น ออก เสี่ยง จาก นาน ที่ ทำ การ

จะออกตัวอนุญาตให้ โดยสาร ไม่ต้อง เสีย เงิน สำหรับ ตัว ผู้ นนเองกับทั้งครอบครัว แต่คน ทำ การ เย้า เวื่อน ของ ผู้ นน ให้ กั ได้ แต่ ต้อง ออก ภาย ในกำหนดเดือน หนึ่ง ตั้งแต่วันที่ ให้ ผู้ นน ออกจากราชการเพื่อจะ ให้ เดินทาง กลับ ไป ยัง ตำบล ซึ่ง ผู้ นน แรก เข้า รับ ราชการ ใน กรม รถไฟ เท่านั้น

๓๐ ถ้าคน รับ ราชการ ใน กรม รถไฟ คน ไต ถึง แก่ กรรมตง จะออกตัวอนุญาต เช่น กล่าว แดง นั้น ให้แก่คน ทั้ง หตาย บรรดา ที่ ทำการ อยู่ ใน เย้า เวื่อน ของ ผู้ นน ก็ ได้ แต่ ภาย ใน เดือน หนึ่ง เพื่อ จะ ให้ ไป ยัง ที่ ทำ การ ใหม่ ของ คน เหล่า นั้น

จำพวก ที่ ๒ คน ใช้ การ หลวง ซึ่ง คน ที่ รับ ราชการ รถไฟ ได้ มอบหมาย การ ให้กระทำ บรรดา ที่ ดัง เสรระห์ เข้า ใน จำพวก ที่ ๑ ใน ข้อ บังคับ นี้ ไม่ได้ กับ ทั้ง คน ทำ การ เครื่อง จักร เครื่อง มือ ต่าง ๆ แดคนงาน ซึ่ง เกี่ยว กับ การ รถไฟ

๑ ใน เวลา เมื่อ เรียก ผู้ นน ให้ มา ฤ ย้าย ไปยัง สະเทศน์ ใหม่ แห่ง ไต แห่ง หนึ่ง สำหรับ ตัว ผู้ นน เอง แต่คน ทำ การ เย้า เวื่อน ของ ผู้ นน ได้ โดย สาร ไม่ คอ้ย

๒ ใน เวลา เมื่อ มอบ ให้ ผู้ นน ทำ การ หลวง นอก ออก ไป จาก ตำบล ที่ ผู้ นน ตั้ง อยู่ โดย ปกติ

อนึ่ง จะออกตัวอนุญาตให้ โดย สาร ไม่ ต้อง เสีย เงิน ให้แก่ผู้ ทำ การ เครื่อง จักร เครื่อง มือ ฤ ผู้ รับ เหมมา ทำ การ รถไฟ อนัน ไม่ใช้ เจ้าพนักงาน คน รับ ราชการ เหล่า นั้น ถ้า มี ข้อ สัญญา ที่ จะ อนุญาต เช่น นั้น ก็ ออก ได้

กับ จะ ออก คำ อนุญาต เช่น นั้น ให้ แก่ ผู้ แทน ของ หมอ โนกรมรถไฟใน
เวลาที่ เดินทาง เพื่อ ประโยชน์ ราชการ ของ กรม รถไฟ ก็ ออก ได้

จำ พวก ที่ ๓ คน ดำเนิน ทั้ง หลาย เมื่อ มี เหตุ ต้อง ถูก บาดเจ็บ เป็น อันตราย
โดย การ เดินทาง ไฟ เมื่อ เป็น การ จำ เป็น แล้ว จะ ออก คำ อนุญาต เช่น นั้น
ให้ คดอด ถึง ผู้ ที่ ตู แต่ มา ด้วย กับ ผู้ ที่ ต้อง บาด เจ็บ นั้น เพื่อ จะ ให้ ได้ ไป
หา ที่ พยาบาล ด้วย ก็ ออก ได้

ภรรยา ญาติ สนิท ของ ผู้ ที่ ต้อง บาด เจ็บ เช่น นั้น จะ ให้ รม
ใบ อนุญาต ให้ โดย สารถ ไม่ ต้อง เสีย เงิน ให้ ไป จาก ที่ อยู่ ของ ตน ถึง ที่ ซึ่ง
คนที่ ต้อง บาด เจ็บ อาศัย รักษา พยาบาล อยู่ นั้น เป็น ครั้ง เป็น คราว ภายใน
เวลา กำหนด อัน สัม ควร ก็ ออก ได้

ข้อ ๖ ตัว หรือ ใบ อนุญาต ให้ โดย สารถ ไม่ ต้อง เสีย เงิน เหล่า นี้ ให้ อำ
นาจ แก่ ผู้ ที่ ถือ คำ อนุญาต นั้น เฉพาะ แต่ ให้ ใช้ ไป ใน รถ ชั้น ที่
กล่าว ไว้ ใน คำ ภา ใบ อนุญาต ฉบับ นั้น เท่านั้น ตาม ขอรรม เนียม ของ ข้อ
บังคับ นี้ คือ ว่า บรรดา คน จำ พวก ที่ ได้ กล่าว พรรณนา ไว้ ใน ข้อ ๔ ตั้ง
แต่ หนึ่ง ถึง สิบ นั้น จะ ไป รถ ชั้น ใด ๆ ก็ ได้ ทั้ง สิ้น ส่วน จำ พวก ๑๑ กับ
๑๒ แต่ คน ทำ ราชการ รถไฟ ทั้ง ปวง นอก นั้น กำหนด ให้ ใช้ ไป ใน รถ ชั้น
ที่ ๒ แต่ คน งาน ทั้ง ปวง ให้ ไป ได้ แต่ ใน รถ ชั้น ที่ ๓ เท่านั้น

คนที่ ต้อง บาด เจ็บ โดย การ เดินทาง ไฟ กับ คน พยาบาล ของ ผู้ บาด เจ็บ
นั้น จะ รับ ชั้น รถ ชั้น ใด ๆ ใน ชั้น ที่ ๑ ที่ ๒ ภา ที่ ๓ ตาม เหตุ ผล อัน สัม
ควร เฉพาะ การ นั้น ๆ ก็ ได้

08/10/2566

ญาติญาติผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่คนรับราชการรถไฟทั้งปวงเหล่านี้ จะรับให้ขึ้นรถชั้นเดียวกับชั้นที่คนรับราชการรถไฟผู้นั้นสมควรจะไป ในคราวนั้นญาติสมควรจะไปในเวลาเมื่อมีชีวิตอยู่ บ่าวไพร่ทั้งปวง จะรับให้ขึ้นไปได้เช่นเดียวกับชั้นที่ ๓ เท่านั้นยกเสียแต่เป็นการจำเป็น ต้องการให้มารับใช้การงานที่ขาดไม่ได้ โดยแท้ของนาย ญาติจะให้มารักษาตัวก่อนในรถที่นายไป ญาติเมื่อนายไปในรถสำหรับตรวจการ ซึ่งมีที่จัดไว้สำหรับบ่าวไพร่ให้ไปในรถนั้นด้วย

บรรดาผู้ซึ่งถือตัวญาติไปอนุญาตให้โดยสารไม่ต้องเสียเงินในรถชั้นใดชั้นหนึ่ง ไม่มีอำนาจที่จะไปขึ้นรถชั้นที่สูงขึ้นไปโดยใช้เงินเพิ่มราคาชั้นจากตัวของคน ที่ค้างอยู่นั้นแต่โดยคนคนนั้น ปรารถนาอยากจะไป ในรถชั้นที่สูงขึ้นไปแล้ว ก็ต้องซื้อตั๋วโดยสารธรรมดาต่างหาก โดยเต็มราคาทีเดียว

ข้อ ๗ เด็กอายุต่ำกว่า ๕ ขวบในเวลาที่ยาติอุ้มไปนั้น ถ้าญาติผู้นั้นได้รับอนุญาตให้โดยสารไม่ต้องเสียเงินแล้ว ก็ให้ไปในรถนั้นได้ไม่ต้องเสียเงินค่าโดยสาร

ข้อ ๘ บรรดาคนทำราชการรถไฟแต่คนงานทั้งปวง ของ กรมรถไฟหลวง จะได้รับอนุญาตที่จะบรรทุกภาชนะเครื่องใช้สอยสำหรับเย้าเรือนไป โดยไม่ต้องเสียเงินค่าระวาง ได้ตามสมควร ตามการที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือ

๑ ในเวลาแรกเข้ารับราชการ

๒ ในเวลาที่ ต้อง ย้าย จาก ตำบล หนึ่ง ไปยัง ตำบล อื่น

๓ ในเวลาที่ ต้อง ออก จาก ราชอาณาจักร ให้ ได้ บรรทุก ไปยัง ที่ ซึ่ง ผู้นั้น ได้ เริ่ม เข้า รับ ราชการ แต่ ให้ บรรทุก ไป ได้ แค่ ภายใน เดือน หนึ่ง ตั้งแต่ วันที่ ให้ ออก จาก ราชการ นั้น

๔ ญาติ ญาติ ผู้ ที่ เกี่ยว ของ กับ ผู้ ที่ ทำ ราชการ ซึ่ง ถึง แก่ กรรม ลง ใน เวลา รับ ราชการ อยู่ ให้ ได้ บรรทุก ไป ถึง ที่ อื่น จะ ไป อยู่ ใหม่ ภายใน เดือน หนึ่ง ตั้งแต่ วัน ถึง แก่ กรรม ของ คน ที่ รับ ราชการ นั้น ไป

คน ทำ ราชการ เครื่องจักร เครื่องมือ แล คน งาน ท่ง ปวง บรรดา ที่ ทำ ราชการ รถ ไฟ เหล่า นั้น จะ รับ อนุญาต ที่ จะ ให้ ขน สิ่ง ของ เครื่อง ใช้ ด้วย ใน เข้า เรือน บรรทุก ไป ใน รถ ไฟ ได้ ไม่ ต้อง เสีย เงิน ค่า ระวัง ใน เวลา ที่ ต้อง ภาระ เพื่อ ให้ ไป ใช้ ภาร ใน โรงงาน ตำบล ไต ตำบล หนึ่ง ญาติ ย้าย ไป ทำ ภาร อยู่ ที่ แห่ง อื่น

ข้อ ๘ เมื่อ คน รับ ราชการ รถ ไฟ คน ไต ถึง แก่ กรรม ลง ใน เวลา ที่ กำลัง รับ ราชการ อยู่ ใน ตำบล นอก ออก ไป จาก ที่ ซึ่ง คน ข้า ไครย อยู่ รับ ราชการ นั้น แล ญาติ ญาติ ผู้ ที่ เกี่ยว ของ จะ ขอ เป็น การ พิเศษ เฉพาะ ให้ ทำ ภาร ศพ ของ ผู้นั้น ใน ตำบล ที่ ผู้นั้น ข้า ไครย อยู่ รับ ราชการ จะ บรรทุก ศพ ของ ผู้นั้น มา ใน รถ ไฟ หดวง ไม่ ต้อง เสีย เงิน ก็ ได้

ข้อ ๑๐ บรรดา ข้า ราชการ ใน กรม รถ ไฟ ผู้ ไต ผู้ หนึ่ง ซึ่ง ใช้ หรือ พยายาม จะ ใช้ รถ ไฟ หดวง เพื่อ จะ โดย สารถ หรือ บรรทุก สิ่ง ของ ผิด จาก กฎ ข้อ บัง คับ นี้ หรือ เป็น ใจ ออก หนุ นให้ ผู้ อื่น ใช้ หรือ พยายาม จะ ใช้ เช่น นั้น ก็ ต่ จะ ต้อง ได้ รับ โทษ อื่น หนึ่ง แต่ จะ ต้อง ถูก ฆบ ไม้ ไล่ เสีย จาก ราชการ

ในทันทีตามเหตุการณ์นั้น ๆ คนนอกจากนี้ถ้ากระทำการที่ผิดเช่นนั้นก็จะต้องกระทำตามข้อบังคับสำหรับ การ เติมน้ำมัน ในรถไฟนั้น ทุกประการ จะต้อง ถูก ฟ้อง เป็น ความ อาญา ทุก ข้อ ตาม ข้อความ ที่ ว่า ด้วย ไป ใน รถไฟ โดยไม่มี อำนาจ หรือ รับ อนุญาต อัน ควร จะ ไป ได้ ตาม ข้อ บังคับ ของ กรมรถไฟหลวง นั้น ทุก ประการ

ข้อ ๑๓ กฎข้อบังคับทั้ง ปวง อัน กล่าว มา ข้าง บน นี้ ให้ ใช้ ได้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนรัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ นี้ เป็นต้น ไป

ลง พระนาม (พิทยธำภพฤทธิษาดา)

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

ประกาศจัดการสถานี
ในจังหวัดพระนคร

พระยาเทเวศร์ วงษ์วิวัฒน์ ผู้บัญชาการ กรม ศุขาสภานาต รับพระบรมราชโองการ ได้เกล้า ๆ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า ทุกวันนี้ ได้ทรง ตั้ง พระราชฤไทย จะทูล บำรุงให้ราษฎรได้ อยู่เย็น เป็น สุข ปราศจาก ของปฏิกูล ต่าง ๆ ซึ่ง มีกลิ่นเหม็น อันไม่เป็นที่ พึงใจ แล ซึ่งบาง ที่ จะเป็น เหตุ ให้ เกิดโรคภัยอัน ตระย บวง อย่างได้ จึงได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ตั้ง กรม ศุขาสภานาตขึ้น ให้ เจ้า พันทิงวน กรม ศุขาสภานาต จัด การ ให้ สถานี เรียบร้อย เป็น ลำดับไป

บัดนี้ ทรง พระราช คำริห์ เห็น ว่า บรรดาโรง เรือน สัตว์ ต่าง ๆ เช่น

โรงเรียน สุครุฑ เปรตไถ่ เป็นต้น โรงทำงานต่าง ๆ เช่นโรง ย้อมคราม
 โรงทำ น้ำเค็ม แล โรงทำ ขนมจีน เป็นต้น เหล่านี้ ย้อม มี ถิ่น เหม็น
 หากควร ตั้ง อยู่ ณ ที่ โกลีตา บ้าน เวื่อน แด ริม ถนน หน ทาง อัน มหา
 ชนได้ เข้า ศึกษ แด ไป มา ไม่ ประการ หนึ่ง เว็จ แด ซาก ดี คัด คาย เหล่า
 นี้ ก็ มี ถิ่น เหม็น แด เปน ของ ปฏิกูต หากควร จะ ตั้ง อยู่ ใน ที่ เป็ด แผบ แด ทอด
 ทั้ง ใน ที่ โกลีตา บ้าน เวื่อน ไม่ ประการ หนึ่ง เวื่อน โรง ร้าน พะเพิง พาไล ที่
 กำบัง ด้วย แผบ แด ไม่ ชัด แด หรือ ใบบไม้ อัน ตั้ง อยู่ ริม ถนน หน ทาง นั้น
 ก็ ทำให้ ถนน หน ทาง เดี่ย ระเบียบ เรียบ ร้อย แด รก รุง รัง ไม่ เปน เครื่อง เจริญ
 ศา เจริญ ใจ ของ มหาชน ที่ สัตยจร ไป มา ตาม ถนน หน ทาง นั้น เพราะ
 ฉนั้น จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ประศาสน์ จัด การ ศุขาภิบาล
 ตั้ง ชื่อ ความ ต่อ ไป

ข้อ ๓ กำหนด เขต ซึ่ง ให้ จัด การ ศุขาภิบาล ขึ้น ต้น นั้น ใน
 วง จังหวัด ดัง นี้ คือ “แนว ผัง ความ ออก แม่ น้ำ เจ้า พระยา” ตั้ง แด
 ปาก คลอง บาง ลำภู ดง ไป เพียง ปาก คลอง ตพาน หน เดี่ยว เข้า คลอง ไป
 ตาม แนว คลอง ผัง ข้าง กำแพง พระนคร ตตลอด ไป จน ออก ปาก
 คลอง บาง ลำภู บรรจบ แนว ผัง แม่ น้ำ เจ้า พระยา” โดย รอบ ใน
 จังหวัด นี้ ให้ เรียกว่า “จังหวัด พระนคร” จัด การ ศุขาภิบาล
 ตาม ชื่อ ความ ต่อ ไป นี้

ข้อ ๔ บรรดา ขยะ เศษมูล ฝอย อัน เกิด ขึ้น ใน จังหวัด พระนคร กำหนด

ให้เท ทั้ง ลง ใน ถึง ซึ่ง เจ้า พนักงาน ไต จด ตั้ง ไว้ แล้ว หรือ ที่ หนึ่ง ที่ ไต
 ซึ่ง เจ้า พนักงาน กำหนดไว้ ให้ ทั้ง ใน ที่ ส้ม คอว ห้ามไม่ให้เท ทั้ง ที่ ถนน
 หน ทาง หรือ ที่ อื่น นอก จาก เจ้า พนักงาน กรม สุขาภิบาล จะกำหนด
 ไว้ ให้ ทั้ง แต่ ห้ามไม่ให้ ผู้ ไต หนึ่ง ซึ่ง อยู่ บน เรือน สูง สี่ ตัด ทั้ง
 ขยะ เยื่อ แด น้ำ ที่ ได้ ไตรก ลง มา ทั้ง หงส์ คา เรือ น ที่ ดำ หรือ กั้น สี่ ตัด เรือ น
 แด ถนน หน ทาง เป็น อัน ขาด ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ ไต ทำ ผิด ประการ นี้ ให้
 มี โทษ ปรับ เงิน ไม่ เกิน กว่า ๓๖ บาท

ข้อ ๓ บรรดา อุจจาระ แด มูล สี่ ตัด พว กนะ คือ มูล ข้าง มา โค
 กระ มื่อ เหล่า นี้ ห้ามไม่ให้เท ทั้ง ลง ใน ถึง รับ ขยะ เยื่อ มูล ฝอย หรือ
 ถนน หน ทาง หรือ ที่ ต่าง ๆ นอก จาก เจ้า พนักงาน กรม สุขาภิบาล
 จะกำหนด อนุญาต ให้ ทั้ง นั้น ถ้า ผู้ ไต ทำ ผิด ประการ ข้อ นี้ ให้ มี
 โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน ๓๖ บาท

ข้อ ๔ บรรดา ซาก สี่ ตัด พง หตาย ที่ ตาย แด มี ขน ณ ที่ บ้าน เรือ น
 ของ ผู้ ไต ก็ ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ไต เสีย ใน ที่ อื่น ส้ม คอว ให้ ตัก จน ไม่ ปรา
 กฏ กัด ้น เหม็น ได้ ห้ามไม่ให้ ทั้ง ซาก สี่ ตัด บน ถนน หน ทาง หรือ
 ใน ท่อ น้ำ แด แม น้ำ ดำ คด ลง หรือ ใน ที่ กัด สี่ ตัด บ้าน เรือ น แด ที่
 ต่าง ๆ เป็น อัน ขาด ถ้า ผู้ ไต ทำ ผิด ประการ ข้อ นี้ ให้ ปรับ ผู้ หนึ่ง เป็น
 เงิน ไม่ เกิน กว่า ๓๖ บาท

ข้อ ๕ ห้ามไม่ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ไต เท น้ำ ได้ ไตรก หรือ อาบ น้ำ ตง ณ ที่
 ริม ถนน หน ทาง หรือ เท แด อาบ น้ำ ที่ ไต ที่ หนึ่ง อื่น เป็น ที่ ผู้ ทาง

นำไหลมาเประะ เบือน ถนน ทน ทาง เว้น เดี่ย แต่ไปรย น้ำ บน ถนนกัน
ผู้ อนุโมไต ใช้น้ำได้โครกนั้นให้ ไปรยได้ ถ้าผู้ใดทำผิดประ
การค์ข้อนี้ ให้ปรับผู้นั้นไม่เกิน คราว ละ ๕ บาท

ข้อ ๖ บรรดา เจ้า ท่งปวง ที่มีอยู่แล้ว หรือ จะมี ผู้ตง ชน ต่อไป
ถ้าเป็น ที่เกิด บาน เรือผู้ ชน หรือ เกิด ถนน ทน ทาง ที่มีผู้คนไปมา
จง ทำให้ผู้ ชนได้ความ เตอด รัน ด้วย กดิน เหม่น กับ แด เห็น เป็น
เครื่อง ปฏิกุต นั้น แล้ว ก็ให้ ผู้เป็น เจ้า ของ เจ้า นั้น ๆ จัด การ
รักษา ที่ เจ้า ของ คน โดย วิธี อย่างใด อย่าง หนึ่งสุด แต่ อย่าให้ ผู้ ชน เห็น
เป็น เครื่อง ปฏิกุต แด เตอด รัน ด้วย กดิน เหม่น นั้นได้ ถ้าผู้ใด
ไม่กระทำตาม ประกาศ ข้อนี้ ให้ มีโทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกินกว่า ๓๐ บาท
แต่ ทั้ง ต้อง ปรับ อีก ไม่เกิน วัน ละ ๕ บาท ทุก ๆ วัน ใน เมื่อ เจ้า พนักงาน
ได้ ตัก เตอด แด ยัง ไม่กระทำตาม นั้น

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ถ่าย อุจาระ ลงใน ที่ แห่ง หนึ่ง แห่งใด
นอกจาก เจ้า ชน อนุญาต ได้ ใน ประกาศ นี้ หรือนอกจาก เจ้า ที่ เจ้าพนักงาน
กรม ศุข ภีบาด สร้าง ชนไว้ สำหรับ มหาชน ถ่าย อุจาระ นั้น เป็นอันขาด
ถ้าผู้ใด ทำผิด ประกาศ ข้อนี้ ให้ปรับผู้นั้น เป็น เงิน ไม่เกิน กว่าคราว
ละ ๕ บาท

ข้อ ๘ บรรดา เจ้า ที่ ตง ชนพน ให้ กรม ศุขภีบาด ทำ ข้อ บังคับ
ที่ จะ บัง กน การ ได้ โครก แด จัด การ รักษา เจ้า ให้ เป็น ที่ เรียบ ร้อย

08/10/2566

เมื่อ กรม ศุขาภิบาล ได้มี ข้อ บังคับไว้แล้ว ผู้ใด กระทำการขัดขืนไม่ทำตาม ให้มีโทษปรับ เงิน คราว หนึ่งไม่เกินกว่า ๓๐ บาท

ข้อ ๘ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด หรือบริษัท หนึ่ง บริษัทใด ที่ทำการรับจ้าง ชน อุจจาระไป เท ทั้ง ก่อน วัน ประกาศ นี้แล้ว กัด หรือที่ จะทำ การ เช่น ฝังขึ้นใหม่ต่อไป กัด ให้ผู้นั้น หรือ บริษัท นั้น มาแจ้ง ความ ต่อ กรม ศุขาภิบาล ขอ ระเบียบ อนุญาต ก่อน เพื่อ เจ้า พนักงาน จะได้ ตรวจ เคี้ยว ไร่ แต่ พาหนะที่ จะทำ การ นั้น ให้เป็น ของ เรียบร้อย แต่ทำ ข้อ บังคับให้ ทำ การให้ สดม ควร เมื่อ ผู้นั้น หรือ บริษัท นั้นได้ เสีย ค่าใบอนุญาต ให้แก่ กรม ศุขาภิบาล ๓๐ บาท แล้ว เจ้าพนักงาน จะได้ ออก ใบบอก อนุญาตให้ ทำ การนั้นได้ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด หรือ บริษัท หนึ่ง บริษัทใด ทำ การ รับจ้าง ชน อุจจาระไป เททั้ง โดยไม่ได้ ระเบียบ อนุญาต จากกรม ศุขาภิบาลก่อน แล้ว ให้มีโทษปรับ เงินไม่เกิน ๓๐ บาท

ข้อ ๓๐ บรรดาโรง เคียง สัตว์ต่าง ๆ ที่มี กัดขึ้น เหม็น นอกจาก โรง ช่าง ม้า โค กระบือ คือ เช่นโรง เคียง สุนัข แดโก่เปิด เบน ต้น แดโรง ทำ งาน ต่าง ๆ ที่มี กัดขึ้น เหม็น เช่น โรง ย้อม คราม โรง ทำน้ำ เคย แดโรง ทำ ชนม จัน เบน ต้น เหล่านี้ ห้ามไม่ให้ ตั้ง อยู่ ใน ที่ใกล้ ถนน หนทาง หรือ ใกล้ เคียง สถานที่ บ้านเรือน ของ ผู้ อื่น อันทำให้ มี กัดขึ้น เหม็น เป็น ที่รำคาญ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด จะตั้ง โรง เคียง สัตว์ หรือ โรง ทำ งาน ที่มี กัดขึ้น เหม็น เช่น ยก ตัว อย่าง มา ณ แด ให้ตั้ง ใน ที่ กำบังห่างไกลจากถนน หนทาง แดห่างไกลจากบ้านเรือนผู้ อื่น จน

ไม่ได้ กัดกิน เหม็น แต่ ไม่ปรากฏ เป็น เครื่อง ปฏิกุธ แก่ ผู้เดิน ถนน ถนน
ทาง แต่ ผู้อื่น ๆ ที่ อยู่บ้านใกล้ เรือน เคียง นั้น

บรรดาโรง เลี้ยง สัตว์ แต่ โรงทำงาน ต่าง ๆ ที่ ตั้ง อยู่ใน ที่ ต้อง
ห้าม ก่อน ใช้ ประกาศ นี้ แล้ว ก็ ให้ เลิก หรือ ย้าย ไป ตั้ง ใน ที่ อื่น สมควร
ตามที่กำหนดอนุญาตไว้ ใน ประกาศ นี้ แต่ ให้ ย้าย ไป ภายใน กำหนดเดือน
หนึ่ง นับ แต่ วันที่ ประกาศ นี้ เป็น ต้น ไป แล้ว ให้ กัดบด สิ่งใด โครก
ใน ที่ เก่า ที่ ย้าย ไป นั้น เสีย ให้ สิ้น กัดกิน เหม็น ด้วย ถ้า ผู้ใด ไม่
ทำตาม ประกาศ นี้ ให้ มีโทษ ปรบ ๕๐๐ วันหนึ่ง เป็น เงิน ไม่เกิน
๓๐ บาท แล้ว ให้ เจ้าพนักงาน หรือ โรง นั้น เสีย แต่ จัดทำ ที่ นั้น ให้ ปราศ จาก
กัดกิน เหม็น บรรดา ที่ ซึ่ง เจ้า พนักงาน ต้อง ทำ การ โดย เจ้า ของ ที่ ไม่
กระทำ ตาม ประกาศ นี้ สิ้น เงิน เท่าใด ให้ เจ้า ของ ที่ ผู้ ขัดขืน นั้น ใช้ เงิน จน
ครบ จำนวน

ข้อ ๓.๓ ถ้า ผู้หนึ่ง ผู้ใด ปลุก เรือน โรง บ้าน พระเพิง พาไล อยู่
ริม ถนน ถนน ทาง รก รุง รัง แต่ เห็น ไม่ เป็น ที่ สะอาด ก็ ให้ ผู้ นั้น จัด ทำ เสีย
ให้ เรียบ ร้อย อย่า ให้ รก รุง รัง ให้ คน เดิน ทาง แต่ เห็น ไม่ สะอาด
ได้ ถ้า ผู้ใด ไม่ ทำ ตาม ข้อ ความ ที่ กล่าว มา นี้ หรือ ทำ แต่ ไม่
เรียบ ร้อย เจ้า พนักงาน กรม ศุขาภิบาล จะ บังคับ กำหนด วน ให้
ทำตาม สม ควร ถ้า ผู้ นั้น ไม่ ทำ ตาม บังคับ ก็ ให้ มีโทษ ปรบ ๕๐๐
วันหนึ่ง เป็น เงิน ไม่เกิน ๓๐ บาท แต่ ส่วน เรือน, โรง, พระเพิง, พาไล,

หน้า ๓๗

ศก ๓๓๗

พนักงาน จะจัด ให้ เรียบ ร้อย สอดตาม ส้ม คอว เงิน ที่
ต้อง ใช้ จ่ายไป ในการ ฟู เท่าโต ผู้ ที่ เป็น เจ้า ของ จะ ต้อง ใช้
ให้ แก่ เจ้า พนักงาน ตาม ภาย ธิ ที่ ใช้ จ่าย ไป นั้น

ข้อ ๓๒ ห้าม ไม่ ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ปลด ธุ เรือน, โรง, ร้าน, พะเพิง,
พาโต, อัน กำบัง ด้วย แฉง หรือ ด้วย ไม้ ชัด และ หรือ ด้วย
ไป ไม้ ชัน ใหม่ ณ ที่ ริม ถนน หน ทาง ภาย หลัง วัน ที่ ได้ ใช้ ประกาศ นี้ ต่อ ไป
นอกจาก ได้ มี หนังสือ อนุญาต แต่ กรม ศุ ขาภิบาล ถ้า ผู้ ใด ไม่
ฟัง ชัน ทำ ผิด ประกาศ ข้อ นี้ ผู้ นั้น มี ความ ผิด ให้ มี โทษ ปรับ วัน หนึ่ง
เป็น เงิน ไม่ เกิน ๓๐ บาท ทุก วัน ไป กว่าจะ ได้ หรือ สิ่ง ที่ ต้อง ห้าม ไป
เสีย ให้ พ้น จาก ที่

ข้อ ๓๓ ให้ เจ้า พนักงาน กรม กอง ตระเวร กับ ทั้ง อำเภอ ท้อง ที่ เป็น
ผู้ ตรวจ บังคับ ห้าม ปราบ จับกุม ผู้ กระทำ ผิด ต่อ งตเมต ประกาศ นี้ ลง โทษ
ตาม พระราชกำหนด กฎหมาย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ เป็น
วันที่ ๓๐๗๘๐ ใน รัชกาล บั ตย บั นั น

(เซ็น) พระบาท เเศ ศ ร วงษ์ วิวัฒน์

ผู้ บัญ ษา การ กรม ศุ ขาภิบาล

ประกาศ ตั้ง กรรมการ ตัดสิน ความ ฎีกา

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้า
อยู่หัว ดำรัส สั่ง เกิดว่า ให้ประกาศ ทราบ ทัด กันว่า

ตั้ง แต่ นั้ต่อไป ฎีกา ซึ่ง ทูล เกิดว่า ๖ ถวาย ภาย หลัง วันที่ ๓
เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ นั้ ให้พระเจ้าน้อง ยาเธอ กรม
หลวง พิธิต ปรึษากร พระเจ้าน้อง ยาเธอ กรมหมื่นศิริวิชสังการ์
พระเจ้าดุกยาเธอ พระองค์ เจ้าระพีพัฒนศักดิ์ พระยาอนุชิต ชาญไชย
มิศ์เคอร์ ชาร์, เย, เก็กแปตกริ เป็นกรรมการ มีหน้าที่ ตรวจสอบ ตัด สิน
แต่นำ ข้อ ความ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ตั้ง กรรมการ องค์ มนตรี
ได้ทำ มา แต่เมื่อ กรรมการ องค์ มนตรี เติม ได้ตัดสิน ฎีกา ชนิด
นี้แล้ว เสร็จ ไปแล้ว ก็ให้ เป็น เค็ด ขาด ไป

เมื่อ กรรมการ ประชุม พร้อม กัน ไม่น้อยกว่า ๓ แล้ว จึง เป็น คณะ
มีอำนาจ ตรวจสอบ ตัด สิน ฎีกา ได้

เมื่อ กรรมการ เติม กั้ตั้ง กรรมการ ใหม่ กั้ตั้ง มีความ เห็น แตก
ต่าง กัน เห็น เรียง ตัว ความ เห็น ผาย โด กรรมการ มาก คน เห็น ชอบ
ด้วย แต่ดู ความ เห็น นั้น ให้ เขียน ลง ไว้ เป็น ใบ ชั้ขาด

ส่วน เหตุ ข้อ ข้อ ซึ่ง กรรมการ ยก ขึ้น ก่อตัว ในการ ชั้ขาด นั้น ให้
เขียน ลง ไว้ เรียง ตัว แต่ให้ เก็บ ไว้ ใน ส่วน อุณ ด้วย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ เป็น
วันที่ ๒๕๒๘๒ ในรัชกาล บั้ตมุนัน นั้

ประกาศ เด็ก บ่อน เบี้ย ใน มณฑล ต่าง ๆ

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งว่า เมื่อ บัณฑิต มณฑลพิษณุโลก ชุดที่ ๓๒๕๐ ครั้งหนึ่ง รัตนโกสินทรศก ๓๔๘๗ ครั้งหนึ่ง รัตนโกสินทรศก ๓๕๐๐ ครั้งหนึ่ง และรัตนโกสินทรศก ๓๕๑๖ อีกครั้งหนึ่ง ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ เด็ก บ่อน เบี้ย ให้คง เด่น อยู่ น้อย ตำบล เป็น ลำดับ มา โดย เหตุ ต่าง ๆ ซึ่ง กล่าว มา แต่ ก่อน นั้น แล้ว จึง ทรง พระราชดำริเห็นว่า การ ที่ ลด หย่อน ผ่อน ให้ มี บ่อน เบี้ย แต่ น้อย ตำบล นั้น ก็ ย่อม ได้ เห็น ผล แห่ง ความ ดี ต่าง ๆ มา แล้ว ใน รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ จึง โปรดเกล้าฯ ให้ ลด บ่อน หัว เมือง มณฑล ต่าง ๆ ให้ น้อย ลง อีก คือ

มณฑลกรุงเก่าใน ศก ๓๓๖ บ่อนเบี้ย ๒๘ ตำบล เด็กใน ศก ๓๓๗ เสีย ๕ ตำบล ๓ ตำบล ท่างาม ๒ บ้าน กระฎี่ ๓ บ้าน ต้าตา ดอย ๔ เกาะ บาง พรี ๕ บ้าน กระซ่ง

เมือง อ่างทอง เดิม ๗ ตำบล เด็ก เสีย ๒ ตำบล คือ ๓ บ้าน ต้น มขาม ๒ บ้าน คลอง ชนาก

เมือง ชูษูบุรี เดิม ๔ ตำบล เด็ก หนึ่ง ตำบล คือ บ้าน ท่าโพ แม่ นาง คำ
เมือง พรหมบุรี เดิม ๔ ตำบล เด็ก หนึ่ง ตำบล คือ บ้าน โพ ประ จักษ
เมือง สิงห์บุรี เดิม ๓ ตำบล บ้าน ท่าสิง ท่าข้าม บ้าน เริง กลดูลูกเด็ก

เมือง สระบุรี เดิม ๓๓ ตำบล เด็ก ๗ ตำบล คือ ๑ บ้าน ห้วยทราย
๒ บ้าน บัวลอย ๓ บ้าน เรือง รวง ๔ บ้าน แดง ๕ บ้าน หนองโพ ๖ บ้าน หาด
พระยา ทต ๗ บ้าน หนอง แสงใหญ่

เมืองตพบุรี เดิม ๑๐ ตำบล เด็ก ๓ ตำบล คือ ๑ บ้าน ทางสัตต ๒ บ้าน
โคกสัตต ๓ บ้าน บางดี

เมือง พระพุทธบาท เดิม ๔ ตำบล เด็ก ๒ ตำบล คือ ๑ บ้าน โคกโพ
๒ บ้าน หนอง มน

มณฑล นคร สวรรค์ เมือง นคร สวรรค์ เดิม ๗ ตำบล เด็ก ๒ ตำบล
คือ ๑ บ้าน ท่าเหล็ก ๒ บ้าน แก่ง

เมืองไชย นาท เดิม ๕ ตำบล เด็ก หนึ่ง ตำบล คือ บ้าน คลอง เกวียน

เมือง สระบุรี เดิม ๕ ตำบล เด็ก ๓ ตำบล คือ ๑ บ้านเดิม บาง
๒ บ้าน โพงงาม ๓ บ้าน ห้วยกรต

เมือง กำแพง เพชร เดิม ๓ ตำบล เด็ก หนึ่ง ตำบล คือใน เมือง

เมือง บรรพต พิไธย ๒ ตำบล เด็ก ๑ ตำบล คือ บ้าน หน้าตบ

มณฑล พิษณุ โตกย์ เมือง พิษณุ โตกย์ เดิม ๓ ตำบล เด็ก ๑ ตำบล คือ
ตำบล บ้าน วัดโบก

มณฑล นครไชยศรี เมือง นครไชยศรี เดิม ๘ ตำบล ยก ๑ ตำบล
คือ บ้าน หนอง แรม

เมือง สุพรรณบุรี ๗ ตำบล ยก ๑ ตำบล คือ บ้าน ท่าช้าง

มณฑลปราจีน เมืองนครนายก เดิม ๖ ตำบล ยก ๑ ตำบล คือบ้าน
วัดพิบูล

เมือง ชตบุรี เดิม ๖ ตำบล ยก ๒ ตำบล คือ ๓ บ้านเดิม ๒ อย่างคีตา

เมือง บาง ตะมู เดิม ๔ ตำบล เดิม ๒ ตำบล คือ ๓ บาง พระ
๒ หลอง มน

เมือง พนัศ นิคม เดิม ๕ ตำบล เดิม ๒ ตำบล คือ ๓ บ้าน มคม
๒ หลอง ค้าง

มณฑล นครราชสีมา เดิม ๑๓ ตำบล เดิม ๔ ตำบล คือ ๓ เมือง นคร
จันทัก ๒ เมือง ประโคนไชย ๓ เมือง จตุรัง ๔ เมือง บ้านเหินจ วนรงค์

มณฑล จันทบุรี เมือง ประจันตคีรีเขตร เดิม ๖ ตำบล เดิม ๓ ตำบล
คือบ้าน คดอง วัน

เมือง ตราด เดิม ตั้งถิ่น อยู่ ๗ ตำบล เดิม เดิม ๓ ตำบล คง เหลือ ๖
ตำบล

มณฑล ชุมพร เดิม ทั้ง มณฑล

มณฑล นครศรีธรรมราช เดิม ทั้ง มณฑล

รวม บ่อน เบี้ย ที่ได้ยก เดิม แล้วใน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ ๔๖ ตำบล
กับ มณฑล ชุมพร แด นคร ศรีธรรมราช ทั้ง มณฑล

หอ รัชฎากร พิพัฒน์

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๖ เป็น

วันที่ ๑๐๓๓๑๐ ในรัชกาล บัญญัติ

ประกาศเลิกการเก็บภาษีภายใน

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศแก่อาณาประชาราษฎร์ ตกคำวินิจฉัย ให้ทราบทั่วกันว่า

พิกัดเก็บภาษีอากรชั้นใน แต่ก่อน มีจำนวนสิ่งของ ซึ่งเป็นอาหารอันจำเป็น ต้องใช้บริโภค เพื่อการเลี้ยงชีวิต แต่สิ่งของเบ็ดเตล็ดเล็กน้อยอันเกิดแต่คนที่ทำการ โดยความพากเพียรเพื่อประโยชน์ได้เลี้ยงชีพ แต่เล็กน้อยหลายสิ่งหลายอย่าง แลวิธีการเก็บภาษีนั้น ตั้งตามภาษีสามตำน้ำ แลทางบกเป็นลำดับทั่วไป เมื่อตกคำวินิจฉัย พาส่งของผ่านด่าน เจ้าภาษีก็นำเรียกเก็บภาษี แต่ตรวจตราตามลำดับเป็นทอดๆ มาจนถึงที่จำหน่ายขายเป็นที่สุดท้าย คำวินิจฉัยย่อมได้รับความเดือดร้อนลำบากด้วย ต้องแคะให้เจ้าภาษีตรวจสิ่งของให้เป็นที่เสียเวลาการค้าขาย แต่ลำบากในการจะร้องขอของอันบรรจุงดที่เรียบร้อยแล้วนั้น บางทีก็ต้องรับความกดขี่โดยเจ้าภาษีผู้ชั่วช้า ที่ทำการหาประโยชน์ตนเหนืออำนาจราชการ ถึงต้องเป็นภัยความ ให้เป็นที่เสียเวลาการค้าขายเป็นอันมาก บัดนี้ทรงพระราชดำริที่รำพึง โดยพระมหากรุณาธิคุณแก่อาณาประชาราษฎร์ทั้งหลาย ที่ได้ได้รับความลำบาก เพราะเหตุอันเกี่ยวของด้วยการเลี้ยงชีพอยู่ฉะนี้ มีพระราชหฤทัยประสงค์ เพื่อให้อาณาประชาราษฎร์

ชอบ ขันขี้ผึ้งมา ได้รับ ความ ผาสุก ปราศ จาก ความ จำบาก รบ รวน ขันมี
 เป็น ประเพณี มา แล้ว แต่ ก่อน ให้ สิ้น ไป แม้ แต่ ส่วน พระราชทรัพย์ จะ ดด
 น้อย ดอย ลง ประการใด ข้า ได้ รย ความ มั่น ใน พระ มหา กรุณา ชิด ถอน แก่
 อาณา ประชา ราช ฐูร เพื่อ ได้ คง นำ หา สิ่ง ช้ พ ให้ สด สด ิภาพ ยิ่ง ขันกว่า
 แต่ ก่อน แต่ เป็น ที่ คง แห่ง ทรัพย์ สัมบัติ ของ ตน แต่ เป็น ความ สุข ความ
 เจริญ แก่ บ้าน เมือง ดับ ไป จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เก้า ๆ ให้ เด็ก
 การ เก็บ ภาษี ภายใน ซึ่ง คง ดำ น ครอบ ครอบ ภาษี อยู่ ตาม ตำ น้า ใน แวง
 มณฑล กรุง เก้า ๓ นคร สวรรค์ ๓ จันทบุรี ๓ ปราจีนบุรี ๓ ราชบุรี ๓ นคร ไซย
 ศรี ๓ เมือง นนทบุรี ๓ เมือง ประทุมธานี นคร เขื่อน ชนธิ แต่ สมุท ปราการ ๓
 คือ มี ให้ เรียก เก็บ ภาษี จาก ของ จำ เป็น ใช้ บริ โภค คือ พัก แคง เขือก
 มั น ๓ ฝัก กาด ๓ ถั่ว ต่าง ๆ เมล็ด งา ๓ เขียว เคย ๓ พริก เทก หอม
 กระ เทียม ตา เต แห่ง ๓ นำ มั น มพร้าว ๓ ฟอง เม็ด ฟอง ใก่อ ฟอง นก ฟอง
 เต่า แต่ ฟอง เขียว ๓ ปลา ทู ๓ หอย ๓ กุ้ง ต่าง ๆ ๓ ปลา ต่าง ๆ ๓ ปู ๓
 ไค ๓ ขัน ๓ นำ มั น ยาง ๓ ถ่าน ๓ ไซ เนื้อ ๓ ไซ ผิง ๓ เครื่อง บน
 ดิน เผา ๓ เตื่อ ๓ กระ สดอบ ๓ ปอ ๓ ฝ้าย บด ฝ้าย เมล็ด ๓ นุ่น ๓
 ความ ๓ ไหม ๓ หนังสือ ๓ หน้ ๓ หน้ ๓ จาก ลูก ค้า ที่ บรรทุก เวื่อ ฤา ฤเวียน
 ผ่าน ตำ น ใน มณฑล แต่ เมือง ที่ ว่า มา แล้ว คง แต่ วัน ที่ ๓ สิงหาคม
 เป็นต้น ไป เป็น อัน ชาติ เว้น ไว้ แต่ ใน กรุง เทพ ๆ ซึ่ง เป็น ที่ ตลาด แดก
 เปด ยัน สิ้น ค้า หรือ สิ้น ค้า หน ได้ บรรทุก เวื่อ ใหญ่ ออก จาก ปาก น้ำ เพื่อ
 จะ ส่ง ไป ขาย นานา บระ เทศ จะ ต้อง เรียก ภาษี ตาม พัก ต ก่อน จึง จะ บรรทุก
 ออก ไป ได้

ให้อำนาช ปรชราชฐว ฤทศำ วานิช ทัช ฤทศำ ติง นำ ทำ มาทกน
ทำ การ เพาะ ปลุก ให้อเจริณ ยิง ฆน เพื่อ เป็น ติง หน่งทรวพย ติมบติ ของ คน
แต ความ เจริณ แก่ บำน เมื่อง ทุก ปรการ

ปรการศ มาณวัน ติ ๒ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ เป็น วัน
ที่ ๑๐๗๕๖ ในรัชกาล บัตยุบนี้

ประกาศ เพิ่ม เติม พระราช บัญญัติ
ลักษณะ ปก ครอง ท้อง ติ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
พระ จุลจอม เกตุเจ้า อยุ่หัว ติวริส หนือ เกตุเจ้า ให้อประกาศ ทรวบ ทั
กน ว่า ติว เมื่อ วัน ติ ๒๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ ติทรวง
พระ กรุณา ปรต เกตุเจ้า ให้อตรา พระราช บัญญัติ ลักษณะ ปก ครอง ท้อง ติ
ฆน ให้อความ แจ้ง อยุ่แต บัต นี้ ทรวง พระ คาริ ติ หนือ ว่า ฆอ ความ ใน พระ
ราช บัญญัติ หนือ ยัง บก พร้อง อยุ่ ติว การ ติ จะ บ้อง กน เหตุ ฆนตรา
ซึ่ง จะ เกิด แต้ ความ ทอติ ทัง ติเตย ให้อเย้า เรือน ทรวติ ฆอเม เป็น ฆือไฟ
แต ตำมวรด จะ ติท พึง ติบ ผู้คน ติง การ ติ บัตอย ให้อบง เกิด สิ่ง ติอติกร
ตาม หนือ บำน เป็น เหตุ ให้อเกิด ติอติกร ติอติกร ติง ให้อติ มี พระราช
บัญญัติ ติง ติง ทรวง พระกรุณา ปรต เกตุเจ้า ให้อเพิ่ม เติม ความ ใน พระราช
บัญญัติ ลักษณะ ปก ครอง ท้อง ติ มาตรา ๒๕ เป็น หนือ ความ ติอ ๒ ฆอ
ค่อ ไป ติง ติง ติง ๒๕๖๖

ข้อ ๓๓ ถ้าใน ตำบลใดมี เรือนโรง ซึ่ง ทอดทิ้งให้ ปรักหักพังทรุดโทรม อาจเป็นเหตุให้เกิด อัคคีภัย โดยจะ หักพัง ถูก ผู้คน ญาติ ของ ก็ตาม ญาติ จะ เป็นเหตุให้เกิดเพลิง ก็ตาม ให้กำหนด กับ ผู้ใหญ่ บ้านใน ตำบลนั้น ประชุมกัน ตรวจดู แต่ ปลูกอาคาร ที่จะแก้ไข เมื่อ เห็น พร้อมกัน ญาติ เห็นโดย มาก ด้วยกัน แล้ว จะ บังคับให้ เจ้าของ เรือนโรง นั้น ๆ ให้ ซ่อมแซม ขึ้นให้ ตกได้ ถ้า หากว่า เจ้าของ ไม่ ซ่อมแซม จะ บังคับ ให้ เจ้าของ รับ เรือนโรง อัน ปรักหักพัง เสีย ที่ เดียว ก็ได้

ข้อ ๓๔ ถ้าใน ตำบลใด เกิดได้ โรคภัย ด้วยการ ที่ ราษฎร คน หนึ่ง ญาติ หยาด คน กระ ทำให้ เป็น ความ รำคาญ แก่ มหาชน ก็ ตาม ญาติ ซึ่ง จะ บัง เกิดโรคภัย ขึ้น ได้ ก็ ตาม ให้ กำหนด กับ ผู้ใหญ่ บ้านใน ตำบล นั้น ประชุม ปลูกอาคาร ที่จะจัด แก้ไข ความ ได้ โรคภัย นั้น เมื่อ ปลูกอาคาร เห็น พร้อมกัน ญาติ โดย มาก ด้วยกัน ว่า ควร จะ บังคับ ราษฎร ผู้กระ ทำให้ เกิดได้ โรคภัย นั้น จน สิ่ง ได้ โรคภัย ไป ทั้ง เสีย ที่อื่น ญาติ ควร จะ ระงับ ประ การใด ญาติ ที่ สุด จะ ให้ ย้าย ไป ทำการ อย่าง นั้น ที่ใด ที่ จะ ไม่ เป็น ความ รำคาญ แก่ มหาชน ก็ บังคับ ได้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ เป็น วันที่ ๓๑๗๐๙ ในรัชกาล บัณฑิตนี้

ประกาศ

- สำหรับ การ บัณฑิต หมาย เขตว ศลง

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นพิทยฉภา ฤทธิ ชาติา เสด็จมา บัด
 กระทรวงโยธาธิการ รับ พระบรม ราชโอง การได้ เกิดว่า ทรง พระ

กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ทุกวันนี้เขต
 ครอบครองต่างๆ ในกรุงเทพฯ บางเขตได้ถือขึ้นเป็นเขตแล้วบ้าง
 บางเขตยังไม่มีขึ้นเป็นเขต ราษฎรพากันปลูกเข้าเรือนโรงบ้าน
 ต่ำตงไปในเขตที่ติดด้วยพระราชบัญญัติ ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ตั้งไว้แต่ก่อน ชำนาญมาแล้ว เป็นที่ลำบากแก่เรือที่จะเดินไปมา
 ค้าขายทั่วไป ครั้นเจ้าพนักงานจะว่ากล่าว ให้เรือถอนเสี้ยตาม
 พระราชบัญญัติ ก็อ้างเหตุผลต่างๆ ขัดขวางไป โดยเอาไศรยเหตุ
 ที่เขตเหล่านั้นไม่มีเครื่องหมาย เป็นเขตครอบครอง เป็นกำหนดหลัก
 ถานปรากฏไว้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงโยธาธิการ
 จัดเจ้าพนักงาน กรมเจ้าท่า พร้อมด้วยอำเภอท้องที่ให้เป็นเจ้าพนักงาน
 จัดการทำการ บัดนี้หลักหมายเขตครอบครองขึ้นไว้ให้เป็นหลักถานปรากฏ
 จะได้ไม่มีผู้อ้างเหตุต่างๆ ทำการตั้งพระราชบัญญัติสำหรับรักษา
 ครอบครองต่างๆ ลับไป ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการหมาย
 เขตครอบครอง แต่ให้ประกาศในวิธีจัดการรักษาไว้ ให้มหาชนทราบ
 ทั่วกัน แต่ให้ประพฤติตามวิธีที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดาตำบลเขตทั้งปวง ซึ่งยังไม่มีขึ้นเป็นเครื่องหมาย
 เขตนั้น ให้เจ้าพนักงานจัดการปักหลัก • ที่หมายเขตครอบครองให้
 ชัดเจนตามที่ทำได้ หลักหมายเขตครอบครองนั้น ให้ปักไว้ในที่ซึ่ง
 เป็นที่สุจริตของเขตนั้นๆ ตามที่เจ้าพนักงานเห็นสมควร หลักนั้น

ให้หาผู้ชื้อชาวกับผู้แต่ง มีเลขหมายตามลำดับตั้งแต่ปากคลองเข้าไปถึง
 ให้ปักห่างกันมีกำหนดโดยปรกติ ระยะละ ๓ เส้น เว้นเสียแต่ที่ปากคลอง
 คดเคี้ยวเหลือเกิน ถ้าที่มีเหตุขัดข้อง จะปักตามกำหนดระยะ
 ๓ เส้น นั้นไม่ได้ ก็ให้เลื่อนสั้นๆ ยาวไป ตามสมควร แต่ที่หลักใด
 บัดนี้ปรกติไป เช่นนี้ ก็ให้หมายบอกไว้ที่หลักนั้น ให้ทราบ
 ระยะทาง ด้วย

ข้อ ๒ บรรดาคลองใด ที่เจ้าพนักงานใดปักหลักหมายเขตคลอง
 แล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดปักหลักทอดไม่ชอบ แต่ปักเจ้าปลัดเรือน
 โรงร้าน พระเพ็ง ถ้าสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดวงตาออกไป ถึงหลักด้านริม
 คลอง เป็นอันตราย ยกเสียแต่บรรดาทำน้ำ ตามที่ได้อนุญาตไว้ใน
 พระราชบัญญัติ ขรรหมเนียมคลอง มาตรา ๒ เท่านั้น เว้นโรงแต่สิ่งอื่นๆ
 ซึ่งมิได้อยู่แต่ก่อนปักหลักหมายเขตคลองนี้ บรรดาที่ยื่นตาออกไป
 ถึงหลักหมายเขตคลองนี้ ก็ให้รับหรือถอนเสียให้สิ้นภายในเดือน
 หนึ่ง ตั้งแต่เจ้าพนักงานใดปักหลักหมายเขตคลองเป็นต้นไป ถ้าผู้
 ใดกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติข้อนี้ ให้ปรับผู้นั้น เปนเงินไม่
 เกิน ๒๐ บาท แต่ทั้งต้องปรับในชั้นที่ขัดข้อง มิใช่ถอนจนเกินกำหนดนั้น
 ตามวันที่เกินกำหนดไม่ถึงกว่าวันละ ๕ บาท แต่ถ้าเจ้าพนักงานตั้ง
 ไปหรือถอนเอง ก็ต้องใช้เงินค่าจ้างที่ต่องเสียไป ในการที่รับ

ถอนนั้นด้วย จึง เต็ม

ข้อ ๓ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด ทำอันตรายแก่เจ้า หลักระหมาย เขตครอง
 ฤๅเข้าไป เกี่ยวข้อง อย่างใด ๆ ทุกอย่าง มี ตาก พัน ซัก ถอน โยก ฤๅ ผูก
 โยง ตอก คาบ หรือ เชี่ยน ชุด เป็น ค่ำ ถ้าผู้ใด ทำผิด พระ ราชนันุญาต
 ข้อนี้ ให้ปรับเป็น เงินไม่ยิ่ง กว่า คราว ละ ๓๐ บาท ฤๅ ชังไว้ ไม่ยิ่ง
 กว่า ๗ วัน แต่ต้อง ทำ ฤๅ จำให้ ท้า ของ ที่ ชำ รุด เสีย ไป นั้น ใช้ ด้วย กับ
 ห้ามมิให้ผู้เดิน เรือ น้อยใหญ่ แต่ต้อง แพ้ไม่ ฤๅ ต้อง ตาก สิ่งใด ใน คำ ครอง
 ผูก โยง เรือ แพ้ ฤๅ สิ่ง ที่ ตน ต้อง ตาก นั้น กับ เจ้า หลักระ เขต ครอง เป็น อัน
 ชาติ ผู้ใด กระ ทำ ผิด ต่อ พระ ราชนันุญาต ข้อนี้ ให้ ปรับใหม่ เหมือน
 ข้อ ๒ นี้

ข้อ ๔ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด เห็นว่า เจ้าพนักงาน จะ บั๊ก หลักระ หมาย เขต
 ครอง ไม่ควร แก่ ยุค ชรรรม ฤๅ ต้อง ดำ เกิน เขต ครอง อัน ควร จะ ห้าม
 ปราบ ฤๅ มี เหตุ ที่ จะ กล่าวโทษ เจ้าพนักงาน ว่า กระ ทำ ผิด อย่างใด ๆ
 กัด ก็ให้ ร้อง ฟ้อง ยัง เจ้า กระ ทรง ฤๅ โรง ศาล ให้ พิจารณา ตาม ชรรรม
 เนียม แต่จะ ห้าม มิให้ เจ้าพนักงาน บั๊ก หลักระ ลง ใน ที่ ซึ่ง เจ้าพนักงาน
 เห็น สมควร แล้ว นั้น ไม่ได้ เป็น อัน ชาติ ต้อง ยอม ให้ บั๊ก ใน ที่ ซึ่ง เจ้า
 พนักงาน เห็น สมควร ฝ่าย เดียว เมื่อ มี คดี จะ ฟ้อง ร้อง ว่า กล่าว ประการใด
 ให้ ว่า กล่าว กัน คือ ไป ภาย หลักระ

ข้อ ๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด เห็นว่า เจ้าพนักงาน บัก หัก หมายถึง เขต คดอง
 ผลิต ฤๅส่ง ดำเนิน เขต คดองไป ฤๅจะกล่าวโทษ เจ้าพนักงาน ว่า
 กระทำผิดใน การ บัก เขต คดอง นี้ ประการใด ๆ ก็ ตี ให้ ร้อง พ้อง เสีย
 แต่ภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่ วันที่ เจ้าพนักงาน บัก หัก หมายถึง เขต คดอง
 ใน ที่ ซึ่ง ตั้ง วิชา ทั้น ถ้าพ้น ๑๕ วัน ไป แล้ว จะ ร้อง พ้อง ภาย หลัง ย่า
 ให้ โรง ค้าต รับ คัด นั้น พิจารณา สืบ ไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ เป็นวัน
 ที่ ๑๐๘๐๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

หนังสือสัญญา ทาง พระราชไมตรี

ทาง ค้าขาย แดง การ เดิน เรือ ในระหว่าง กรุง สยาม กับ กรุง ยี่ปุ่น
 ทำที่ กรุง เทพ ฯ

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖
 ได้ แยก เปลี่ยน ชาติ ไฟ ต่อ กัน ที่ กรุง เทพ ฯ

วันที่ ๓๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๗

สมเด็จพระเจ้ากรุง สยาม แด สมเด็จพระเจ้ากรุง ยี่ปุ่น มี พระราช
 ประสงค์ เสมอ กัน ที่ จะ เก็บ กุด ทาง พระราช สัมพันธ มิตร ทาง ค้าขาย
 แด ทาง เดิน เรือ ซึ่ง มี อยู่ โดย ญาติ ใน ระหว่าง ดอง พระนคร กับ
 อาณา ประชาชน ทั้ง สอง ประเทศ นั้น ให้ ดำรง วัฒนา การ ยิ่ง ขึ้น จึง ได้

ตกลงที่จะทำหนังสือสัญญาฉบับหนึ่ง เพื่อประโยชน์นี้แล้วได้ทรง
แต่งตั้งผู้มาอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม นั้น พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวง
เทเวศร์วัชรโร ประการ ฅณาภยนิตร เครื่องราชอิสริยาภรณ์มหาจักรี
ชั้นที่ ๑ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อาทิตย์อุทัย ฯลฯ เดินามติ ว่า การ
ต่างประเทศของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงญี่ปุ่น นั้น อินะคะกิมินชิโร โสคอย ราชทูตของ
สมเด็จพระเจ้ากรุงญี่ปุ่น ณพระราชสำนักของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกันแล้วได้เห็น
เป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปลุกษาศกตกลงกันทำสัญญาเป็นข้อ
ตั้งต่อไปนี้

ข้อ ๑ กรุงสยามกับกรุงญี่ปุ่นจะต้องมีความสงบราบคาบเรียบร้อย
กันอยู่เสมอ แต่จะต้องเป็นไมตรีกันอยู่เป็นนิรันดร์ แต่คนไหนบ้างกับ
ของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องได้รับความคุ้มครอง
ของบ้อ่งกัน โดยเต็มที่ทั้งหมด ในกายตัวแต่ทรัพย์สินส่วนตัว ซึ่ง
อยู่ในอาณาจักร แต่อาณาเขตของประเทศ อีกฝ่ายหนึ่งนั้น
ตามกฎหมายที่ได้ตั้งไว้ในเมืองนั้น

ข้อ ๒ จะต้องเป็นการสะดวกตามอำเภอใจแก่ประเทศที่ทำสัญญา
นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งจะตั้งกงสุลเยเนอราลกงสุลไวซกงสุล และพนักงาน

กงสุล ทั้ง หลาย ให้ ไป อยู่ ณ เมือง แด ทา เรือ ใน อาณาจักร แด
 อาณาเขต ของ ประเทศ อีก ฝ่าย หนึ่ง ซึ่ง ได้ ยอม ให้ พนักงาน กงสุล ของ
 ประเทศ อื่น ไต่ คุ ไป ตั้ง อยู่ แต่ อย่าง ไร ก็ ดี กงสุล เยเนอวาด กงสุล ไวก
 กงสุล แด พนักงาน กงสุล เช่น นี้ จะ ต้อง ไม่ เข้า ทำ การ ตาม ตำแหน่ง ไป
 ก่อน จน กว่า รัฐ ชาติ ซึ่ง ผู้ นั้น ได้ มา ถึง ได้ เห็น ชอบ แด ยอม รับ ตาม
 ขรม เนียม แด จึง จะ ทำ การ ได้ พนักงาน กงสุล ทั้ง หลาย นี้ จะ ต้อง
 มี เกียรติยศ มี ประโยชน์ แด มี การ ยก เว้น ทุก อย่าง ซึ่ง ให้ มี อยู่ ฤจะ ได้
 ให้ มี แก่ กงสุล ทั้ง หลาย ของ ประเทศ ซึ่ง โปรต ให้ ได้ ประโยชน์ อย่าง ยิง
 ข้อ ๓ คน โน บัง คับ ของ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา ใหญ่ นี้ ถ้อย ที่
 ต่าง ฝ่าย ต่าง ที่ จะ เข้า ไป อยู่ แด อา ไศรย ณ แห่ง ไต่ คุ ใน อาณา จักร แด
 อาณาเขต ของ ประเทศ อีก ฝ่าย หนึ่ง ซึ่ง คน โน บัง คับ ฤ ชาว เมือง ของ
 ประเทศ ที่ โปรต ให้ ได้ ประโยชน์ อย่าง ยิง ใน เรื่อง นี้ ได้ รับ อนุญาต
 ให้ เข้า ไป อยู่ แด อา ไศรย ณ ที่ นั้น คน เหล่า นี้ เมื่อ อยู่ ใน ที่ นั้น จะ จำ คน ไต่
 แด จะ เข้า อยู่ ใน เรือ นโรง ทำ งาน ร้าน แด โรง เก็บ สิ้น ค่า ได้ แด จะ ค่า
 ขาย เปน การ ขาย มาก คุ ฤ ขาย ปลัก ใน ที่ นั้น ก็ ได้ ทุก อย่าง ใน สิ่ง ของ
 ที่ เกิด ขึ้น กับ ที่ ทำ ขึ้น ก็ ดี ทั้ง ที่ เปน สิ้น ค่า ก็ ด้วย เหมือน กัน ไม่ ต้อง
 เสีย ภาษี อกร ค่า ขรม เนียม ฤ ค่า อะไร คุ ยิง กว่า ที่ คน โน บัง คับ
 ฤ ชาว เมือง ประเทศ ซึ่ง โปรต ให้ ได้ ประโยชน์ อย่าง ยิง ได้ เสีย อยู่ ทุก วัน นี้
 ฤ ที่ จะ ได้ เสีย ต่อ ไป ใน ภาย น้า

ในการ ทั้ง ปวง ที่ เกี่ยว กับ ที่ จะเดิน ทาง ไป มา กับ การ ค้าขาย แด
 การ ที่ ตั้ง บ้าน เรือน อยู่ ก่อตั้ง แล ที่ เกี่ยว กับ อำนาจ ที่ จะ จ้างทุก อย่าง ใน กิจ
 ชุระ ใน การ ตั้ง ทำ มาหา กิน แล ใน กิจ ที่ จะ กระ ทำ การ หา กำไร ก่อตั้ง
 ฝ่าย คน ใน บัณฑิต ของ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ถ้อย ที่ ต่าง จะ ได้รับ ผล ใน เวลา
 ที่ อยู่ใน อาณาจักร แล อาณาเขต ของ อีก ฝ่าย หนึ่ง เสมอ เหมือน กับ
 ที่ได้ มี แก่ คน ใน บัณฑิต ฤา ชาวเมือง ของ ประเทศ ที่ โปรด ให้ ได้
 ประโยชน์ อย่าง ยิ่ง

ข้อ ๔ ใน ระหว่าง อาณาจักร แล อาณาเขต ทั้ง สอง ฝ่าย ที่ ได้ ทำ
 สัญญา นี้ จะ ต้อง ให้ มี การ ค้าขาย แด การ เดิน เรือ ไป มา ได้ โดย สดวก
 เต็ม ที่ ทั้ง หมัด เสมอ กัน ทั้ง สอง ฝ่าย คน ใน บัณฑิต ของ ประเทศ
 ที่ ทำ สัญญา ใหญ่ นี้ ต่าง ฝ่าย ถ้อย ที่ ต้อง ไป มา หา กิน ได้ ตาม อำเภอ ใจ
 โดย สดวก แด ปราศ จาก ภัยอันตราย พร้อม กับ กำปั่น แล สินค้า ยัง
 ทำ แด ลำน้ำ ทุก แห่ง ใน อาณาจักร แล อาณาเขต ของ อีก ฝ่าย หนึ่ง
 ซึ่ง ได้ เปิด ให้ มี การ ค้าขาย แด การ เดิน เรือ ต่อ เมือง ต่าง ประเทศ

ข้อ ๕ คน ใน บัณฑิต ของ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา ใหญ่ นี้ ต่าง ฝ่าย ถ้อย
 ที่ ต้อง ได้ มี ได้รับ ผล ใน อาณาจักร แล อาณาเขต ของ อีก ฝ่าย หนึ่ง
 เสมอ เหมือน กับ คน ใน บัณฑิต ฤา ชาวเมือง ของ ประเทศ ที่ โปรด ให้ ได้
 ประโยชน์ อย่าง ยิ่ง^๖ ในการ ทั้ง ปวง ซึ่ง เกี่ยว ของ ใน ภาษี ของ ที่ ขนไป มา

ภายใน เมือง ในการ เก็บ สิ้น ค่าไว้ ที่ โรง พัก ใน เงิน อนุญาต เกอ กุด การ
ค่า ชาย ในการ ช่วย เกอ หนุณี ให้ สักตอก ในการ ตรวจ แต่ ตีราคา สิ้น ค่า
ทั้ง ในการ คั้น ภาส สิ้น ค่า กลับ ออกไป นอก เมือง ด้วย

ข้อ ๖ ห้ามไม่ให้ เก็บ ภาส อ่าง อื่น ๆ สูง ขึ้น ไป ในการ ซึ่ง บรรทุก
สิ่ง ของ ที่ เกิด ขึ้น ฎา ที่ ทำ ขึ้น อย่าง ไต ๆ ใน อาณา จักร แต่ อาณา เขต
ของ สมเด็จ พระเจ้ากรุง สยาม ไม่ จำเภาะ ว่า ของ นั้น มา ถึง อยู่ จาก ที่
แห่ง ไต ๆ ที่ เข้า ไป ยัง อาณา จักร แต่ อาณา เขต ของ สมเด็จ พระเจ้ากรุง
ยี่ปุ่น กับ ห้ามไม่ให้ เก็บ ภาส อ่าง อื่น ๆ สูง ขึ้น ไป ในการ ซึ่ง บรรทุก สิ่ง
ของ ที่ เกิด ขึ้น ฎา ที่ ทำ ขึ้น อย่าง ไต ๆ ใน อาณา จักร แต่ อาณา เขต
ของ สมเด็จ พระเจ้ากรุง ยี่ปุ่น ไม่ จำเภาะ ว่า ของ นั้น มา ถึง อยู่ จาก ที่ แห่ง
ไต ๆ ที่ เข้า ไป ยัง อาณา จักร แต่ อาณา เขต ของ สมเด็จ พระเจ้ากรุง
สยาม นั้น ยิ่ง กว่า ไต ไต เก็บ ภาส ขะเข้า จาก สิ่ง ของ ที่ เกิด ฎา ที่ ทำ ขึ้น ใน
เมือง ต่าง ประเทศ อื่น ๆ แต่ จะ ต้อง ไม่ ห้าม สิ่ง ของ อื่น ไต ๆ ที่ ได้ เกิด ขึ้น ฎา
ได้ ทำ ขึ้น ใน อาณา จักร แต่ อาณา เขต ของ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา ใหญ่ ห้า
ฝ่าย ไต ฝ่าย หนึ่ง ซึ่ง บรรทุก เข้า ไป ใน ประเทศ อื่น ฝ่าย หนึ่ง ไม่ จำเภาะ ว่า
ของ นั้น บรรทุก มา จาก ที่ แห่ง ไต ๆ อื่น เป็น ของ อย่าง เดียว กัน กับ ที่ เกิด
ขึ้น ฎา ที่ ทำ ขึ้น ใน เมือง อื่น ๆ ที่ ไม่ ต้อง ห้ามไม่ให้ บรรทุก เข้า ไป
เหมือน กัน ความ ตอน ท้าย ใน ข้อ นี้ ไม่ ใช้ ไป ถึง การ ที่ ต้อง หัก หนึ่ง

การ ศุขาภิบาล ฤๅ เพื่อ การ อื่น ๆ ซึ่งเป้น สัมมย จะ ต้อง ห้าม ด้วย ความ
 จำ เปน เพื่อ จะ คุ่ม ครอง บัอง กัณัศรรพภณัน ตรายไม่ ให้ มี ต่อ ตัว คน ฤๅ
 ต่อ สัตว์ พาหนะ ฤๅ ต่อ ภาชนะ ดัง ซึ่ง จะ เปน ประโยชน์ ใช้ ใน การ
 เภาะ ปตุก ด้วย

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้เก็บภาษีอากร ฤๅ ค่าอะไร ๆ อย่าง อื่น ฤๅ ตั้ง ขึ้นไป
 ใน อาณาจักร แด อาณา เขตของ ประเทศ ที่ ทำ สัญญาใหญ่ นี้ ฝ่ายใด
 ฝ่าย หนึ่งใน สิ่ง ของ ซึ่ง บรรทุก ออกไป อย่างใด ๆ ยัง ประเทศ อื่น ฝ่าย หนึ่ง นั้น
 ยิ่ง กว่า เช่น ที่ เสีย ภาษี อยู่ ฤๅ ควร จะ เสีย ภาษี ต่อ ไป ได้ ใน สิ่ง ของ อย่าง
 เดียว กัน ที่ ได้ บรรทุก ออกไป ยัง เมือง ต่าง ประเทศ อื่น ๆ แด จะ ต้อง ไม่ ห้าม
 สิ่ง ของ อันใด ซึ่ง บรรทุก ออก จาก อาณาจักร แด อาณา เขตของ
 ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ทั้ง สอง ฝ่าย ฝ่ายใด ฝ่าย หนึ่ง ไป ยัง ประเทศ อื่น
 ฝ่าย หนึ่ง เปน สิ่ง อัน เดียว กัน กับ ที่ ไม่ ต้อง ห้าม ไม่ ให้ บรรทุก ออกไป
 ยัง เมือง อื่น ๆ เหมือนกัน

ข้อ ๘ บรรทุก สิ่ง ทั้ง ปวง อัน เปน ของ ที่ จะ บรรทุก เข้าไปได้ ไม่
 ต้อง ห้าม ตาม กฎหมาย อยู่ใน เวลา นี้ ฤๅ เวลา ต่อ ไป ภาย นำ ยั ทำ เรือ
 ใน อาณาจักร แด อาณา เขต ของ ส้มเด็จ พระเจ้า ทรง สยามิ โดย
 เรือ กำปั่นไทย ฤๅ เรือ กำปั่น ของ ประเทศ ที่ โปรดให้ ได้ ประโยชน์ อย่าง
 ยิ่ง นั้น ก็ จะ บรรทุก เรือ กำปั่น ขึ้น เข้าไป ยัง ทำ เรือ เหล่า นั้น ได้ เสมอ
 เหมือนกัน โดยไม่ต้อง เสีย ภาษี ฤๅ ค่า ธรรมเนียม อย่างใด ๆ ยิ่ง กว่า ที่

เก็บจากของที่บรรทุกเข้าไป โดยเรือกำปั่นไทยฤเรือของประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง แต่ด้อยที่ด้อยให้ประโยชน์เสมอกัน บรรทกลึงที่ปวงอันเป็นของที่จะบรรทุกเข้าไปได้ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย อยู่ในเวลานี้ฤเวลาต่อไปภายหน้า ยังทำเรือในอาณาจักรแต่อาณาจักรของสมเด็จพระเจ้ากรุงยี่มุ่นโดยเรือกำปั่นยี่มุ่น ฤเรือกำปั่นของประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้นก็จะบรรทุกเรือกำปั่นไทยเข้าไปยังท่าเรือเหล่านั้นได้เสมอเหมือนกัน โดยไม่ต้องเสียภาษี ฤค่าธรรมเนียมอย่างใด ๆ ยิ่งกว่าเก็บจากของที่บรรทุกเข้าไปโดยเรือกำปั่นยี่มุ่น ฤเรือของประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง การซึ่งด้อยที่ด้อยทำเสมอกันต่อกันเช่นนี้จะต้องมีผลไปตลอดโดยไม่จำเพาะว่าสิ่งของเช่นนี้ จะตรงมาจากที่เดิมของสิ่งนั้น ฤจะมาจากที่แห่งอื่น ๆ ก็เหมือนกัน ทั้งสิ้น

ในอาการอย่างเดียวกันนี้ จะต้องทำให้เสมอกัน แต่ในการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของซึ่งบรรทุกออกไป เพราะฉะนั้นภาษีขึ้นในแต่ภาษีขาออกจะต้องเสียเหมือนกัน เงินอนุญาตเก็บผูกการค้าขาย แต่คืนภาษีสินค้าที่บรรทุกกลับก็ต้องยอมให้เหมือนกัน ในอาณาจักรแต่อาณาจักรของประเทศที่จำสัญญาให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อเวลาบรรทกลึงของใด ๆ ซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมายออกไปจากที่นั้น ไม่จำเพาะว่าบรรทุกออกไปเช่นนี้ จะเป็นในเรือกำปั่นไทยฤยี่มุ่น

ฎาเรือของประเทศอื่น แต่ไม่จำเพาะว่าจะบรรทุกไปยังที่แห่งใด ๆ จะ
เป็นท่าเรือของประเทศที่ทำสัญญาให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ฎาเป็นท่าเรือ
ของประเทศอื่น ๆ ก็เสมอเหมือนกันทั้งสิ้น

ข้อ ๘ ห้ามไม่เก็บภาษีฎาค่าธรรมเนียม อย่างอื่น ฎาสูงขึ้นไป
ในจำนวนน้ำหนักตันที่เรือกำปั่นกัต ในค่าประภาคาร ฎาค่าเบ็ดเตล็ด
กัต ในค่านำร่อง ค่าห้ามเรือ บ้องกันโรคค่าช่วยเรือแตกค่าของที่เสีย
ฎาอัมปวง กัต ฎาในค่าธรรมเนียมอย่างใด ๆ ที่เก็บในตำบลนั้น ๆ กัต
ณที่ท่าเรือแห่งใด ๆ ของกรุงสยามนั้น จากเรือกำปั่น ฎาณที่ท่า
เรือทั้งหลายของกรุงยี่ปุ่น จากเรือกำปั่นไทย ยิ่งกว่าที่เรือกำปั่นสำหรับ
ประเทศนั้นเอง เสียภาษีอยู่เป็นสามัญประมาณ ฎาที่เรือกำปั่น
ของประเทศที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง เสียภาษีได้ อยู่ในการ
เหมือนกัน ณเวลานี้ ฎาค่อยไปภายหน้า ที่ท่าเรืออันเดียวกันนั้น การ
ที่ประพฤติกให้เสมอเหมือนกัน เช่นนี้ ถ้อยที่ต่าง ที่จะต้องใช้ไปถึงเรือ
กำปั่น ของฝ่ายนั้น ๆ ไม่จำเพาะว่าเรือ นั้น จะมาถึง จากท่าเรือ แห่ง
ใด ๆ แต่ไม่จำเพาะว่า เป็นเรือ จะออกไปยังแห่งใด ๆ

ข้อ ๑๐ ใน การ ทั้ง ปวง ที่ เกี่ยว กับ การ เจ้าทอด ทำ การ เบ็ดเตล็ด
การ ทอด อยู่ การ ชน ของ ตง แดช จากเรือใน ทำ ทอดใน ถ้ำ หน้าใน อยู่
ใน หน ทาง หน้าใน ทำ จอด ฎาใน แม่น้ำ ของ อาณาจักร แดช อาณา เขต
ของ ประเทศ ทั้ง สอง ฝ่าย นี้ ฝ่าย หนึ่ง ต้อง ไม่ ให้ ประโยชน์ แก่ เรือ ของ

08/10/2566

ประเทศนั้นเอง ฤๅแก่เรือของประเทศอื่น ๆ ในการซึ่งเป็นอย่างเดียวกันแล้ว จะให้แก่เรือของอีกฝ่ายหนึ่งเหมือนกันไม่ได้ด้วย

ข้อ ๑๓ เรือรบฤๅเรือค้าขายของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งถูกล่าพายุฤๅมีเหตุทุกซ่ยากอย่างอื่น ๆ จำเป็นต้องเข้าบังอาศรัยในท่าเรือแห่งหนึ่งของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว ต้องยอมตามใจในการที่จะแต่งเรือใหม่ ณ ที่นั้น ในการที่จะหาเสบียงอาหารที่จำเป็นทุกอย่างแต่ในการที่ออกเรือต่อไปในทะเลนั้น โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมอันใดยิ่งกว่าที่เรือของประเทศนั้นจะเสียได้ แต่อย่างไร ๆ ก็ดี ถ้าเป็นการที่นายเรือค้าขายจำเป็นจะต้องจำหน่ายสินค้าส่วนหนึ่ง เพื่อที่จะได้เงินมาใช้จ่ายแล้ว นายเรือจะต้องทำตามข้อบังคับแต่พิศดในท้องที่ซึ่งนายเรือได้ไปถึงอยู่นั้นด้วย

ถ้าเรือรบฤๅเรือสินค้าถ้าใดถ้าหนึ่งของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ใดฝ่ายหนึ่ง ได้ติดตันฤๅอับปางตามฝั่งทะเลของอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว กำปั่นฤๅเรือเช่นนั้น กับทั้งเครื่องแต่งเรือแต่เครื่องภาชนะใช้สอยทงปวงสำหรับเรือ กับสิ่งของแต่สินค้าที่ช่วยมาได้จากเรือ ทั้งของสิ่งใด ๆ ที่พึงได้ทงตมทะเล ฤๅเงินที่ขายของได้กับทั้งหนังสือที่ค้นพบบนเรือซึ่งได้ติดตันฤๅอับปางทั้งปวงนี้ ต้องส่งคืนให้แก่เจ้าของเรือ นายเรือฤๅผู้รับชำระเจ้าของเรือในเวลาที่มาเรียกรับไป ถ้าเจ้าของเรือ นายเรือฤๅผู้รับชำระเช่นนั้น ไม่อยู่ ณ ที่ตำบลนั้นแล้ว ของเหล่านี้ก็ควรส่งให้แก่กงสุลเยนเนอราต กงสุลไวซ กงสุล ฤๅพนักงานกงสุลฝ่ายสยาม

ฝ้าย ยี่ มุ่น ผู้ซึ่ง มีหน้าที่ อยู่ใน แวง ที่ เว็ คัด คั้น ฝ้าย อัมปาง อยู่ นั้น เมื่อ มา เรียก รับ ไป ภายใน เวลา ซึ่ง กำหนด ไว้ ใน กฎหมาย ของ ประเทศ นั้น ๆ แด กง สู้ ต กี้ ตี้ เจ้า ของ เว็ นาย เว็ ฝ้าย ผู้ รับ ชูระ เช่น ว่า นี้ ก็ ตี้ คอง ไร เงิน แค่ เพียง ค่า ที่ คอง เก็บ รับ วิชา สัม บค นั้น กับ ทั้ง ค่า ช่วย เว็ แด ของ ที่ เสีย ฝ้าย อัมปาง ฝ้าย ค่า อื่น ๆ ซึ่ง ควร จะ เสีย เหมือน กัน ในการ อัมปาง ของ เว็ สำหรับ ประเทศ นั้น เอง

สิ่ง ของ แด สิ้น ค่า ที่ ช่วย มา ได้ จาก การ อัมปาง นั้น ต้อง งค เว้น ไม่ เก็บ ภาษี ศุค ตากร ทุก อย่าง ยก เสีย แค่ ที่ ได้ ปราบ กฏ รับ ว่า เปน ของ สำหรับ จำหน่าย ให้ หมด ไป จึง จะ คอง เสีย ภาษี ตาม ขรรม เนียม

ในการ ที่ เว็ ของ คน ใน มัง คับ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ฝ้าย หนึ่ง ได้ คัด คั้น ฝ้าย อัมปาง อยู่ ใน อาณาจักร แด อาณา เขต ของ ประเทศ อีก ฝ้าย หนึ่ง ถ้า เจ้า ของ เว็ ฝ้าย นาย เว็ ฝ้าย อื่น ที่ รับ ชูระ เจ้า ของ เว็ นั้น ไม่ได้ อยู่ ณ ที่ นั้น กง สู้ ต เยเนอราต กง สู้ ต ไวซ กง สู้ ต ฝ้าย พนักงาน กง สู้ ต ของ ฝ้าย นั้น มี อำนาจ ที่ จะ เข้า ช่วย เปน ชูระ ว่า กล่าว เพื่อ จะ ให้ ได้ ช่วย เกอ หนุ นแก่ คน ใน มัง คับ ประเทศ นั้น ตาม การ ที่ จำ เปน ถ้า เจ้า ของ เว็ นาย เว็ ฝ้าย รับ ชูระ ของ เว็ นั้น อยู่ ณ ที่ นั้น คอง การ ให้ พนักงาน กง สู้ ต ช่วย ดัง ว่า มานี้ ก็ ช่วย ได้ เหมือน กัน

ข้อ ๑๒ เว็ รับ ของ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา ใหญ่ นี้ ฝ้าย ใด ฝ้าย หนึ่ง จะ เข้า จะ อยู่ แด จะ ช่อม แซม เว็ ใน ทำ เว็ ที่ แห่ง ไต ใน ประเทศ อีก ฝ้าย หนึ่ง ซึ่ง ช่อม ให้ เว็ รับ ของ ประเทศ ที่ โปรด ให้ ได้ ประโยชน์ อย่าง ยิ่ง เข้า

ไปแล้ว ไต่ เว็ รบ ทั้ง หาย นี คง ยอม ทำ ตาม ข้อ บังคับ ทั้ง หาย ด้วย เหมือน กัน แต่ ได้ มี เกียรติยศ มี ผล มี ประ โยชน์ แต่ มี การยกเว้น เหมือน กัน กับ ที่ ให้ มี อยู่ ใน บัด นี้ ฤๅ จะ ได้ ให้ มี ค่อ ไป ภาย หน้า แก่ บรรดา เว็ รบ ของ ประเทศ ที่ โปรต ให้ ได้ ประ โยชน์ อย่าง ยิ่ง

ข้อ ๑๓ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ทั้ง สอง ฝ่าย ยอม ตก ลง กัน ว่า ใน การ ที่ เกี่ยว กับ การ งาน คำขาย แด การ เติ น เว็ รบ นั้น ประ โยชน์ กว้าง ที่ โปรต ให้ ฤๅ การ ยก เว้น อื่น ไต่ ฤๅ ซึ่ง ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ฝ่าย ไต่ ฝ่าย หนึ่ง ได้ อนุญาต ให้ แล้ว ฤๅ จะ อนุญาต ให้ ค่อ ไป ใน ภาย หน้า แก่ รัฐบาล ฤๅ เว็ รบ ฤๅ ดิน ค้า ฤๅ คน ใน บังคับ ฤๅ คน ชาว เมือง ประเทศ อื่น ๆ แล้ว ต้อง อนุญาต แล้ ไป ให้ แก่ รัฐบาล เว็ รบ ดิน ค้า คน ใน บังคับ ฤๅ คน ชาว เมือง ของ อีก ฝ่าย หนึ่ง นั้น โดย ทันทิ แต่ โดย ไม่มี ข้อ แดก เปลี่ยน กัน ด้วย ว่า เป็น ความ ประสงค์ ของ สอง ประเทศ ว่า การ งาน คำขาย แด การ เติ น เว็ รบ ของ ฝ่าย ไต่ ฝ่าย หนึ่ง นั้น อีก ฝ่าย หนึ่ง ต้อง ทำ ให้ ได้ เหมือน เหมือน กัน กับ การ ของ ประเทศ ที่ โปรต ให้ ได้ ประ โยชน์ อย่าง ยิ่ง นั้น ทุก อย่าง

ข้อ ๑๔ หนังสือ สัญญา นี้ ต้อง ใช้ กัน โดย ทันทิ ขณะ เมื่อ ไต่ แดก เปลี่ยน หนังสือ พระบรมราชานุญาต นั้น แด จะ ใช้ ไต่ อยู่ มี กำหนด ดับ ๒๒ แด ค่อ นั้น ไป จนกว่า จะ ดับ กำหนด ๒๒ นั้น ตั้ง แด วัน ซึ่ง ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ฝ่าย ไต่ ฝ่าย หนึ่ง จะ ไต่ บอก แก่ อีก ฝ่าย หนึ่ง ว่า จะ เลิก สัญญา นี้ เสีย

ข้อ ๑๕ หนังสือ สัญญา นี้ ได้ ตั้ง ชื่อ กัน ภาษา ละ สอง ฉบับ ใน ภาษา ไทย ภาษา ยี่ปุ่น แด ภาษา อังกฤษ แต่ ถ้า จะ ปรากฏ ว่า มี เนื้อ ความ คลาด คัด ค่อ

กัน อย่าง ไต ใน ระหว่าง ภาษา ไทย กับ ภาษา ยี่ บุน แล้ง การ ที่ คจดาค เค่อ น เช่น นี้ จะ
ต้อง วิญจณัย ให้ ดำ เรีจ เค็ด ชาต ไป ตาม เนื้อ ความ ใน ภาษา อังกฤษ

ข้อ ๑๖ หนังสือ สัญญา นี้ จะ ต้อง มี พระ บรม ราชานุญาต แล หนังสือ
พระ บรม ราชานุญาต นี้ ต้อง แลก เปลี่ยน กัน ณ ที่ กรุง เทพ มหานคร โดย เร็ว
ที่ จะ กระ ทำ ได้

ใน การ ที่ จะ ทำ ให้ เป็น หตัก กาน มั่น คง ผู้ มี อำนาจ เค็ม ทัง ต้อง ผ่าย ไต
ลง ชื่อ ประ ทับ ตรา หนังสือ สัญญา นี้ ไว้ เป็น ลัก คัญ

หนังสือ สัญญา นี้ ไต ทำ ภาษา ตะ ต้อง ฉบับ ดำ ภาษา รวม หก ฉบับ ณ กรุง
เทพ มหานคร วันที่ ยี่สิบห้า เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๑๖ ตรง
กับ วันที่ ยี่สิบห้า เดือน ที่ สอง คักราช ยี่ บุน แผ่น ดิน โมย ปี ที่ ๓๑ แล
ศฤศศักราช ๑๘๘๘

เซ็น เทเววงษ์ วัโรประการ ประทับตรา
เซ็น อินะกะ กี่ มั่นชวีโร ประทับตรา

บรรทักสัญญา

ใน ขณะ เมื่อ จะ ลง ชื่อ หนังสือ สัญญา ทาง พระ ราช ไมตรี ทาง คำ ขาย
แล การ เติ น เรือ ใน ระหว่าง กรุง สยาม กับ กรุง ยี่ บุน ณ วัน นี้ ผู้ มี อำนาจ
เค็ม ของ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา ไหญ่ ทัง ต้อง ผ่าย ไต ปฏิญญา ณ ข้อ ความ
สัญญา ไว้ ต่อ ไป ดัง นี้ ว่า

๑ รัฐบาล ผ่าย สยาม ยอม ให้ พนักงาน กงสุล ยี่ บุน ทำ การ มี อำนาจ

ศาล เห็น คน ใน บังคับ ยี่บุน ใน กรุง สยาม ไป จน กว่าจะ ได้ จัด ธรรมเนียม ใหม่ ใน ตุลาการ ให้ บริบูรณ์ แล้ว คือ ว่า จน ถึง เวลา ที่ ได้ ใช้ กฎหมาย พระ ธรรมศาสตร์ อาญา โทษ ๓ พระ ธรรมศาสตร์ กระบวน ข้าราชการ ความ อาญา ๓ พระ ธรรม ศาสตร์ แห่ง พด เรือน เว้นไว้แต่ลักษณะดำริ่ ภริยา กับ ลักษณะ มรรฎก ๓ พระ ธรรม ศาสตร์ กระบวน ข้าราชการ แห่ง ๓ กับ พระ ธรรม นูญ ศาล ยุติธรรม ทั้ง หตาย ๓

๒ รัฐบาล ยี่บุน ยอม รับ ให้ คน ใน บังคับ กับ เรือ กำปั่น ฝ่าย ยี่บุน ซึ่ง เข้า ไป ยิง กรุง สยาม กระทำ ตาม ข้อ บังคับ การ ค้าขาย แล พิกัด ศุลกากร ที่ ใช้ อยู่ใน กรุง สยาม ณ บัด นี้ ตาม ที่ เกี่ยว ข้อง กับ คน ใน บังคับ ฤาชา เมือง แล เรือ กำปั่น ของ ประเทศ อื่น ๆ ที่ มี หนังสือ สัญญา กับ กรุง สยาม

ขอ บังคับ แล พิกัด เช่น ว่า นี้ ต้อง เปน ที่ แก่ ไซ ใหม่ ได้ ใน เวลา เมื่อ กรุง สยาม ฤา กรุง ยี่บุน บอกตวง นำ ให้ทราบกันว่า จะ ขอ แก่ สืบสอง เดือน ก่อน แล แล้วก็ แก่ ไซ ได้

บรรดา เงิน พิษัย แล ค่า ปรับ โทษ ที่ ได้ ตง โทษ ผู้ กระ ทำผิด ข้อ บังคับ ฤา ข้อ ข้อความ ใน หนังสือ สัญญา ที่ ตง ข้อ กัน วัน นี้ ต้อง ตั้ง ให้ แก่ รัฐบาล ฝ่าย สยาม

๓ ข้อ ความ ถึง เกียง กัน อินโด ซึ่ง จะ เกิด ขึ้น เกี่ยว ข้อง กับ การ ที่ ศาล หมาย ฤา การ ที่ จะ กระทำ ให้ สำเร็จ ตาม หนังสือ สัญญา ที่ ตง ข้อ วัน นี้ ฤา เหตุการณ์ ที่ จะมี ต่อ ไป ว่า กระทำผิด ข้อ สัญญา อย่าง ไต ๆ นั้น เมื่อ ได้ ปรากฏกัน โดยทาง ตรง เพื่อ ที่ จะ ให้ ตกลง กัน โดย เรียบร้อย ไม่ ไร้อันแล้ว

จะต้องยอม ยก ให้ กรรม การ คน กดาง วิญญัญญ์ แด การ ที่ คน กดาง เช่น ว่าน
คัดดิน เบน อย่าง ไต ๆ รัฐบาล ทั้ง สอง ฝ่าย ต้อง กระทำตาม อย่าง นั้น ๆ

ทุก ประการ

ผู้ ซึ่ง เบน กรรม การ เช่น ว่าน รัฐบาล ทั้ง สอง ฝ่าย ต้อง เต็ม ชัน โดย
ปลูกษาพร้อมกัน ถ้า ปลูกษาไม่พร้อมกัน ได้ ก็ ให้ ต่างฝ่ายต่าง เต็ม คน
กดาง ข้าง ตะ คน หนึ่ง ฤ ข้าง ตะ หลาย คน มี จำนวน เท่ากัน แล้วคนกดาง
ทั้ง หลาย ที่ ไต คง ชัน ดง นี้ ต้อง เต็ม ผู้ ชัน ขาด ชัน อีก คน หนึ่ง ด้วย

กระ บวน พิจารณา ของ คน กดาง นั้น ประเทศ ที่ ทำ สัญญา ทั้ง สอง ฝ่าย
ต้อง พร้อมกันกำหนดชันไว้ทุกครั้งทุกคราวไป ถ้าไม่พร้อมกันกำหนดชันได้
แล้ว กรรม การ คน กดาง ก็ มี อำนาจ ที่ จะ กำหนด ชัน เอง ก่อน เวลา
พิจารณา ความ นั้น

ผู้ มี อำนาจ เต็ม ที่ จะ ลง ชื่อ ทาย หนึ่ง ชื่อ นึง สอง ฝ่าย ได้ ยิน ยอม
ตกลง กัน แล้ว ว่า บรรทุก สัญญา นี้ ต้อง ให้ นำ ไป เสนอ ยัง ประเทศ ซึ่ง ทำ
สัญญา ใหญ่ นึง ทั้ง สอง ฝ่าย พร้อม กัน กับ หนึ่ง ชื่อ สัญญา ด้วย แด คง ดง กัน
ว่า เมื่อ หนึ่ง ชื่อ สัญญา ได้ มี พระบรม ราชานุญาต แล้ว ชื่อ ความ ทั้ง ปวง
ที่ ตก ลง ใน บรรทุก สัญญา ต้อง ถือ ว่า เป็น ที่ ทรง พระราชดำริ เห็นชอบ
ด้วย แล้ว เหมือน กัน โดย ไม่ จำ เบน ต้อง มี หนึ่ง ชื่อ พระบรม ราชานุญาต
ตาม แบบ อีก ต่อ ไป

ในการ ที่ จะ กระทำ ให้ เป็น หลัด ถาน มัน ดง ผู้ มี อำนาจ เต็ม ทั้ง สอง ฝ่าย
ได้ ลง ชื่อ ประทับตรา บรรทุก สัญญา นี้ ไว้ เป็น สำคัญ

บรรทมที่กัณฑ์ ๑ นี้ ทำที่ กรุงเทพมหานคร วันที่ ๒๕ เดือน
กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๖ ตรงกับศักราช ยี่สิบแปดพัน
ปี ที่ ๓๓ แด่คฤงศ์ศักราช ๑๘๘๘

เช่น เหวะวงษ์วโรประการ ประทับตรา

เช่น อินะคะกั มันธ์โร ประทับตรา

ประกาศ

วิทยา ที่ดินริมถนนระหว่าง คลองผดุง กรุงเทพมหานคร

พระเจ้า น้อยยาเธอ กรมหมื่น นเรศวรฤทธิ์ เสด็จมาที่ กระทรวง
นครบาล รับพระบรมราชโองการ ได้เกล้า ๆ ทรง พระกรุณา โปรด
เกล้า ๆ ให้ ประกาศ ให้ทราบทั่วกัน ว่า

ถนน กรุงเทพมหานคร ริม คลองผดุง กรุงเทพมหานคร ซึ่ง ได้ทรง พระกรุณาโปรด
เกล้า ๆ ให้ กระทรวงโยธาธิการ คัดสร้าง ขึ้น เพื่อ เปิดหนทาง ให้มหาชน
เดินไปมา ทั้ง ใช้รถม้า ซึ่ง ย่นเวลา ในกิจ ชุระ ทั้ง ปวง ให้ สดวกเร็ว
ขึ้น แต่ เปิดช่อง ให้มหาชน ที่มี บ้าน เว้น อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น ๆ ได้เกิด
ผลประโยชน์ ขึ้น จาก ที่ ยืน มีถนน ขึ้น นั้น เป็นคุณแต่ประโยชน์ ของมหา
ชนทั่วไป เจ้าพนักงาน ได้จับการ สร้าง ถนน เป็นลำดับ มาเป็น ตอน ๆ
ใน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๗ นี้ ถนน สายนี้ ตั้งแต่ ถนน เจริญกรุง จนตกกล้า
แม่น้ำ ส่วน ปากคลอง ผดุง กรุงเทพมหานคร เห็น นั้น ก็ จะเป็นหนทาง
เดิน สดวก ได้ตลอด แต่ ใน ระหว่าง เมื่อ เจ้าพนักงานสร้าง ถนน อยู่ตาม

ตำบ. นน ที่ ริม คตอง ผดุง กรุงเกษม ซึ่ง เหลือ จาก ทำถนน แล้ว ผู้ มี
 ที่ บ้าน เรือน อยู่ ข้าง ใน ถนน บาง แห่ง บาง ราย อาศัย ปลูก สร้าง เรือน
 โรง แด กระท่อม ให้ ผู้ คน อาศัย บ้าง ฤๅ เป็น ที่ ตำบ. ชน ทำเด คำชาย
 ก็ ให้ เข้า เก็บ ผล ประโยชน์ เสีย บ้าง เรือน โรง แด กระท่อม ทั้ง หลาย
 ที่มี ปราบฏ อยู่ นั้น รกรุงรัง ริมถนน ริม คตอง ไม่ สะอาด ชัก นำ ให้ เกิด
 สรรพสิ่ง ได้ โครก มี ชน ใน ที่ ดิน ให้ ผู้ เดินทาง เป็น ที่ รำคาญ ฤๅ ตกตง
 ไป ใน ตำบ.ตอง ๆ ก็ ดิน เสีย ไป ทำให้ เสีย ประโยชน์ การ คำชาย ทาง
 เรือ แด ทำให้ เป็น ที่ เสีย ความ สะอาด ของ พระนคร ด้วย หาก สมควร
 ให้ เป็น อยู่ ตั้ง นี้ ไม่

จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ กรม สุขาภิบาล ตรวจ จัด การ
 บำบัด รักษา ที่ ดิน ริม คตอง ซึ่ง เหลือ จาก สร้าง ถนน ต่อ ไป ให้ ที่ ชน นั้น
 พ้น จาก ความ รกรุงรัง ริมถนน ริม คตอง ไม่ ให้ เกิด สิ่ง ได้ โครก มี ชน
 ใน ที่ ดิน ฤๅ ตกตง ใน ตำบ.ตอง ให้ เป็น ที่ เรียบ ร้อย สะอาด เจริญตา
 แก่มหาชน ที่ เดินทาง แด สดวก แก่ การ คำชาย กับ ทั้ง เป็น ที่ สะอาด แก่
 พระนคร สืบ ไป กรม สุขาภิบาล จะ ได้ จัด การ ใน ที่ นี้ ตั้ง แต่ วันที่ ๓
 กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ นั้น

บรรดา เรือน โรง แด กระท่อม ที่มี ปราบฏ อยู่ ตั้ง แต่ ปาก คตอง ผดุง
 กรุงเกษม ด้าน เหนือ จน ถึง ๕ แยก คตอง มห่านาค ให้ เจ้า ของ เรือน
 โรง แด กระท่อม ทั้ง ปวง ระวัง ถนอม เสีย ให้ พ้น จาก ที่ ทน กำหนด

๒๐๘/๑๐/๒๕๖๖

๑๗

แต่เรือน โรง ตัง แต่ดี แยก คดอง มหานาค คือ ไปจน ถึง ถนน เจริญ กรุง
นั้น ขณะนี้ ถนน บางตอน ยัง ไม่แล้ว ให้ หรือ ไว้ก่อน จน กว่าถนนจะ
แล้ว จึง ให้ กรม ศุขาภิบาล จัดการ เสร็จเสีย แต่โรง แยกกระท่อม ที่ รก รุง รัง
นั้น ให้ หรือ เสีย

อนึ่ง ที่ ดิน ระหว่าง คดอง ผดุง กรุงเกษม กับ ถนน กรุงเกษม ตัดออก
ไปนี้ ถ้า ผู้ มี ที่ ดิน อยู่ ข้าง ใน ถนน ประสงค์ จะ ใช้ ประโยชน์ การปลูก
สร้าง ฤๅการ ใด ๆ ใน ที่ เฉพาะ ตรงแนว น้ำที่ แห่ง นั้น ก็ ยอม ให้ ทำ ได้
แต่ ต้อง ทำ ตาม ความ อนุญาต ของ กรม ศุขาภิบาล ถ้า ไม่ ทำ ตาม ให้ กรม
ศุขาภิบาล มี อำนาจ เข้า จัด ใน ที่ ดิน นั้น ได้ ให้ ที่ อัน นั้น เป็น ที่ สอด
เรียบ ร้อย

ประกาศ มา ณ วันที่ พุทธศักราชที่ ๒๓ กรกฎาคม วันจันทร์ ศก ๑๑๗
เป็น วันที่ ๑๐๘๔๕ ในรัชกาล บัตยบพูน

ประกาศ
กรมไปรษณีย์โทรเลข

ขอแจ้งความ ให้ มหาชนทราบทั่วกันว่า การ สร้าง สายโทรเลข
แยก จาก เมือง พิไชย ไป เมือง สุวรรณโคก และ เมือง ศุโขทัย ตามที่ ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เจ้าพนักงาน ได้ จัดทำ ขึ้น บัดนี้ สำเร็จบริบูรณ์
แล้ว ได้ เปิด ให้ มหาชนส่ง ข่าวก ไปมา ตามธรรมเนียมการ โทรเลข ทั้ง เมือง

ตำรวจ โดกแต เมือง สุโขทัย

ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม

รัตน

โกสินทร ศก ๑๓๗ แล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗

โดย รัชตั้ง พระเจ้า น้องยาเธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิชาติตา

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

(เช่น) ไปรดิษฐ์ ชูราษฎร์

เจ้ากรมไปรดิษฐ์ โทรเทศ

ประกาศ

กระทรวงโยธา ธิการ

ด้วยเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ กราบบังคม ทูล พระกรุณา ว่า
 ราชการ ในกรม ไปรดิษฐ์กับกรม โทรเทศ ซึ่ง เป็น สองกรม อยู่ นั้น เป็น
 ราชการ ประเภท เดียว กัน หากควร จะแยก เป็น สอง กรม ไม่ อีก ประการ
 หนึ่ง หลวง โทรเทศชุกราวี เป็นผู้ชำนาญ ใน วิชาการ โทรเทศ ทำการ
 ใน ทาง วิชา ได้ ดี ปรากฏแล้ว แต่ ต้อง เป็น กังวาล อยู่ ด้วย การ บังคับ
 บัญชา ราชการ ใน กรม ทั้ง ไป จึง ไม่มี เวลา สามารถ จะกระทำราชการ
 ตาม คุณวิชา ให้ เต็ม ภาคภูมิ ความ รู้ แห่ง ตน ได้ ถ้า ได้ รวม กรม สอง
 กรม นี้ เป็น กรม เดียว กัน ราชการ ก็ จะ ได้ ดำเนิน ไป โดย สดวก ดียิ่ง
 ขึ้น จึง ทวง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้
 รวม กรม ทั้ง ๒ นี้ เป็น กรม เดียว เรียกว่า กรม ไปรดิษฐ์ โทรเทศ ตั้ง แต่
 บัด นี้ ไป

ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ หาดวง ไปรดน้อย ชูรานุรักษ์ เป็น
 ผู้บังคับบัญชาการ ทัว ไป ใน น้ำ ที่ เจ้ากรม ไปรดน้อย แด่ โทร เดช ทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ หาดวง โทรเดช ชูระการี มีตำแหน่งเป็นที่ ปฤกษา
 ไหญ่ แด่ เป็น ผู้ฝึกสอน แนะนำ ฝ่าย ทาง โทรเดช ทัว ไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๓๗

(ลงพระนาม) พิตยตาทพฤฒิชาติตา

เสนาบดีกระทรวง โยธาธิการ

ประกาศ กระทรวง นครบาด

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนครสวรรค์พิทยเสนาบดีกระทรวง
 นครบาด ประกาศ แก่ มหาชน ทั้ง หาดย ที่ ตั้ง ทำ นา อยู่ใน จังหวัด มณฑล
 กรุง เทพ ฯ ให้ ทราบ ทัว กัน ว่า การ เก็บ เรียก เงิน ทาง เข้า ค่านา ใน มณฑล
 กรุง เทพ ฯ ตาม ที่ เคย ปิด แล่ สมบัตินี้ ฎีกา ไป เสรีจ ให้ แก่ ราษฎร ซึ่ง นำ
 เงิน มา เสีย ค่านา นั้น บัด นี้ มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็น อเหตุ ฯ
 ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ยก
 เด็ก การ ปิด แล่ สมบัตินั้น เสีย โปรดเกล้า ฯ ให้ กระทรวง นครบาด จัด
 การ เก็บ เงิน ค่านา ตั้งแต่ จำนวน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๖ เป็นต้นไป ใน
 ส่วน กรุง เทพ ฯ ให้ พระยาอินทราธิบดีศรีพรหมเมืองรอง อธิบดีกรมกอง
 ตระเวร ประทับตราหลังใบเสรีจแทน แล่ สมบัตินี้ ให้ ราษฎร เป็น สำคัญ
 ส่วน หัวเมือง ให้ ผู้ว่าราชการเมือง ประทับตราหลังใบเสรีจให้ ราษฎร

แทนแต่ตมบี่ ถ้าราษฎรในแขวงใด นำเงิน หาง เข้าค่า นามาชำระ ต่อ
 เจ้าพนักงาน มีตราพระยาอินทราธิบดีสีหราชรองเมือง แต่ผู้ว่า
 ราชการ เมืองใน แขวง นั้น ๆ ประทับ หลังใบเสร็จ เป็นสำคัญแล้ว ก็ให้ เชื้อ
 ฟัง เป็น หลัก ถาน ใน การ ที่ ได้ เสีย เงิน ค่า นานี้ แล้ว นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

ประกาศ ตั้ง ศาล ยุติธรรม มณฑล ภูเก็ต

มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็น เกิดว่า ตั้งว่า เมื่อ รัตนโกสินทร
 ศก ๑๑๕ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ตั้ง ข้าราชการ พิเศษ จัด
 การ ศาล ยุติธรรม ตาม หัว เมือง ความแจ้ง อยู่ใน ประกาศ พระราช
 บัญญัติ ตั้ง วันที่ ๒๐ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๕ นั้น แล้ว

บัดนี้ ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า ควร จะตั้ง มือ ทำการ จัด ตั้ง ศาล ยุติ
 ธรรม มณฑล ภูเก็ต ตาม พระบรมบัญญัติ ศาล หัว เมือง ได้ อีก ตำแหน่ง หนึ่ง จึง
 มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ พระยาประชาชีพบริบาล
 พระ นริศร์ ราชกิจ ข้าราชการ ข้าราชการ เป็น ข้าราชการ พิเศษ ตาม ตำแหน่ง อีก
 นาย หนึ่ง มีชื่อ เตอวี ช่มง หนึ่ง มีหน้าที่ ตาม พระราชบัญญัติ ใน มาตรา ๒
 มี อำนาจ ตั้ง ศาล ยุติธรรม มณฑล ภูเก็ต เต็มตาม พระราชบัญญัติ ข้าราชการ
 พิเศษ ทุก ประการ

ประกาศ มา วันที่ ๘ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

ประกาศ กรม ศุขาภิบาล

ใน การสร้าง ถนน ตำบล ตรอก ดินสอ

พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ ผู้บัญชาการ กรม ศุขาภิบาล รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า ตั้งแต่ ถนน เือง นคร ต่อมา กับ ถนน รอบพระ นคร ตรง มา อ้อมไป ตาม ถนน บำรุง เมือง จน จุดถนน รอบพระ นคร นั้น เนื้อ ที่ใน จังหวัดนี้ กว้าง ใหญ่ เปน อัน มาก ส้มควร จะ มีถนน ให้ เปน ทางใหญ่ เพื่อ เปิด ถนนทาง ให้ มหาชน เดินไป มา ทั้ง ใช้รถม้า ยัน ระยะ ทาง แด เวลา ใน กิจ ชุระ ทั้ง ปวง ได้ ดีดวก ยิ่ง ขึ้น แต่ เปิด ช่อง ให้ ชน ทั้ง หลายน ที่ ตั้ง บ้าน เรือน อยู่ ใน จังหวัด นี้ นี้ ได้ เกิด ผล อัน จะ ได้ รับ จาก ที่ อัน มี ถนน ชน นี้ เปน คุณ ประโยชน์ แก่ ธณา ประชา ราษฏร ทั่ว หน้า กับ ทั้ง จะ ได้ เปน ที่ สร้างงาม แก่ พระ นคร สืบไป

จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ เจ้าพนักงาน กรม ศุขาภิบาล ตรวจ ทำแผนที่ ๆ ส้มควร จะ ตัด ถนน ด้าย ที่ ถัดมา นั้น ขึ้น ออก งาย นี้ เจ้าพนักงาน กรม ศุขาภิบาล จึงได้ ละ ตรวจ ทำแผนที่ ตั้งแต่ ตรอก ดินสอ ผ่าน ล้วน ตักดินไป ออกวัด รังษีสกุขาวาศ ประจบ ถนน รอบพระ นคร อัน เปน ทาง เล่า อยู่ ทาม ถ้าง ท้อง ที่ ตำบล นี้ แล้ว นำ ความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระ กรุณาโปรดเกล้า ๆ พระ ราช ทาน พระ บรมราชานุญาต ให้ ละ ตัด ถนน ด้าย นี้ ตาม แผนที่ นั้น โดย ยาว ๒๓ เส้น กว้าง ๖ วา ๒ ศอก หรือ ๓.๓ เมตร กำหนด เจ้าพนักงาน กรม ศุขาภิบาล จะ ได้ ตั้ง มีด

ตรวจ บั๊ก เซกตร ถนน สายนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗
 เปน ต้นไป ถ้าบ้านเรือนของผู้หนึ่งผู้ใด อันจะต้อง ถูก ถนน สายนี้ ผ่าน
 ไปตามแผนที่ เจ้าพนักงาน จะ ทรูย เซกตร ถนน แต่ นำ ประกาศไป บัดได้
 ให้ทราบแล้วนั้น ให้ผู้เป็นเจ้าของ บ้านเรือน ที่ต้อง ถูก เซกตร ถนน หรือ
 ถนน เรือนโรง ของ ตนไปภายใน กำหนด ถ้าพ้น กำหนดแล้ว ยัง ไม่ได้ หรือ
 ถอนไป เจ้าพนักงาน กรม ศุขาภิบาล ก็จะได้ จัด หรือ ถอน เสียเอง
 แต่ผู้เป็นเจ้าของ ที่ จะต้อง เสียค่า บวดย การ ให้แก่เจ้าพนักงาน ที่ต้อง
 จัด การ นั้นด้วย แต่ ถ้าผู้ใดซึ่ง เปน เจ้า ของ ที่ใน ที่ ๆ ถนน จะ ผ่านไป นั้น
 ถ้าเนื้อ ที่ ยังมี อยู่ จะ ปลดสร้าง เรือน โรง ขึ้น ให้ เปน ประโยชน์ ต่อไป ก็
 ให้ ปลดได้ แต่อย่าให้ ตวง ต้า เซกตร ถนน ที่ เจ้าพนักงาน ได้ บั๊ก ไว้ แล้ว
 หรือ ถ้ามีความ ดัง ใช่ ย่างไร จะ ขอให้ เจ้าพนักงาน ไปกะ ให้ ด้วย ก็ได้
 อนึ่ง ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด อยากร จะ ทราบ กำหนด เซกตร ใน แผนที่ ถนน ซึ่ง เจ้า
 พนักงาน ได้ กะ ไว้ แล้ว ให้ ชาติ เจน ก็ให้ มา ขอ ตู ณ ที่ ว่า การ กรม ศุขา
 ภิบาล กระทรวง นคร บาด เจ้าพนักงาน จะ รับผิดชอบ ให้ ทราบ โดย
 เดอียด ทุก อย่าง ตาม ประสงค์ ตั้ง แต่ เวลา บ่าย ๒ โมง ถึง ๓ โมง ทุก วัน
 เว้น แต่ วัน พระ เท่านั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ เปน
 วันที่ ๑๐๗๗๖ ในรัช กาด บัดยบนี้

ประกาศ

แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ
จัดการป้องกันกาฬโรค

ตั้งวันที่ ๑ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยบัดนี้ใช้กาฬโรคอันเป็นโรคติดต่อกันได้ในเมืองฮ่องกงนั้นดังบาดแล้วเป็น การสมควร เปลี่ยนแก้ไข ประกาศเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ ๒๒๖๖ ๒๒๖๗ ซึ่งตั้งวันที่ ๑ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ อันได้แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศ พระราชบัญญัติ ตั้งวันที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ นั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกข้อ ๒ และ ๓ ในประกาศที่ออกชื่อ มาแล้วนั้นเสีย แต่ให้ตราพระราชบัญญัติ ตั้งข้อ ๒ และ ข้อ ๓ ดังมีต่อไปนั้นขึ้นใช้แทน คือ

ข้อ ๒ เว้นแต่หนึ่งตำโค ซึ่ง ออกจากเมือง ชั่วเดา มาถึง ย่านหน้าสยาม ในวันหรือในภายหลังวันที่ได้ ประกาศ พระราชบัญญัตินี้ ต้องแวะจอดที่เกาะไผ่ แต่ก่อนที่จะได้ รับใบอนุญาต ของ ตำน บัอง กันโรค ภัยอันตราย ให้เลยเข้ามาได้ นั้น ต้อง รอพัก อยู่ กว่า จะครบกำหนด เวลา ๙ วันเต็ม นับ ตั้งแต่วันที่ได้ออกจาก เมือง ชั่วเดา

๐๘/1๒/2566

ดำริเห็นว่า หอเมือง ๒ มณฑล นั้น การ ทำ มา คำ ขาย บัง อัด คัด ควร จะ
เก็บ ค่า ราชการ แต่ พอดีสมควร แก่ กำนัน แล ให้ เสริม อ หน้า กั้น จึง ทรง พระ
กรุณา โปรด เสด็จฯ ให้ ตรา พระราช บัญญัติ ไว้ ดังนี้

มาตรา ๑ ตั้ง ตั้งแต่ ศก ๓๓๗ เป็น ต้น แต่ ต่อ ไป ให้ เก็บ ค่า ราชการ แก่ ชาย
ฉกรรจ์ ซึ่ง มี อายุ แก่ ๑๘ ปี จน ถึง อายุ ๖๐ ปี คน หนึ่ง บั ตระ ๒ บาท

มาตรา ๒ ให้ เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ มี อำนาจ ที่ จะ
ตั้ง ขอบ บัง คม จำกัด การ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ให้ เรียบ ร้อย ดีมควร แก่ การ
ใน ท้อง ที่

มาตรา ๓ ให้ เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ แล เสนาบดี
กระทรวง มหาดไทย เป็น เจ้าน้ำ ที่ รักษา การ ให้ เป็น ไป ตาม พระราช
บัญญัติ นี้ จึง ทุก ประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓๓ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ เป็น
วันที่ ๓๐๘๖๖ ใน รัชกาล มี ตยบ นัน

ชื่อ บัง คับ

ใน การ เก็บ เงินค่า ราชการ แผ่น ดิน

๑ เงิน ข้าราชการ แผ่น ดิน นี้ ให้ ที่ ว่า การ เมือง ออก คำ ตั้ง ให้ กรมการ
อำเภอ เป็น ผู้ เก็บ เรียก ตั้ง แต่ เดือน เมษายน แต่ ให้ แล้ว เด็ด จ ใน ภายใน
เดือน สิงหาคม ๒๕๖๖ วิธี ที่ จะ เก็บ นน ให้ ทำ ดัง นี้ คือ

ก ให้ผู้ใหญ่บ้าน ยื่น บัญชี คน ฆกรรจ ใน ท้อง ที่ ของ ตน ให้ สิ้นเชิง ตาม บัญชี ล้ม โศครว ที่ มี อยู่ แล้ว หรือ ถ้า มี ชาย ฆกรรจ อายุ ครบ กำหนด ๑๘ ปี ขึ้น ใน ท้อง ที่ ของ ตน อีก ก็ ให้ บวก ลง ใน บัญชี ถ้า คน ตาย ก็ ให้ หัก ขึ้น ต่อ กำนัน แต่ ให้ มี ทาน บน กำกับ มา ด้วย

ข เมื่อ ผู้ใหญ่บ้าน ยื่น บัญชี เสร็จ แล้ว ให้ กำนัน นำ บัญชี ยื่น ต่อ กรมการ อำเภอ ฉบับ หนึ่ง แล้ว ให้ กำนัน ทำ ทาน บน ได้ ต่อ กรมการ อำเภอ ว่า คน ฆกรรจ ใน ท้อง ที่ ของ ตน สิ้น หหมด เพียง เท่านั้น

ค บัญชี ที่ กำนัน จะ ยื่น ต่อ กรมการ อำเภอ นี้ ให้ แวด เสร็จ ใน ภายใน เดือน พฤษภาคม

ข เมื่อ กรมการ อำเภอ ได้รับ ราย บัญชี จาก กำนัน แล้ว ให้ ยึด บัญชี นั้น ไว้ แล้ว ให้ ประทับตรา ตำแหน่ง กรมการ อำเภอ ลง ใน ใบ เสร็จ เท่า บัญชี ที่ ยื่น ส่ง ไป ให้ กำนัน ๆ ต่อก ซื่อ ลง ใน ใบ เสร็จ ประทับตรา อีก ดวง หนึ่ง แล้ว ให้ ผู้ใหญ่บ้าน นำ ลูกบ้าน มา เสีย เงิน ต่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้อง ลง ชื่อ ใน ใบ เสร็จ นั้น เปน พยาน ด้วย

ง หรือ ถ้า เปน ระยะทาง ไกล ลูกบ้าน ไม่ ยาก จะ มา เสีย เงิน ที่ กำนัน จะ มอบ เงิน ให้ ผู้ใด หนึ่ง ที่ ตัว ใจ ได้ นำ เงิน มา เสีย แล้ว รับ ใบ เสร็จ แทน ไป ก็ได้

จ เมื่อ กำนัน ได้ รับ เงิน ไว้ พรอม เสร็จ ทุก ๆ ผู้ใหญ่บ้าน แล้ว ให้ รับ นำ เงิน ส่ง ต่อ กรมการ อำเภอ พรอม ด้วย หัว ขวด ตัว ใบ เสร็จ ถ้า มี เหตุ ขัด ของ ประการ ใด ก็ ให้ ทำ รายงาน ชี้แจง ต่อ กรมการ อำเภอ ด้วย พรอม กัน

๒ ถ้ากำหนดนำเงิน มาตั้ง ต่อ กรมการ อำเภอแล้ว ให้ กรมการ อำเภอ ดังตัวเงิน มายัง คลังเมือง หรือ คลังมณฑล รายเดือน ตามแบบบัญชี

๓ ราษฎรใน ท้อง ที่ใด ที่ เป็น คน อนาคตไม่ สำ มารถ จะเสีย เงิน ค่า ราชการ แผ่น ดิน ได้ จริง ๆ ก็ให้ กรมการ อำเภอ ดัง กำหนด ทำ บัญชี ราย ชื่อ ราย ค่าบด ดัง มา ยัง ที่ กรมการ อำเภอ กรมการ อำเภอ ดัง ต่อ มา ยัง ที่ ว่า การ เมือง เพื่อ ได้รับ ค่า ดัง ก่อน

๔ ถ้า ราษฎร คนใด ขัด ขืน ไม่ยอม เสีย เงิน ค่า ราชการ แผ่น ดิน ให้ กำหนด เกษ ราษฎร คน นั้น ดัง ที่ ว่า การ อำเภอ ห้าม มิ ให้ เรียก ค่า เกษ หรือ ค่า ชกรรม เนียม อย่าง อื่น อีก เป็น อัน ขาด

๕ ใน การ เก็บ เงิน ค่า ราชการ นี้ เป็น น้ำ ที่ ของ กรมการ อำเภอ จะ ต้อง เป็น ชุระ ตระจ ตร ผู้ ใหญ่ บ้าน แด กำหนด ใน การ เก็บ เงิน ค่า ราชการ โดย ทอด ขัน อย่า ให้ หดะ หดวม หรือ บิด บัง ใน การ เก็บ เงิน อย่างใด อย่าง หนึ่ง ได้

๖ กำหนด ผู้ ใหญ่ บ้าน จะ ได้รับ พระราชทาน ส่วน ถด ร้อย ละ ๔ คือ กำหนด ๓ ส่วน ผู้ ใหญ่ บ้าน ๓ ส่วน แต่ เงิน ส่วน ถด นี้ ให้ กรมการ อำเภอ หัก ให้ ต่อ เมื่อ ได้รับ เงิน แด บัญชี แล้ว

ประกาศ ใช้ เบี้ย สตกี ของ ชาว

มี พระบรม ราช โองการ ใน พระ บาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬาลงกรณ์ พระ จตุจจอม เกตุ เจ้า อยู่ หัว ให้ ประกาศ แก่ ประชาชน ทั้งหลาย ให้ ทราบ ทัด กัน ว่า

วิธีใช้ เบี้ย ย่อย แต่ ก่อน มา โดย นิยม ราคา ๘๐๐ เบี้ย เป็น เพลง,
 ด้อง เพลง เป็น ดั่ง, ลี ดั่ง เป็น บาท ส่วน ตัว เบี้ย ย่อย ที่ ใช้ อยู่ใน บัญชี นั้น
 คือ เบี้ย ของ แดง ชัก (ด้อง ไพ) เสี้ยว (ไพ) อัฐ โสฬส (ตต) มี ตรา เป็น
 อักษร จ, ป, ร, มี ตรา จุต มงกุฏ อยู่ บน ตัว จ, มี หนังสือ ว่า กรุง สยาม
 รัชกาล ที่ ๕ หน้า นั้น มี ใบ โขย พก ขัน ผูก รอบ เป็น พวง มา โดย ใน วง
 มา โดย มี อักษร บอก ชื่อ แดง ราคา ซึ่ง ได้ ประกาศ ให้ ใช้ แต่ บัญชี สืบ ตัก
 ศักราช ๑๒๓๗ แต่ บัญชี ชั่วศึก ๑๒๓๘ นั้น แดง เบี้ย ของ แดง อีก ชนิด หนึ่ง
 มี แต่ เสี้ยว (ไพ) อัฐ โสฬส (ตต) หน้า นั้น มี ตรา พระบรม รูป มี อักษร
 ด้อม รอบ ว่า "จุฬาลงกรณ์ ป, ร, พระจุลจอมเกล้า เจ้ากรุง สยาม"
 อีก หน้า หนึ่ง มี รูป พระสยาม เทวา ชีราช คือ ขาว พระกร หนึ่ง บน ใต้ ซึ่ง
 ได้ ประกาศ ให้ ใช้ แต่ บัญชี พศ จตุ ศักราช ๑๒๔๘ นั้น เป็น ราคา ตาม
 มาตรา เดิม วิธี ทำ บัญชี ก็ ดัง เป็น ดั่ง ชั่ง คือ ชั่ง, บาท, อัฐ,
 ๖๔ อัฐ หรือ ๖๔๐๐ เบี้ย เป็น บาท ๑, ๘๐ บาท เป็น ชั่ง ๑ เมื่อ พัน ชั่ง ขึ้น
 ไป จึง นับ เป็น เรือน ร้อย เรือน พัน โดย ลำดับ บัด นี้ กระบวน บัญชี แดง
 เป็น ระ เบี้ย ใหม่นี้ ตั้งแต่ ด้อง ชั่ง คือ บาท แดง ต่าง ทั่ว ๆ นั้น คิด ราคา
 เป็น ส่วน ร้อย แห่ง บาท เพื่อ ได้ เป็น การ หัก จำนวน เลข แต่ คิด ง่าย ชั้น
 คือ ๑๐๐ ต่าง ทั่ว เป็น บาท ๑ แต่ ต่อ ตัว เลข ขึ้น ไป เป็น ลิบ เป็น ร้อย ไม่
 ต้อง หัก ต้อง ทอน เป็น การ ง่าย แล รวด เร็ว กว่า วิธี เดิม เหตุ ฉะนั้น จึง ทรง
 พระ กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ สืบ แต่ง เบี้ย ต่าง ทั่ว ทำ ด้วย ทอง ขาว เป็น ๔ ขนาด
 หน้า หนึ่ง มี ๘/10/๕66 มี อักษร ว่า สยาม ราช อาณา จักร ศก ๑๓๒

เหมือนกันทั้ง ๔ ขนาดๆ ที่ ๑ คันหนึ่ง มีตัวอักษรว่า ยี่สิบสี่ตัว แต่
 มีเลข ๒๐ ตัวใหญ่อยู่กลาง เป็นราคา ๒๐ สี่ตัวใช้ ๕ อัน เป็นเงิน ๑ บาท
 ขนาดที่ ๒ มีอักษรว่า สิบสี่ตัว มีเลข ๑๐ ตัวใหญ่อยู่กลาง ราคา
 ๑๐ สี่ตัวใช้ ๓๐ อัน เป็นเงิน ๑ บาท ขนาดที่ ๓ มีอักษรว่า ห้า
 สี่ตัว มีเลข ๕ ตัวใหญ่อยู่กลาง ราคา ๕ สี่ตัวใช้ ๒๐ อัน
 เป็นเงิน ๑ บาท ขนาดที่ ๔ มีอักษรว่า สองสี่ตัว มีเลข ๒
 ตัวใหญ่อยู่กลาง ราคาสอง สี่ตัวใช้ ๕๐ อัน เป็นเงิน ๑ บาท

เบี้ยสี่ตัวทอง ขาวนี้ ได้ทำปณิต เรียบร้อยดีขาด ปราศจากความ
 เบื่อหน่าย แต่เป็นของเบาซึ่งจะถือไปได้ โดยราคา มาก เพื่อเป็น
 ประโยชน์แก่การซื้อขายจ่ายแจกทั่วไป ดีกว่าเบี้ยทองแดงที่ได้ใช้อยู่
 แต่ก่อน แต่เบี้ยทองแดงต้องชนิด ที่ได้ประกาศให้ใช้มาแต่ก่อนนั้น
 ก็ให้จำหน่ายใช้ด้วยคงราคาอยู่อย่างเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงแก้ไขอันใด
 แต่ให้ใช้ปะปนกันกับเบี้ยสี่ตัวทอง ขาว แดกเปลี่ยนกันไปตามราคา
 ซึ่งได้กำหนดไว้แล้วนั้น ถ้าผู้ใดมีเบี้ยสี่ตัวทอง ขาว ประสงค์จะแจก
 เบี้ยทองแดง หรือเงินก็ได้ หรือมีเงินจะแจก เบี้ยสี่ตัวทอง ขาวก็ได้
 หรือมีเบี้ยทองแดง จะแจกเงิน หรือเบี้ยสี่ตัวทอง ขาวก็ได้ ให้มา
 ขอแลกที่ พระคลังมหาสมบัติในเวลาที่เปิดทำการนั้น จะรับแลกเต็ม
 ตามราคาที่กำหนดไว้ ไม่มีลดหย่อนอันใด

เบี้ยสี่ตัวทอง ขาวนี้ กำหนดให้ราษฎรรับซื้อจ่ายแจกแก่กัน
 ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กันยายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๗ เป็นต้น แต่ต่อไปตาม
 พิกัดอันกล่าวแล้วทุกชนิด เหตุนี้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๗ • เป็น
 วันที่ ๐๘/๑๐/๒๕๖๖
 วันที่ ๑๐๗๗๕ ในรัชกาล บัตยบพูน

ประกาศเปลี่ยนตำแหน่งเสนาบดี

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตั้งแต่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พระเจ้า น้อย ยาเธอ กรมหมื่น มหิศรราชหฤทัย เสด็จไปรับ ราชการ ใน นานี้ ที่ ตำแหน่ง เสนา บัติ กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ แล้ว ยัง หาได้ ทรง คง ตำแหน่ง เสนา บัติ กระทรวง ว่างไม่ เป็น แต่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พระเจ้า ตุก ยาเธอ พระองค์ เจ้า ประวิตรวิมล โนดม รับ ราชการ แทน เสนา บัติ กระทรวง ว่าง อยู่ บัด นี้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พระเจ้า น้อย ยาเธอ กรมหมื่นพิทยตาวงศ์ วิชาตา เสนา บัติ กระทรวง โยธาธิการ มา รับ ราชการ ถดอง พระเดชพระคุณ ตำแหน่ง ที่ เสนา บัติ กระทรวง ว่าง

อนึ่ง ตำแหน่ง เสนา บัติ กระทรวง โยธาธิการ ซึ่ง ว่าง อยู่ นั้น ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า พระยา เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ ผู้บัญชา การ กรม ศุขาภิบาล สม ควร จะ ถดอง พระเดช พระคุณ ได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พระยา เทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เป็น ตำแหน่ง เสนา บัติ กระทรวง โยธาธิการ ส่วน ราชการ ใน นานี้ ที่ กรม ศุขาภิบาล ก็ ให้ คง เป็น ผู้ บังคับบัญชา อยู่ ด้วย ตาม เดิม

ส่วน ตำแหน่ง สภานายก รัฐมนตรี ซึ่งเป็นตำแหน่งสำคัญ นั้น ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้หม่อมเจ้าอติงคาร เป็นสภานายกรัฐมนตรี
 ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ เป็น
 วันที่ ๓๐๘๐๕ ในรัชกาล ปัตยุบันนี้

ประกาศ พระราช นิยม เรื่อง เวลา

ด้วย พระเจ้า อนุช ยาเซอ กรมหมื่น พิทยธำถิ พฤมิ ชาติา เด็นนาบตี
 กระทบวง วิ่ง รับ พระบรมราช โองการ ได้ เกล้า ฯ ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ตั้งว่า ขรรมนิยม มาต หมายถึง แต่ก่อน ดำหรับ การ
 พระราช พิ ฤ การ เสด็จ พระราช ดำเนิน ทั้งปวง การ กำหนดเวลา
 เป็น แต่เจ้า พนักงาน กำหนด ไปโดย ลำพัง มัก เค็ดอน คดาค กระทบ ให้ผู้น้อย
 ต้อง มา คอย เสด็จ เวลา การ งาน อยู่ นาน ๆ บาง ที่ พระราช ทาน กำหนด
 เวลา ที่ แน่นนอน ให้ เจ้าน้ำ ที่ ทั้งปวง มัก เติม เตื่อ เข้าใจ เสด็จ ว่า เป็น
 เวลา ที่ เจ้า พนักงาน หมายถึง มา คง จะต้อง มา คอย นาน ๆ ก็ มัก เค็ดอย
 และ จน เสด็จ พระราช ดำเนิน ออก ก็ ยัง ไม่ พรัก พรอม ถ่ม ทุก วัน
 นี้ พระราช กรณีย ถ่ม มาก ขึ้น กว่า แต่ก่อน เป็น อนิ มาก ทั้ง ราชการ
 ใน น้า ที่ ต่าง ๆ ก็ ท่อ มาก ขึ้น ทุก กระทบวง ทุก กรม ตาม ความ
 เจริญ ของ บ้าน เมือง ถ่ม ควร ที่ จะตั้ง พระราช นิยม ใน เรื่อง เวลาราชการ
 ใน พระระ เช ลำหนัก ขึ้นไว้ ให้เป็น การ แน่นนอน จึงทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้า ฯ 08/10/๒5๕๒ ให้ ตั้ง พระราช นิยม ขึ้นไว้ ว่า

ข้อ ๑ ถ้ามีการพระราชพิธี ฤๅการเสด็จพระราชดำเนิน อันใดที่ควร มีกำหนดเวลาได้ ให้เสนาบดีกระทรวงวัง ร่างหมายกำหนดเวลากราบบังคมทูล พระกรุณา ก่อน จึงทุกครั้ง ยกเสียแต่เป็นการที่ไม่เสด็จพระราชดำเนิน ให้เสนาบดี กระทรวงวัง กำหนดโดยคำพิง ฤๅเป็นการที่ไม่สามารถ จะกำหนด เวลาแน่ได้ ก็ให้หมายกำหนดแต่เช้า ฤๅบายเขียน อัยำกำหนด โมงให้เข้าใจ ผิดไป

ข้อ ๒ เมื่อโปรดเกล้า ฯ ตามเวลาที่กำหนดนั้น ฤๅทรงแก้ไขประการใดแล้ว ให้กระทรวงวัง ออกหมายตามกำหนดเวลานั้น โดยตรง ไม่ต้องบอกเมื่อล่วงหน้าไว้

ข้อ ๓ ให้ผู้หน้าที่ ท้องวัง พังเวลาตาม หมาย กระทรวงวัง เป็นเวลาที่แน่นอน ให้มากระทำ การ ฤๅคอยกระทำ การ ตามหน้าที่ให้พร้อมแต่ก่อน กำหนด เวลาใน หมาย นั้น จึง ทุกหน้าที่

ข้อ ๔ ถ้าเจ้าหน้าที่ใด ขาดหน้าที่อันสำคัญจน การ นั้น บกพร่องไป ให้เจ้าพนักงานกระทรวงวังจดหน้าที่นั้นขาด ฤๅไม่ทันเวลานั้นไว้ แลวินิจฉัยตาม การ ที่ ขาด สำคัญ และมี ผู้จะสำคัญ

ข้อ ๕ ถ้าเป็นแต่มี ผู้จะสำคัญ ให้เป็น แต่จด หมาย เหตุ ลงไว้สำหรับ กระทรวง วัง พอให้ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่นั้นกระทำผิด พระราชนิมครั้งนั้น ๆ ฤๅต่อว่าเจ้า กระทรวง พอ เป็น การ ตักเตือนไว้

ข้อ ๖ ถ้าขาดสำคัญ จนถึง ควร ต้อง เกาะ ก็ให้ เสนาบดี กระทบ
ทรง วง ตั้งให้ เกาะ ตาม ขรรมนิยม เดิม

ข้อ ๗ ถ้าขาดสำคัญ จะถึง ควร คัด เงิน เดือน บาง เด็ก น้อย ฤ
มีโทษ ฐานใด ก็ดี จะได้ โปรดเกล้า ฯ ให้ เสนาบดี กระทบ วง มี
หมาย ตั้ง กระทบ คตัง ให้ คัด เงิน เดือน กรม นั้น กระทบ นั้น ฤ
บุคคล นั้น ตาม ล้มควร แก่โทษ ฤ จะ โปรดเกล้า ฯ ให้ ตั้งโทษ เจ้าน้ำ ที่
อย่างอื่น ตาม ควร แก่ความผิด

ให้ หมาย บอก เจ้าน้ำ ที่ ทั้งปวง ให้ ทราบ พระราช นิยม อัน ให้
ทั่ว กัน แต่ จะได้ เริ่มใช้ ตั้ง แต่ การ เสด็จ พระราช ดำเนิน พระราช
ทาน พระกระฐิน นั้น เป็น ต้นไป

หมาย มา ณ วันที่ ๔ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

ประกาศ
แก้ไข พระราชบัญญัติ จัด การ บ้างกัน
กาฬโรค

วันที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

มี พระบรมราช โองการ ใน พระบาท ล้มเด็จ พระปรมินทรมหาจุฬ
ตงกรณ์ พระจุลจอมเกล้า เจ้า อยู่หัว ดำริดี เห็นชอบ แก่เกล้า ฯ ทรง
พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า

08/10/2566

ด้วย บต นไช กภาพโรค ซึ่ง เบนโรค ติดต่อกันได้ ในเมือง ชวเกา
 นัน สิบแถว แต่ บต นไช ยัง มออยู่ บาง ครั้ง บางคราว ในเมือง ย่องกง
 แถบเมืองท่าต่าง ๆ ในประเทศจีน เพราะฉะนั้นจึงสมควรเลิกถอน ประกาศ
 เพิ่มเติมพระราชบัญญัติวันที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ ซึ่ง
 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศไว้ตั้งวันที่ ๓ พฤษภาคม
 รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ กับตั้งวันที่ ๓๔ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๗
 นั้นเสีย ควร ประกาศ แก้ไข เพิ่มเติม ประกาศ พระราชบัญญัติ จัด
 การ บอ้ง กน กภาพโรค วันที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗
 นั้นใหม่ต่อไป

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราข้อ ๑ ต่อไปนี้ขึ้นใช้
 แทน ข้อ ๑ แล ข้อ ๒ ต่อไปนี้ ขึ้นใช้แทน ข้อ ๒ กับ ข้อ ๓ แล
 ข้อ ๓ ต่อไปนี้ ขึ้นใช้แทน ข้อ ๗ แห่ง ประกาศ พระราชบัญญัติ ลง
 วันที่ ๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ นั้นดังนี้

- ข้อ ๑ ที่ด้าน ตรวจโรค ตามข้อ บังคับ ในพระราชบัญญัตินี้
 ให้ ใช้ ในแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตรง กับโรง ศุภก ัดาน ณเมือง สัมมท ปรา การ
- ข้อ ๒ เรือดำหนึ่ง ลำใด ซึ่ง ออก จาก เมือง ย่องกง ฤา เมือง
 ท่าใด ๆ ในประเทศ จีน มา ถึง น่าน น้ำ ดยาม ใน วัน ฤา ใน ภายหลัง
 วันที่ได้ ประกาศพระราชบัญญัตินี้ ต้อง แวะทอดสมอ ยี่ ที่ด้าน ตรวจ

โรค แต่ต้อง รอ พัก อยู่ ที่ นั้น จน ถึง เวลา เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ ได้
ขึ้นไป ตรวจ พบ เว็ แต่ ออก ไป อนุญาต ของ ท่าน มิ่ง กัน โรค ภัย อันตราย
แล้ว จึง เข้า มา ได้

ข้อ ๓ เว็ ดำ หนึ่ง ดำ โด ซึ่ง ได้ บรรทุก เพียบ ไม่ สามารถ ผ่าน ข้าม
ต้น คร เข้า แม่ น้ำ เจ้า พระยา ได้ เมื่อ ต้อง การ อนุญาต ผ่าน ให้ เว็
เบ๊ จีน ถูก บรรทุก ภาย นอก ที่ ทอด ส้ม อ ค่ำ บด เกาะ สี่ ช้าง หรือ อ่าง
สิตา แล้ว

(ก) ผู้จัดการ ของ เว็ ดำ นั้น จะต้อง เขียน หนังสือ บอก ตวง นำ
ให้ เจ้า พนักงาน แพทย์ กระทรวง นคร บาด ทราบ กำหนด วัน ชัน หมายถึง
ว่า เว็ จะ มา ถึง ยิง ที่ ทอด ส้ม อ ภาย นอก นั้น

(ข) กับ จะต้อง ให้ หนังสือ ปฏิญาณ ต่อ เจ้า พนักงาน ศักดิ์ การ
ที่ ทอด ส้ม อ ภาย นอก แสดง ความ ว่า ไม่มี คน ตาย จาก ใช้ กาว พิโรค
ถ้า ไม่มี กาว พิโรค ได้ เกิด ขึ้น ใน เว็ ตั้งแต่ จาก เมือง ท่า ที่ ออก เว็ มา นั้น

ข้ออื่น ๆ ใน ประกาศ พระราชบัญญัติ ที่ ถ้าว มา แล้ว ซึ่ง ลง วันที่ ๗
เมษายน วัน โทสินทร ศก ๓๓๗ นั้น ให้ คง ใช้ ไป ตาม เดิม โดย เต็ม
ข้อ ทุก ประการ

ประกาศ มา ณ วัน พุธ ที่ ๕ ตุลาคม วัน โทสินทร ศก ๓๓๗ เป็น
วันที่ ๓๐๘๒๓ ใน รัชกาล ๒๕๖๓ นี้

ประกาศจัดการเล่าเรียน ใน หัว เมือง

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรง พระคุณธรรม อัน มหา ประเสริฐ ให้ ประกาศ ณะเคียง แก่ พระภิกษุ สังฆ ทราบ ทัดกัน ว่า ทรง วาพิง โดยพระราชจริยานุวัติ จะทำนุบำรุงความเจริญรุ่งเรือง ให้เกิดทั่วไป ตลอดพระราชอาณาจักร เพื่อให้สัมณะพราหมณาจารย์ แดอาณาประชา ราชภูร ทั้งหลาย มีความ สุข สำราญ ยิ่ง ขึ้น กว่าแต่ก่อน ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า ความ เจริญ ของ คน ทั้งหลาย ย่อม เกิด แต่ ความ ประพฤติ ชอบ แด การ เลี้ยง ชีวิตร ชอบ เป็น ที่ ตั้ง คน ทั้งหลาย จะประพฤติ ชอบ แด จะหา เลี้ยง ชีวิตร โดย ชอบ นั้น เถา ก็ย่อมหาไคร่ยกการไต่ดับฟัง โยวาท คำสั่ง สอน ที่ ชอบ แด การ ที่ ได้ คึกษาวิชา ความรู้ ใน ทาง ที่ จะ ให้บังเกิด ประโยชน์ มา แต่ย่อมเยาว์ แดฝึกซ้อมสันทานให้ น้อม ในทาง สัมมา ปฏิบัติ แดเจริญ บัญญา สามารถใน กิจการ ต่าง ๆ อันเป็น เครื่อง ประกอบ การ หา เลี้ยง ชีพ เมื่อ เติบใหญ่ จึง ชื่อ ว่า ได้ เข้า ด้ ทาง ความ เจริญ เป็น ความ จริง ดัง นี้

ก็ แด ประชาชนใน สยาม ราช อาณาจักร นี้ ย่อม เป็น ผู้ นับถือ พระพุทธศาสนาโดย มาก • พุทธศาสนิกชนใน พระราช อาณาจักร ย่อม ไต่ดับ ครบ พังพระดีทธรรม ซึ่งสมเด็จพระบรมศาสดา สัมมาสัมพุทธเจ้า

บัญญัติ ครัดสอนไว้เป็นวิถี ทางสัมมาปฏิบัติ จาก พระภิกษุสงฆ์ซึ่งมี
 อยู่ใน สังฆา ราม ท้าวพระราชอาณาจักร แต่ได้ฝากบุตรหลาน เป็นศิษย์
 เพื่อให้รำเรียนพระบรมพุทโธวาท แต่วิชาซึ่งจะให้บังเกิดประโยชน์ ก่อตัว
 คือวิชาหนังสือ เป็นต้น ในสำนักพระภิกษุสงฆ์ เป็นประเพณีมีสืบมา
 แต่โบราณ กาดจน บัดนี้ นับว่าพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายได้กระทำประโยชน์
 แก่ พระพุทธจักร แต่ พระราช อาณาจักร ทั้งต้อง ฝ่าย เป็น อัน มาก

เมื่อ พระบาท สัมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ทรง พระราช ปราบปราม ถึงการ
 ที่ จะทำนุบำรุง ประชาชน ทั้งหลายให้ตั้ง อยู่ในสัมมาปฏิบัติ แต่ให้เอา
 เพื่อใน การ ที่ จะศึกษา วิชา อัน เป็น ประโยชน์ เพื่อ จะให้ถึง ความเจริญ
 ยิ่ง ขึ้นโดยลำดับ จึง ทรง พระราช ดำริห์ เห็นว่า ไม่มีทาง อย่าง อื่น
 จะประเสริฐยิ่ง กว่า จะเกิด กุศ พระภิกษุสงฆ์ ทั้งหลาย โดย พระราชทาน
 พระบรม ราชูปถัมภ์ ให้ มีกำลัง สั่ง สอน ธรรม ปฏิบัติ แต่ วิชา
 ความ รู้ แก่ พุทธศาสนิกชน บริบูรณ์ยิ่ง ขึ้น กว่าแต่ก่อน บัดนี้ การ ฝึกสอน
 ใน กรุง เทพ ฯ เจริญแพร่ หดหาย มากขึ้น แล้ว สัม ควรจะจัดการ
 ฝึก สอน ใน หัว เมืองให้ เจริญขึ้น ตาม กัน เพราะฉะนั้น จึง ได้ มี
 พระบรม ราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ จัด การ ตีพิมพ์ หนังสือ เรียบ
 แบบ หดอง ทั้ง ใน ส่วน ที่ จะสอน ธรรม ปฏิบัติ แต่ วิชา ความ รู้ อย่าง อื่น
 ขึ้น เป็น อัน มาก เพื่อ จะพระราชทาน แก่ พระภิกษุสงฆ์ ทั้งหลาย ไว้
 สำหรับ ฝึก สอน กุศบุตร ให้ ทวไป แต่ ทรง อาราธนา พระเจ้า น้อง ชาติ

กรมหมื่น วชิรญาณวโรรส^๑ ที่ สมเด็จพระราชาคณะเจ้าคณะใหญ่^๒ ให้
 ทรงรับภาระอำนวยการ ให้ พระภิกษุสังฆสังฆ^๓ ดอน กุดบุตร ให้ตั้ง อยู่
 ใน ชรรม ปฏิบัติ แต่ มีวิชา ความรู้ ไปรดให้บังคับการพระ อาราม
 ใน หัว เมือง ซึ่ง เป็น ส่วน การ พระศาสนา แต่ การ ศึกษาได้ทั้งใน หัวเมือง
 มณฑล กรุง เทพ ฯ ทั้งใน มณฑล หัว เมือง ศตอด พระราช อาณาจักร
 ไปรด เกด้า ฯ ให้ พระเจ้าน้อง ยาเธอ กรมหมื่น ดำรง ราชานุภาพ
 เป็น เจ้าน้ำ ที่ จัด การ อนุถุด ใน กิจ ที่ ฝ่าย ฆราวาส จะพึง ทำ จัด การ
 พิมพ์แบบ เรียบ ต่าง ๆ ที่ จะพระราชทาน แก่ พระภิกษุสังฆ^๔ ไปฝึก ดอน
 เป็น ต้น ศตอด จน การ ที่ จะเบิก พระราชทรัพย์ จาก พระคลังไปจ่าย
 ใน การ ที่ จะจัด ตาม พระบรม ราช ประสงค์ นี้ แต่ ไปรด เกด้า ฯ ให้ยก
 โรงเรียน พุทธศาสนิกชนใน หัว เมือง ทั้งปวง มา รวม ชัน อยู่ ในพระเจ้า
 น้อง ยาเธอ กรมหมื่น วชิรญาณวโรรส เพื่อจะได้ เป็นหมวดเดียวกัน

ขอ พระภิกษุ สังฆ^๕ ทั้งหลาย จง เห็น แก่ พระพุทธศาสนา แต่ ประชาชน
 ทั้งปวง ช่วยเอา ภาระธุระสังฆ^๖ ดอน กุดบุตร ทั้งหลาย ให้ ได้ ศรัทธาเลื่อม
 ใสใน พระรัตน ไตรย^๗ แต่ มีวิชา ความ รู้ อัน เป็น สำร ประโยชน์ยิ่ง ชัน ให้
 สม คติ พระบรม ราช ประสงค์^๘ ซึ่งได้ ทรง พระกรุณาไปรด เกด้า ฯ ให้
 ประกาศ อาราธนา มา นี้ จง ทุก ประการ เหนอ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน วันขึ้นโกสินทร ศก ๑๑๗ เป็น
 วันที่ ๑๐๘๕๘ ในรัชกาล ปัตยูนัน

08/10/2016

ประกาศ

จัด ค้าต ยุติธรรม มณฑล นคร สวรรค์

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบ ครอบคลุม ตั้งว่า เมื่อ
รัตนโกสินทร ศก ๓๓๕ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรด ครอบคลุม
ให้ตั้ง ข้า หลวง พิเศษ จัด การ ค้าต ยุติธรรม ตาม หัว เมือง ความ แจ้ง
อยู่ใน ประกาศพระราชบัญญัติ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๓๓๕
นั้น แล้ว

บัด นี้ ทรง พระราชดำริเห็น ว่า ควร จะตั้ง มือ ทำ การ จัด ตั้ง ค้าต
ยุติธรรม ใน มณฑล นคร สวรรค์ ขึ้น ตามพระธรรมนูญ ค้าตหัวเมือง
ใต้ อีก มณฑล หนึ่ง จึง มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรด ครอบคลุม
ให้ตั้ง หลวงอภิบาลประเพณีกระทรวงยุติธรรม เป็นข้าหลวงพิเศษนายหนึ่ง
พระยาราช พงษานุรักษ์ ข้า หลวง เทศาภิบาล ดำริ เจ้า ราชการ มณฑล
นคร สวรรค์ ซึ่ง มีหน้าที่ อยู่แล้ว ตาม พระราชบัญญัติ ใน มาตรา ๒
เป็น ข้า หลวง พิเศษ นาย หนึ่ง กับ ผู้ว่า ราชการ เมือง ซึ่งได้ นับที่
กระทรวงมหาดไทย จะได้ เลือกตั้ง ขึ้นเป็นข้าหลวงพิเศษตามพระราชบัญญัติ
อีก นาย หนึ่ง มี อำนาจ จัด การ ตั้ง ค้าต ยุติธรรม ใน มณฑล นคร สวรรค์
เต็ม ตาม พระราชบัญญัติ ข้า หลวง พิเศษ ทุก ประการ

08/10/2566 ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗

ประกาศห้ามไม่ให้ปลูกเรือนโรง

อันมุงบังด้วยไม้ขัดตะ

ถาด้วยแผง ถาด้วยใบไม้ในที่เพลิงไหม้

พระเจ้าอยู่หัวฯ ยาชอ กรมหมื่นนเรศวรฤทธิ์ เสด็จมาตั้งกระทรวง
นครบาล รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

เมื่อวันที่ ๓๕ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ เกิดเพลิงไหม้
ขึ้นในท้องที่ถนนเจริญกรุงตอนใต้ ตำบลสามแยก เพราะที่ตำบลนั้น
มีเรือนโรงปลูกสร้างด้วยไม้ หลังคามุงจาก ฝากำแพงด้วยไม้ไผ่
ขัดตะหรือด้วยแผง หรือด้วยใบไม้ อยู่โดยมาก จึงเป็นเหตุให้
เกิดเพลิงไหม้ขึ้น แต่ดูตามใหม่มากคือไป ทรงพระราชดำริเห็นว่า
โรงเรือนดังเช่นกล่าวมาเดฉนั้น เป็นเหตุเพลิงให้เกิดขึ้นได้โดยง่าย
เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแห่งทรัพย์สินสมบัติของเจ้าของเรือนโรง กับของมหาชน
อันตั้งอยู่ในที่ใกล้เคียง แต่ทั้งเป็นสิ่งอันไม่สะอาด เป็นที่เจริญตา
เจริญใจแก่ผู้เดินผ่านไปมาในถนนหนทางนั้น หากสมควรให้มีการ
ปลูกสร้างเข้าเรือน อย่างเช่นเป็นมาอย่างแต่ก่อนนั้นไม่ว่าด้วยใน
สมัยนี้ได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีเจ้าพนักงานจัดการบำรุง
ความสะอาดสำราญของมหาชน ในจังหวัดพระนคร แลภายนอกพระนคร

ซึ่งคนแถว ก็สมควร จะจัดการ แก่ไข ในที่ตำบล อัน เกิดเพลิงไหม้
 แล้วนี้ ให้เป็น ไป โดย เรียบ ร้อย ตามดำ คับ อัน ควร เพราะคนนั้นห้าม
 ไม่ให้ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ปลุกสร้าง เรือน โรง อัน กำบัง ด้วยไม้ขัดแตะ หรือ
 ตวยแฝง หรือ ตวย ใบไม้ ซึ่ง ในที่ ตำบล ซึ่ง เกิดเพลิงไหม้ คราว นั้น
 ค่อยไป เว้นแต่จะ ได้รับ อนุญาตจาก เจ้าพนักงาน กระทรวง นครบาล
 ซึ่ง จะอนุญาต ให้ ปลุกเป็น ครั้ง เป็น คราว เช่น โรงพัก ทำงาน หรือ
 โรง มีการ เด่น ค่าง ๆ ซึ่ง สมัย นั้น เท่านั้น

ประกาศ มา ณ วัน เดียว ที่ ๑๕ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗
 ตรง กับ วันที่ ๓๐๕๖๒ ใน รัชกาล บัดนี้

ประกาศจัดการสะอาด
 ใน จังหวัด พระนครเพิ่มเติม

พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ ผู้บัญชาการกรมศึกษาภิบาล รับ พระบรม
 ราชโองการ ได้เกล้า ๆ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ
 ให้ทราบทั่วกัน ว่า ได้ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ
 จัดการ สะอาด ใน จังหวัดพระนคร ไว้แต่ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม รัตน
 โกสินทร ศก ๑๓๗ ตาม ความ ใน ข้อ ๑๒ แห่ง ประกาศ จัดการ สะอาด
 ใน จังหวัด พระนคร ซึ่ง ห้ามมิให้ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ปลุก เรือน โรง ร้าน พะเพิง
 พาไล อัน กำบัง ด้วย แฝง หรือ ด้วย ไม้ขัดแตะ หรือ ใบไม้ ซึ่ง ณ
 ริมถนน หนทาง นั้น

08/10/25๕๓

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า บรรดาโรงเรียนทั้งหลาย ที่มีลักษณะ
 ดังว่า นี้ เป็นเครื่อง รก รุง ร้าง แต่เป็น เชื้อเพลิง เป็นเหตุให้เกิดอันตราย
 แก่สถานที่ต่าง ๆ แต่ทรัพย์สินสมบัติของ มหาชน โดยมาก ทั้ง ไม่เป็น
 ของ งบประมาณ ที่สมควร มีอยู่ใน จังหวัดพระนคร ต่อ ไป แต่ครั้น จะ ให้
 เลิกหรือ ไป โดยรวดเร็ว ก็จะเป็น ที่ลำบาก เดือดร้อนแก่ราษฎรมากนัก
 เพราะ ฉะนั้นบรรดาโรงเรียน โรง บ้าน พระเพ็ญ พาไล อัน มุ่ง บัง ด้วย แฉก หรือ
 ด้วย ไม้ขีด ตะ หรือ ด้วย ไม้ ไม้ ชั้น ไม้ อยู่แล้ว ในที่ต่าง ๆ ใน พระ
 นคร ถ้าเจ้าของ ยัง ไม่มีกำลัง พอ จะรื้อ ถอน ได้ ใน บัดนี้ ก็ให้คงไว้ ได้
 แต่ ถ้าจะ รุ หรือซ่อม แปรตง ใหม่ ประการ ไต ภายหลัง วัน ประกาศ นี้ ห้ามมิ
 ให้ ใช้ มุ่ง บัง ด้วยสิ่ง ต่าง ๆ อัน ก่อความ ไข้ แต่ ห้าม มิให้ ผู้หนึ่ง
 ผู้ใด ปลุกเร้า โรงเรียน โรง บ้าน พระเพ็ญ พาไล อัน ก่อ บัง ด้วย แฉก หรือ ด้วย
 ไม้ขีด ตะ หรือ ด้วย ไม้ ไม้ ชั้น ใหม่ ใน จังหวัด พระนคร ภายหลัง วัน
 ที่ ได้ ประกาศ เพิ่ม เต็ม นี้ ต่อ ไป นอกจาก ได้ มี หนังสือ อนุญาต แก่กรม
 ศุขาภิบาล เช่นกับ โรง งาน ฤา โรง การ เล่น ต่าง ๆ เป็น ต้น อัน มี กำหนด
 วันที่ จะรื้อ ถ้าผู้ ไต มี พัง ชั้น ทำ ให้ผิด ประกาศ ข้อ นี้ ผู้หนึ่ง มี ความ ผิด
 ให้ มี โทษตาม ข้อ ความ ในประกาศ จัดการ ไล่เอา ใน จังหวัด พระนคร
 นั้น ทุกประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน วันโกสินทร ศก ๑๓๘ เป็น
 วันที่ ๑๐๘๖๗ ในรัชกาลปัตยุบัน นี้

ประกาศห้ามไม่ให้ทำอันตราย ต้นไม้ ริมถนนหลวง

พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ ผู้บัญชาการกรม ศุขาภิบาล รับ พระบรม
 ราช โอง การ ใต้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้
 ทราบ ทัด กัน ว่า บัดนี้ ได้ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ เจ้าพนักงาน
 กรมศุขาภิบาล จัด ต้น ไม้ มาปลูก ตามริมถนน หลวง ซีน แถวบาง บางด้วย
 โดย พระมหา กรุณา ธิคุณ เพื่อให้ มีมหาชน ทั้งหลาย ขึ้นไปมาตามท้อง
 ถนน หลวง ได้ รับความ ร่มรื่น แต่งงดงาม แก่ถนนทั้งปวง ที่สมควรจะ
 ปลูก ขึ้น นั้นด้วย แต่ชนบางจำพวก ซึ่ง ปราศจาก ความ ปราณา อัน ตี
 กระทำ แต่การ อันไม่มี ประโยชน์ แก่ตน แต่ ประโยชน์ แห่ง ผู้อื่น มักจะทำ
 อันตราย แก่ต้นไม้ คือ เกิด โข ดเหตุ ขุด ต้น ไม้ ซึ่งปลูก ขึ้นนั้น ให้ เสีย
 ไป สมควรจะมี ข้อ บังคับ เพื่อบัง กัน มิ ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ทำอันตราย แก่
 ต้น ไม้ ที่ ปลูก ไว้ นั้น ให้จงออกงาน เจริญ ชื่น สืบไป

เพราะฉะนั้น ห้าม มิให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ตั้ง ใจ ทำหรือพยายามที่จะทำเอง หรือ
 ให้ ผู้ อื่น ทำ อันตราย แก่ต้นไม้ แต่ เครื่องบารุง แต่ เครื่อง บัง กัน ต้น ไม้
 อัน เจ้าพนักงาน ได้ ด้วางขึ้น ไว้ นั้น ให้ เสีย ไปแต่ อย่าง หนึ่งอย่าง ใด
 ตาม หนึ่ง ผู้ ใดทำผิดประกาศนี้ ผู้นั้นมีความผิด ให้ปรับเป็น เงิน ไม่เกิน
 คราว ละ ๓๐ บาท แต่ ให้ ใช้ค่าต้นไม้ ที่เจ้าพนักงาน ได้ กำหนดราคา
 ไว้ แลด้วย นั้น ด้วย

ประกาศมาฉวัน ที่ ๒๐ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ เป็น
 วันที่ ๓๐๘๖๗ ในรัชกาลบคยบพณ

ประกาศจัดศาล ยุติธรรมมณฑลนครไชยศรี

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้าฯ ว่า สั่งว่า เมื่อวันโกสินทร
 ศก ๑๑๕ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯฯ ให้ตั้ง ข้าหลวงพิเศษจัดการ
 ศาลยุติธรรมตามหัวเมือง ความแจ้ง อยู่ในประกาศแก่พระราชบัญญัติ
 ลงวันที่ ๒๑ กันยายน วันโกสินทร ศก ๑๑๕ นั้นแล้ว ข้าหลวงพิเศษ
 ได้จัดการ ศาลยุติธรรม หัวเมือง ในมณฑลกรุงเก่า มาโดยลำดับ บัดนี้
 ทรงพระราชดำริเห็นว่า ควรจะตั้ง มีอัยการ ศาลยุติธรรม ในมณฑลนคร
 ไชยศรีอีกมณฑลหนึ่ง

จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯฯ ให้หลวง ศรี ดิศยารักษ์ กระทรวง
 ยุติธรรม ออกไปจัดการ ศาลยุติธรรม มณฑลนครไชยศรี พร้อมด้วย
 พระยาสุนทรบุรี ศรีพิไชยสงคราม ข้าหลวงเทศาภิบาล ซึ่ง เป็นข้า
 หลวงพิเศษ โดยตำแหน่ง นาย ๑ แต่ผู้ว่าราชการเมือง ซึ่ง เสนาบดี
 กระทรวงมหาดไทย ได้รับ พระบรมราชานุญาต เลิกแต่ ตั้ เช่นข้าหลวง
 พิเศษ นาย ๑ ตามพระราช บัญญัติ จัดการ ศาลยุติธรรม ในมณฑลนคร
 ไชยศรี ตั้ง ไป

๐๘/10/2566
 ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน วันโกสินทร ศก ๑๑๗

ประกาศ

บอกเด็กกฎหมายต่อท้าย พระราชบัญญัติ

กระบวนพิจารณา ความแพ่ง รัตน โกสินทร ศก ๑๑๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้า
 อยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในพระราชบัญญัติกระบวน
 พิจารณา ความแพ่ง รัตน โกสินทร ศก ๑๑๕ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ตราไว้เมื่อ ณ วันที่ ๒๓ ตุลาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๑๕ หมวดที่ ๒๔
 ซึ่งว่าด้วยพระราชกำหนดกฎหมายเดิม มาตรา ๑๕๒ ว่าบรรดาข้อพระ
 ราชกำหนดกฎหมายเดิม ข้อใด ซึ่งขัดขวาง กับพระราชบัญญัติวิธี
 พิจารณา ความแพ่ง นี้ ให้ยกเลิกเสีย นั้น ยัง ไม่มีข้อความปรากฏ
 กฎหมายที่เลิกไว้ให้ชัดเจน

บัดนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกกฎหมายที่เลิกนั้น
 มาประกาศเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ กระบวน พิจารณา ความแพ่ง รัตน
 โกสินทร ศก ๑๑๕ นี้ เพื่อให้เป็นที่เข้าใจกันได้โดยชัดเจน เพราะ
 ฉะนั้น บรรดา กฎหมายที่ใด ซึ่ง มาตรา กล่าวไว้ ใน ประกาศ ฉบับนี้ ให้
 ยกเลิกเป็นอันไม่ใช้ ตั้งแต่วันที่ ลงใน ประกาศ นี้ เป็นต้น ไป รายละเอียด
 กฎหมายที่เลิกนั้น ๕๖๖ คือ

ประเภท วัตถุ	กฎหมาย เก่า		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เดิม	ใหม่			
พระ บรมมณูญ	๓	๔๓	๓	ศาลหลวง ศาลหน้าโรง	
”	๔	๔๓	๒	หาอาญา นอกกระทรวงอาญา ราชฉัตร	
”	๕	๔๒	๓	มิใช่ ฎีกาตัวว่าต่างกระทรวง อาญาจักร	
”	๖	๔๒	๔	อาญานคร ฆาต	
”	๗	๔๒	๕	กระทรวงแพ่งถ้าจำเลยเป็นดม ในกระทรวงวัง ได้พิจารณา	
”	๘	๔๓	๖	กรม มรรฎก	
”	๙	๔๔	๗	กระทรวง ต่างประเทศ	
”	๑๐	๔๔	๘	กระทรวงนา	
”	๑๑	๔๔	๙	กระทรวง พระคลัง	
”	๑๒	๔๔	๑๐	กระทรวง ขรรวมการ	
”	๑๓	๔๕	๑๑	แพ่ง กตาง	
”	๑๔	๔๕	๑๒	แพ่งเกษม	
”	๑๕	๔๖	๑๔	กระทรวงแพทยา	
”	๑๖	๔๖	๑๕	ชาติ เหลือ ชื่อมหาดไทย	

กฤษฎีกา	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
กิตติจำนวน	๓	๘๔	๒	ฉบับเลขขัญ ฮาคม มนต์ คาถาไต	
๖๖	๓	๘๔	๔	หน้ คม	
๖๖	๓	๘๕	๕	เขยน คำให้ การ มา แก	
ประวิง ความ	๓	๘๘	๑	ถาม ขัด ไม่ ให้ การ ส้าม ครั้ง เบน แพ	
๖๖	๓	๘๘	๒	บอก บวย	
๖๖	๓	๘๘	๓	ขาด นิต	
๖๖	๓	๙๐	๔	ประวิง ขัด ตระดา การ	
๖๖	๓	๙๐	๕	ประวิง ว่า มีราชการ	
๖๖	๓	๙๐	๖	โทษประวิง	
แกต่าง ว่าต่าง	๓	๙๓	๑	อุท ดม ว่า ต่าง แก ต่าง ไม่ได้	
๖๖	๓	๙๒	๓	ดินใหม่ พรอง	
๖๖	๓	๙๒	๔	เรื่อง เดียว กัน แก แต่ ว่า ต่าง กัน	
๖๖	๓	๙๓	๗	ญาติ ว่า ต่าง กันได้	
๖๖	๓	๙๔	๘	ฝ่าย เขย ฝ่าย สมิ แก ต่าง ว่าต่าง ไม่ได้	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ	
	เก่า	ใหม่				
แกต่าง ว่าต่าง กัน	๑	๘๘	๘	บ่าว ว่าต่าง นาย ใน ทรพัย ของ นาย ไม่ได้ ตั้งพันธญาติ ชายตัว แยกกัน	หมวด สัม พันธญาติ แต่ มิตร	
๖๖	๖๖	๑	๒๐๔	๒	พี่น้อง ร่วม บิดา มารดา ถ้า ต่างบิดา ถ้า ต่าง มารดา ชาย ตัว แยก แยกกัน	
๖๖	๖๖	๑	๒๐๖	๓	ลูก พี่ต กน้อง ก็น ชาย ตัว แยก แยกกัน	
๖๖	๖๖	๑	๒๐๗	๔	ผู้ เป็น บุตร แด่หลาน ที่ ควร จะ ได้ รับ มรดก แยกกัน ชาย ตัว แยก แยกกัน	
๖๖	๖๖	๑	๒๐๗	๕	หลาน เขย หลาน สใภ ชาย ตัว แยก แยก ตั้ง คา หน้า ฮา ข้าง ผัว แด่ ข้าง เมีย	
๖๖	๖๖	๑	๒๐๗	๖	เมีย เดิม เมีย กต่าง เมีย คู่ ชาย ตัว แยก แยกกัน	
๖๖	๖๖	๑	๒๐๗	๗	ผู้ เป็น มิตร สู่จวต ต่อ กัน ชาย ตัว แยก แยกกัน	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
ก หน	๑	๒๖๘	๖	ผู้ ก หน มา เมียม ร	หมวด ผู้ เมียม
๖๖	๑	๒๓๑	๓๑	เมีย ก หน มา ผ ม ร	
๖๖	๑	๒๓๐	๑	บุตร ภรรยา ตก เขา ชื่อ บิดา มารดา แต่ ผู้ ไป ตง ใน กรม ช ร ร ม	หมวด เขา ชื่อ ก หน หน
๖๖	๑	๒๓๐	๒	ผู้ บิดา มารดา แต่ นาย เงิน เขา ชื่อ ตก เมียม แต่ ทาษ ตง ใน กรม ช ร ร ม	
๖๖	๑	๒๓๕	๕	ผู้ ให้ ก ของ คน ไป ยิง ไม่ ได้ คน เงิน แต่ ดอก เบย แต่ ให้ ก ไป ใหม่ อีก	หมวด เขา ดอก เปน คน
๖๖	๑	๒๓๘	๓	ทอด บดง ไร่ ตอ ก หน จะ เขา ของ คน ไร่ แต่ ไม่ ได้ ตาม สัจญา	หมวด ทอด เงิน ทอด เขา ไร่ แก่ ก หน
๖๖	๑	๒๓๘	๓	ราษฎร ก หน ทดา ย แห่ง ดิน ดน พน คว	หมวด ดิน ดิน พน คว
๖๖	๑	๒๓๘	๒	ก หน เมียม เหม ไทย คอ ไป ผู้ เมียม ทาษ	
๖๖	๑	๒๓๘	๓	ไพร่ หดวง ก หน ดิน ดน พน คว	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	วรรคย่อย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
ถูกหน	๑	๒๒๑	๖	ถูกหน มาตั้ง เงิน ที่ ค่าด	หมวดผู้ ก คอ ส เจ้า หน
”	๑	๒๒๓	๖	ดอกเบย ค่าดง ฐะเพอง	หมวด ดอกเบย
ผัวเมีย	๑	๒๒๖	๖	ขอ หมึง คน ขบ ว่า ขต ทาน เลี้ยง ชัวตกร แต่ คน นคร โส เกณ มา เป็น ภรรยา แล้ว หมึง นหมช้ แต่ ภรรยา วางใจ ไป ทำ ชู ถึง ต้อง ต่อ สาม ต่อ	หมวดมด วิวาทแห่ง ผัว เมีย ด้วย เหตุ ต่าง ๆ
”	๑	๒๒๗	๖	หมึง นอกใจ ผัว คบ ช้ ใน วัน เดียว ต้อง คน ชนไป	
”	๑	๒๒๗	๖	หมึง มี ช้ ผัว จับ ได้ ใน ขณะ หนี	
”	๑	๒๓๑	๒๖	หมึง ลี้ ผัว ท่าน แล้ว ต่า ทอ ทนง คักดี คือ หมึง เจ้า ผัว	
”	๑	๒๕๐	๓๓	ชาย มา หา บุตร หมึง พ่อ แม่ พี่ น้อง ดำคัญว่า เป็น โจร แต่ฆ่าตาย	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เล่ม	หน้า			
ผู้เมีย	๑	๒๕๒	๑๐๐	บุตรหญิงมีพี่พ่อแม่หญิง กต่างแก่พ่อแม่ชายแต่ ชายนั้นไปหาหญิงพ่อแม่ หญิงฆ่าชายนั้นตาย	ยกแต่คำว่า “ให้เอา สัมุดคำ ตราสินน แชนน คอ ประจาย ๑๒๒๒ ไพรของไป รอบ ค้าด หลวง ค้าม รอบ ถ้าหัว เมือง ค้าดา กต่าง ค้าม รอบ จงค้ำ ใจที่ สบด ต่อพระรัตน ไตรยแต่ นอกนคง
โจร	๑	๒๗๔	๑๗	คำตราสินนเป็นเท็จให้เอา สัมุด แชนน คอ	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
โจร	๑	๒๘๑	๓๗	ตัวจำนำโจร	
„	๑	๒๘๑	๓๘	ตัวจำนำโจร	
„	๑	๒๘๓	๔๓	โจรหนีให้เอาพ่อแม่ตุ๊ก เมียโจรมานำสืบ	
„	๑	๒๘๓	๔๔	จำโจร	
„	๑	๒๘๓	๘๑	ผู้สืบผู้กินผู้ขายผู้	
„	๑	๓๐๗	๑๔๒	ผู้ตักผู้โจรไปเผา	
„	๑	๓๐๗	๑๔๔	พิกัดราคาของแตงากที่ ไม่ได้เห็นรูปพรรณ	
„	๑	๓๑๒	๑๕๘	ตงโทษผู้เป็นต้นเพลิง	
„	๑	๓๑๔	๑๖๓	ห้ามไม่ให้วางช้างในเมือง	
„	๑	๓๑๔	๑๖๕	พิจารณาความโจรแดงตง โทษโจรให้ผ่อนผันตาม สมควร	
„	๑	๓๑๕	๑๖๕	นักโทษข้อยแย้งเอาของของเขา	
„	๑	๓๑๕	๑๖๗	มิให้ผู้ขย้ประคูดไชยแย้ง ซึ่งเอาของของเขา	
โทษ	๑	๓๓๒	๑	เอาชื่อบุตรภรรยาตงใน กรมธรรม์เป็นสิทธิ์	หมวดโทษ ชุยฝาก ใต้ฝาก

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
	เดิม	ใหม่			
ทนาย	๑	๓๓๓	๒	เอาชื่อ บิดามารดา แลผู้ถึง ในกรรมกรรมไม่เป็นสิทธิ์	
๑๑	๑	๓๓๓	๓	ชาย คัว ผาก มิ ให้กรรม กรรม แก่ ท่าน	
๑๒	๑	๓๓๓	๓๗	ชาย ตก เมีย ยัง มิ ได้ ทำ สาร กรรม กรรม ให้ ท่มเถียง กัน ด้วย ชาย ผาก ถา ชาย ขาด โดย คน หนี ไป	
๑๓	๑	๓๓๗	๑๑	ได้ ทนาย เมื่อ เข้า พวง มี ลูก ให้ เขา เป็น สิทธิ์	
๑๔	๑	๓๓๗	๒๐	ลูก คิด เม ให้ ต ค่า ตาม ส่วน	
๑๕	๑	๓๓๗	๒๔	ทนาย ตาย เขา แก่ ผู้ ชาย ได้ ตาม ส่วน	
๑๖	๑	๓๓๗	๒๕	ทนาย ออก ทริพิคัม ตาย ผู้ ชาย ต้อง เสีย ค่า ตัว ตาม ส่วน	
๑๗	๑	๓๔๑	๒๗	ทนาย ไป ตาย ด้วย โจร ภัย ให้ เขา แก่ ผู้ ชาย	
๑๘	๑	๓๔๒	๓๑	นาย เก่า ชาย ทนาย ให้ นาย ใหม่ ตั้ง เงิน ไร่ ไร่ ถ้า หนี ไม่ มี โทษ แต่ ต้อง ช่วย คิด ตาม	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
ทนาย	๓	๓๔๒	๓	ทนาย ทำ ของ หาย จน ต้น ค่าตัวผู้ โต้ จะ ได้ ไม่ ได้	หมวด นาย ผูก ดอก ได้ ผูก ดอก
”	๓	๓๔๔	๓	ทนาย ค่า เหลือ แดง ตี เจ็บ ปวด ไม่มี โทษ	หมวด นาย ขาด ค่า ได้ ขาด ค่า
”	๓	๓๔๕	๒	ทนาย ขาด ค่า	
”	๓	๓๔๕	๓	กำหนด ขาด ค่า	
”	๓	๓๔๕	๔	นาย ถูก ขาด ค่า แดง คั้น ให้ เอา เป็น โจร	
”	๓	๓๔๕	๕	นาย เงิน เอา ทนาย นาย ผูก ไป นาย ขาด	
”	๓	๓๔๖	๓	เมีย เต็ม เมีย กต่าง เมีย สู้ ต นาย ตัว แก่ กัน	หมวด พิพาท
”	๓	๓๔๗	๖	ช่วย คน จาก ตระตการ เป็น สิทธิ์ ตั้ง ท้อง สำเภา	
”	๓	๓๔๘	๒	ทนาย หนี มี ผู้ พบ กต่าง ทาง ถ้า ว่า เป็น ทนาย ฤา เป็น ญาติ กัน ท่าน ว่า เป็น โจร	หมวด ทนาย หนี นาย เงิน

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เล่ม	หน้า			
ทนาย	๑	๓๕๓	๑	ทนาย ทนาย ทนาย ทนาย มาตั้งไม่ให้เป็นทนาย	
”	๑	๓๕๓	๑๑	ทนาย ทนาย ทนาย ทนาย ขอได้ ครั้น กลับ มาว่า ทนาย ให้ ใช้คำ ทนาย	
”	๑	๓๕๔	๒๔	ไป ขอได้ ทนาย ถ้า ทนาย ทนาย ให้ ใช้	
”	๑	๓๕๖	๒	ทนาย เดี่ยว แก่ ทนาย ได้ ทนาย ทนาย มาจะ เอาไว้ เป็น สิทธิ คิดเอา คำ ตัว ไม่ ได้	หมวดปะ กิริณะกะ
”	๑	๓๕๗	๑	ทนาย ตาย ให้ มรดก แก่ นายเงิน	
”	๑	๓๕๗	๑๐	ทนาย กล่าว โทษ นายเงิน ไม่จริง ให้ ตั้ง โทษ ชนชาอย่าง ประจาน ถ้าจริง ให้ พ้น ทนาย	
”	๑	๓๕๘	๕	ได้ ชาย หญิง ประสงค์ เกิด ลูก ให้ เป็น สิทธิ แก่ ผู้ ได้	หมวดทนาย สมัครกัน

08/10/2566

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
โทษ	๓	๓๖๓	๑๔	หญิง ๓ ขวบ ต้อง ชาย ๓ ขวบ พันกันตาย ให้ ชายชาย ประจาน หญิง	
เบ็ดเตล็ด	๗	๓๖๘	๓๗	นารก ว่าง เจ้าเมือง เอา มา ทำ แต่ มี ลูก หาดาน พ่อแม่ เจ้าของ หาจะเอา นานนท์ ให้ คน ให้	หมวดที่ ห้ามไว้หน้า
” ”	๓	๓๗๗	๗	ต้มไม้ ใน ล้อมไม้ไว้หน้า แต่ ทำ รวด ทำ เรือ น เกียว คาบ ท่าน ทำให้ ไฟไหม้ เขา ใน นานา แต่ ผลไม้ ของ ท่าน เสีย ให้ ใช้ ของ ท่าน	หมวดที่ คาบ เกี่ยว กัน
มรดก	๓	๔๓๔	๓๒	บุตรเดียว	ยกแต่คำว่า “ท่านเอา มา เดียง ท่านไม่มี ฮาโดยจะ ว่า คิด แก ต่างไม้ ไต นอตหนัก
08/10/2566 พระตำรวจ	๗	๔๕๖	๓	ภิกษุ ร้อง เงิน ลูก ความ	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
ตระตการ	๓	๔๕๖	๒	คิด ค่า เข้า แก่ ลูก ความ	
๖๖	๓	๔๕๗	๗	ลูก ความ ทะเถาะ กัน	
๖๖	๓	๔๕๘	๓๐	คุม กัน ไป ให้ ตา	
๖๖	๓	๔๕๘	๓๓	ดิน ใหม่ พรอง	
๖๖	๓	๔๕๘	๑๒	จำ เร่ง ดิน ใหม่ พิไนย หนี ให้	
๖๖	๓	๔๖๒	๓๐	ตระตการ ใช้	
๖๖	๓	๔๖๒	๓๐	วิวาท ดอง นาน เมื่อ ดิน เทศ กาด	
๖๖	๓	๔๖๓	๓๒	ผล ไม่ จึง ให้ ทา	
๖๖	๓	๔๖๓	๓๓	นาย ความ พราง ตระตการ	
๖๖	๓	๔๖๓	๓๓	ลูก ความ หนี นาย ประกัน ตง	
๖๖	๓	๔๖๔	๔๐	เอา เงิน แด่ว มา ขอ ผูก ดิน ใหม่	
๖๖	๓	๔๖๔	๔๐	ให้ ตาม ความ ใน ๗ วัน	
๖๖	๓	๔๖๕	๔๒	ดำ กัน ซาม ผู้ พิจารณา	
๖๖	๓	๔๖๕	๔๓	พอง อุตธรณ์ ให้ แทง ตั้ง กัด	
๖๖	๓	๔๖๕	๔๕	ลูก ความ หนี คุม ให้ จำ ซื่อ	
๖๖	๓	๔๖๖	๔๖	พิพากษา ผิด ให้ ยก ระเบิด คุก ติณ	
๖๖	๓	๔๖๖	๔๗	เปน ความ อัย คัด หนี ยง ไม่	
				แต่ว ญาติ ผาย หนี พอง ซน ออก	
				เปน ต้อง คัด ให้ ใหม่	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
กระดาการ	๑	๔๖๓	๔๙	ให้ โจทย์ นำ เกาะ จำเลย ถ้า ไม่ นำ เกาะ จำเลย นั้น จะเอา แก่ กระดาการ ไม่ได้	
” ”	๙	๔๖๓	๕๐	จำเลย ตาย ทรพีย เป็น สูญ	
” ”	๑	๔๖๓	๕๓	กระดาการ กระช้อถาม ตก ความ กระช้อด้วย เป็น เดิมค	
” ”	๑	๔๖๓	๕๓	คุม กั้น ฝ่าย หนึ่ง ตรงไป ฆ่า คดี ให้ เอา ความ เดิม เป็น แพ้ ด้วย	
” ”	๑	๔๖๘	๕๕	มี ผู้ ซึ่ง คุก ความ ไป	
” ”	๑	๔๖๘	๕๖	มี ผู้ ต่ คุก ความ ใน ค้าด	
” ”	๑	๔๖๘	๕๗	ทำ อุบาย ต่าง ๆ ล้อชน คุก ความ	
” ”	๗	๔๗๐	๖๓	พิจารณาความ ให้ แลว ใน กำหนด	
” ”	๑	๔๗๐	๖๒	ให้ นาย ตั้ง ป่าว ผู้ ของ คดี	
” ”	๑	๔๗๑	๖๕	นาย ประกัน ถอน ประกัน	
” ”	๑	๔๗๑	๖๖	ตำรวจ ให้ เรียก พิเนย แด่ กิ่ง	
” ”	๑	๔๗๒	๖๘	ไม่ให้ ถอน ประกัน	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	อาศัย	หมายเหตุ	
	เดิม	แก้ไข				
ตระตากร	๓	๔๗๒	๖๘	ถูก ความ คือ ดิม พพากษา		
”	”	๓	๔๗๒	๗๐	ติด ดต หนึ่ง เรียก แก่ ผู้ ไต	
”	”	๓	๔๗๓	๗๒	ญาติ พของ บอวยไซ แก่ ต่าง ว่า	
”	”	๓	๔๗๓	๗๓	ต่าง กัน ไต	
”	”	๓	๔๗๓	๗๓	อุทธรณ์ ให้ตั้ง ตระตากร ใหม่	
”	”	๓	๔๗๔	๗๗	ผิด ด้านวน หยิก เดิม	
”	”	๓	๔๗๔	๗๐	หมาย ถึง ผู้ตั้ง นำให้หมาย	
”	”	๑	๔๗๕	๗๒	ถึง ทนาย	
”	”	๑	๔๗๕	๗๒	อุทธรณ์ขอเบิกแต่ด้านวนไม่รับ	
”	”	๓	๔๗๕	๗๓	เดิมค อำนาจ ศาล	
”	”	๓	๔๗๕	๗๕	นายบของกนบาวผู้ เป็นถูกความ	
”	”	๓	๔๗๖	๗๗	รับ ว่า ความต่างไม่แถว ให้ปรับ	
”	”	๓	๔๗๗	๗๒	พอง ผู้ตั้ง นำให้เรียก ทนาย	
”	”	๓	๔๗๗	๗๕	จำ คน ที่ มีสินใหม่ พิโทษให้	
					หนไต	

08/10/2566

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
ตระดาการ	๑	๕๗๘	๘๖	ความ ยังไม่แต่มี ความใหม่ จะไว้ ให้ญาติว่าอีกไม่ได้	
๖๖	๖๖	๑	๕๗๘	๘๖	ดูความวิวกาทันในตระดาการ
๖๖	๖๖	๑	๕๗๘	๑๐๐	ไว้ ความกัน ถ้าเจ้าคิดตาย เป็นเด็ก ถ้าผู้รับว่าความ ตายให้เจ้าคิดมาว่าต่อไป
๖๖	๖๖	๑	๕๗๘	๑๐๕	ตกดินใหม่พิไนยแก่ดู ความ แล้ว อย่าให้ตระดาการทำด้าร กรมธรรมชขายผู้หนี เขาเอง
๖๖	๖๖	๑	๕๗๐	๓๐๖	ขัดหมาย เรยก
๖๖	๖๖	๑	๕๗๐	๓๐๗	ตะคตหนคุม ๑๕ วัน เป็นแพ
๖๖	๖๖	๑	๕๗๓	๓๓๐	แผ่นดิน กสบตงใหม่แล้ว ให้ ยกความที่คาง อยู่หนี เดียง
๖๖	๖๖	๑	๕๗๓	๓๓๑	ประทบพอง

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เลข	หน้า			
อุทธรณ์	๓	๕๘๘	๕	อุทธรณ์ต่อระดการแพ ใหปรับ	
”	๓	๕๘๐	๖	ฉพพพกษาแพ อุทธรณ์ ให ใหม่ฉพพพกษา ผู้อุทธรณ์แพ ให ใหม่ ผู้อุทธรณ์	
”	๓	๕๘๐	๗	ดำตบชนฉพพจรรณาคความ อุทธรณ์	
”	๓	๕๘๐	๘	อุทธรณ์หตย คัดให ปรับ	
”	๓	๕๘๓	๘	อุทธรณ์ขอ เบิกค้ำสำนวน ไม ใหปรับ	
”	๓	๕๘๓	๓๐	อุทธรณ์ขอปล้ชชดด้วยระดการ ไม ใหปรับ แต่ ใหปรับ	
”	๓	๕๘๒	๓๒	ระดการพจำมรงแพ อุทธรณ์ ใหปรับ	
”	๓	๕๘๓	๓๓	ใหปรับระดการฉพอุทธรณ์	
”	๓	๕๘๓	๓๔	ผู้ชำระแพ อุทธรณ์ จง ใหตั้ง ค เบิก	

๐๘/10/2566

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
อุทธรณ์	๓	๔๘๓	๑๕	ตก ความ ตัดใจ ตระดาการ ถวาย ฎีกา ให้ คัดค้านจน กราว ทด กอน	
”	”	๔๘๓	๑๖	ปรับสินไหมพินัยแลอุทธรณ์ ไม่ถึง โบนัดย ไม่ให้ รับ.	
”	”	๓	๔๘๔	ความ โจรตระดาการแพ้อุทธรณ์ ไม่ให้ ปรับ	ประกาศจุด ศักราช ๑๓๕๒
โจร หาเส้น	๒	๓๐		วางวัดโจร	ประกาศจุด ศักราช ๑๓๕๘
กฎ ๓๖ ขีอ	๒	๔๖	๑	มคตผายทหารให้ ว่าแก่กระดาโหม พลเรือนให้ ว่า แก่มหาตไทย	
”	”	๒	๒	คดี ที่ ตระดาการ ซึ่ง มีดำไว้ โจทยจำเลย จะ พ้อง ออกนอก ด้านจน ดึง ทุเถา อยา ให้ รับ	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
กฎ ๓๖ ขี	๒	๕๖	๑๗	อัครชน ^๑ เห็นชอบยอม แต่ใบสั่ง ^๒ คดี ^๓ ต้องตั้งเงิน ^๔ ก่อน	
๖๖ ๖๖	๒	๕๑	๑๘	ฟ้อง ^๕ ข้อ ^๖ คดี ^๗	
๖๖ ๖๖	๒	๕๑	๑๘	ให้ ^๘ เกาะ ^๙ โจท ^{๑๐} ย์ ^{๑๑} จำ ^{๑๒} เลย ^{๑๓} ไว้ ^{๑๔} ว่า ^{๑๕} กว่า ^{๑๖} ความ ^{๑๗} จะ ^{๑๘} แ ^{๑๙} ด ^{๒๐}	
๖๖ ๖๖	๒	๕๒	๒๐	ความ ^{๒๑} ฟ้อง ^{๒๒} เจ้า ^{๒๓} หม่ม ^{๒๔} ต ^{๒๕} นาย ^{๒๖} ไม่ ^{๒๗} ให้ ^{๒๘} เรีย ^{๒๙} ก ^{๓๐} ค่า ^{๓๑} ช ^{๓๒} ร ^{๓๓} ร ^{๓๔} น ^{๓๕} เ ^{๓๖} น ^{๓๗} ย ^{๓๘} ม ^{๓๙} ถ้า ^{๔๐} อ ^{๔๑} ท ^{๔๒} ช ^{๔๓} ร ^{๔๔} ร ^{๔๕} น ^{๔๖} ฎ ^{๔๗} ีก ^{๔๘} า ^{๔๙} แพ ^{๕๐} ข้อ ^{๕๑} หนึ่ง ^{๕๒} ให้ ^{๕๓} แพ ^{๕๔} คดี ^{๕๕} อด ^{๕๖} ความ ^{๕๗} เ ^{๕๘} ค ^{๕๙} ม ^{๖๐}	
๖๖ ๖๖	๒	๕๒	๒๑	ค่า ^{๖๑} ช ^{๖๒} ร ^{๖๓} ร ^{๖๔} น ^{๖๕} เ ^{๖๖} น ^{๖๗} ย ^{๖๘} เ ^{๖๙} น ^{๗๐} ฎ ^{๗๑} ีก ^{๗๒} า ^{๗๓} ให้ ^{๗๔} เ ^{๗๕} แ ^{๗๖} ก ^{๗๗} ก ^{๗๘} ความ ^{๗๙}	
๖๖ ๖๖	๒	๕๓	๒๒	ให้ ^{๘๐} พ ^{๘๑} อง ^{๘๒} ตาม ^{๘๓} กร ^{๘๔} ม ^{๘๕}	
๖๖ ๖๖	๒	๕๓	๒๓	พ ^{๘๖} อง ^{๘๗} ไม่ ^{๘๘} มี ^{๘๙} ม ^{๙๐} ค ^{๙๑} ง ^{๙๒} แต่ ^{๙๓} ไม่ ^{๙๔} ใช้ ^{๙๕} ก ^{๙๖} ระ ^{๙๗} ท ^{๙๘} ร ^{๙๙} ว ^{๑๐๐} ไม่ ^{๑๐๑} ให้ ^{๑๐๒} ร ^{๑๐๓} บ ^{๑๐๔} ไ ^{๑๐๕} ว ^{๑๐๖} พ ^{๑๐๗} จ ^{๑๐๘} ร ^{๑๐๙} ณ ^{๑๑๐}	
๖๖ ๖๖	๒	๕๔	๒๔	ความ ^{๑๑๑} ร ^{๑๑๒} บ ^{๑๑๓} ตั้ง ^{๑๑๔} ให้ ^{๑๑๕} เ ^{๑๑๖} า ^{๑๑๗} ม ^{๑๑๘} เ ^{๑๑๙} น ^{๑๒๐} ด ^{๑๒๑} อง ^{๑๒๒} ฐ ^{๑๒๓} า ^{๑๒๔} ๑๒๕	
๖๖ ๖๖	๒	๕๔	๒๕	ช ^{๑๒๖} น ^{๑๒๗} ค ^{๑๒๘} ่า ^{๑๒๙} ด ^{๑๓๐} ถูก ^{๑๓๑} ฎ ^{๑๓๒} ีก ^{๑๓๓} า ^{๑๓๔} ให้ ^{๑๓๕} ค ^{๑๓๖} ัด ^{๑๓๗} ต ^{๑๓๘} ่า ^{๑๓๙} น ^{๑๔๐} ว ^{๑๔๑} ก ^{๑๔๒} ร ^{๑๔๓} า ^{๑๔๔} บ ^{๑๔๕} ท ^{๑๔๖} ด ^{๑๔๗}	

ลักษณะ	กฎหมายเก่า		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เดิม	ใหม่			
กฎ ๓๖ ๒๐	๒	๕๔	๓๖	มีตราถึงหัวเมืองให้ส่งคนส่งของมรวุกแต่เรียกเงินหลวงให้มตราแจ้งตราฉบับสำหรับทานกัน	
” ”	๒	๕๕	๒๗	ความรับผิดชอบให้ผนังกำกับคดีด้านขวใจแบบคัมภีร์	
” ”	๒	๕๕	๒๗	มีรับรองพ้องในกรมใดให้ตั้งไปยังโรงศาลตามกระทรวง	
” ”	๒	๕๖	๓๓	เกาะลูกความไว้วางใจระดาการ	
” ”	๒	๕๖	๓๒	ผู้มีบรรดาศักดิ์จะไปไหนให้มีผู้เห็น	
” ”	๒	๕๖	๓๓	ลงโทษโจร	

ลักษณะ	กฎหมายเก่า		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เดิม	ใหม่			
กฎ ๓๖ ขี	๒	๕๗	๓๕	ผู้ใดจะไปแห่งใด ให้มีตราของ นายตติไม่ว่า เดินทาง เบนสำคัญ ถ้าไม่มีให้ ถือได้ เพลิง แลวันพระไม่ให้ ตกเบ็ด ทอดแห แต่ ตกปลาแดง โทษ ผู้ร้าย ดวงตก แลพิจารณา ผู้รับ ใช้แทนเงินหลวงที่ค้าง อย่า ให้เรียกค่า ชกรรมเนียม ให้ เรียก แต่ ค่าเผา	
” ”	๒	๕๘	๓๕	พิจารณา ความ วิวาท ชิง หมู กน อย่าให้ เรียกค่าฤชา	
” ”	๒	๕๘	๓๖	จำโจร	
พระราชบัญญัติ จ. ก. ๓๓๔๕	๒	๖๐	๒	เมือง ที่นับว่า เป็น เมือง เดียวกัน แต่ ต่าง เมือง	
พระราชบัญญัติ จ. ก. ๓๓๔๘	๒	๖๒	๓	ผู้ร้าย ทำ ผู้ใด ถึง ตาย ให้ เอา โทษ ตาย ตกไป ตาม กัน	

๐๒/10/2566
๓๓๔๘

ลักษณะ	กฎหมายเก่า		มาตรา	จำด้วย	หมายเหตุ
	เดิม	ใหม่			
พระราชบัญญัติ จ.ศ., ๑๑๔๘	๒	๒๓	๔	ยกทัพไปปราบปรามข้าศึก ให้ถึงคตได้	
พระราชบัญญัติ จ.ศ., ๑๑๕๐	๒	๒๓	๕	รับความนำร่อง	
พระราชบัญญัติ จ.ศ., ๑๑๕๐	๒	๒๕	๖	ชายทำฐักกรรยาทำนถึง ห้าต่อ	
พระราชบัญญัติ จ.ศ., ๑๑๕๓	๒	๒๕	๗	ผู้ร้ายตกคนไปชาย	
พระราชบัญญัติ จ.ศ., ๑๑๕๓	๒	๒๖	๘	ห้ามไม่ให้ตบถมและตบชนไก่	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
พระราชบัญญัติ จ.ศ. ๑๓๕๔	๒	๒๖	๘	ให้ฎีกาใน ตามวัน	
พระราชบัญญัติ จ.ศ. ๑๓๕๕	๒	๒๗	๓๐	โทษที่เบ็ดเตล็ด นมบุตรนายเงิน	
พระราชบัญญัติ จ.ศ. ๑๓๕๕	๒	๒๘	๑๑	ผู้ร้าย ดัก กระบือ กรมพระราชวัง วังเดิม เจ้าพระเจ้านุสรณ์ พระเจ้าหลานเธอ	
พระราชบัญญัติ จ.ศ. ๑๓๕๕	๒	๒๘	๑๒	ผู้ร้าย ดัก คน	
พระราชบัญญัติ จ.ศ. ๑๓๕๕	๒	๒๘	๑๓	ชาย ทำชู้ด้วยหญิง ทาส ชัน เป็นภรรยาผู้ชาย	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
เดิม	ใหม่				
พระราชบัญญัติ จ, ศ, ๓๑๕๔	๒	๗๐	๑๔	ชายเอาคนนครไต่เอณี่มาเดียง เป็นภรรยาแต่ภรรยาหน ทำชู้	
พระราชบัญญัติ จ, ศ, ๓๑๕๕	๒	๗๑	๑๕	ภรรยาที่เป็นคนหนักแอง แต่ มาก ชู้ หตายฉว มีชู้	
พระราชบัญญัติ จ, ศ, ๓๑๕๕	๒	๗๒	๑๖	เจรจา หยาบชา แก่ฉม บรธา ศีกัด	
พระราชบัญญัติ จ, ศ, ๓๑๕๖	๒	๗๒	๑๗	ชาย ชม ชื่น ทำ ช่าเรา เด็กไม่ เดียง ฉ่า	
พระราชบัญญัติ จ, ศ, ๓๑๖๑	๒	๗๔	๑๘	ความ บอน เบยให้ฉง นายตรา	

08/10/2566

๓

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
พระราชบัญญัติ จ. ศ., ๑๑๖๒	๒	๗๖	๑๑	ห้าม ค้ารถ อุตสาหกรรม ไม่ให้ ว่า ความ เดิม	
พระราชบัญญัติ จ. ศ., ๑๑๖๗	๒	๗๗	๑๒	โทษ เร็ดขย	
พ้ดทษ	๒	๗๙	๑	ลักษณะ พ้ดทษ ๗ ประการ	
๑๑	๒	๗๑	๒	วิธี พ้ดทษ ค้ำ น้	
๑๑	๒	๗๒	๓	วิธี พ้ดทษ ดย เพดง	
๑๑	๒	๗๒	๔	พ้ดทษ ใน การ พ้ดทษ ดย เพดง	
๑๑	๒	๗๒	๕	ใหม่ นแพ พ้ดทษ ทว คณ	
๑๑	๒	๗๓	๖	ให้ เรยกเงิน ไร่ เปน กตาง กอน	
				จ้ง ให้ พ้ดทษ แด วิธี พ้ดทษ ตาม	
				เพยน	
๑๑	๒	๗๓	๗	วิธี พ้ดทษ ค้ำ น้	

08/10/2566

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
อาญา ราษฎร	๒	๒๓๘	๕๕	พิจารณาความ ชาติ เหลือผิด จำนวน ที่ ความ ตีใจ ทุเดา มีรับให้ ใหม่ เป็น เดิม	
พระราช กำหนดเก่า	๒	๒๖๘	๓	คำที่ หนึ่ง ความ ผู้ร้าย หุดเมือง แต่บุตร ภรรยา ผู้ร้าย	
๖๖ ๖๖	๒	๒๖๘	๒	จำผู้ร้ายให้ หนีได้	
๖๖ ๖๖	๒	๒๖๘	๓	ผู้ร้ายจะฟ้องหาอาญาอุทธรณ์	
๖๖ ๖๖	๒	๒๖๘	๕	จับตัวผู้ร้าย ปลดคน จำจำตรพย ตายไม่ได้ ให้ เจาเมืองกรมการ แต่ ชาว บานไซ ทุนทรพย	
๖๖ ๖๖	๒	๒๖๘	๘	ช่าง มาโค กระบือ เรือ แต่ผู้ คน ของ ผู้ โคปลัดคย ปลตะ อย อย่าให้คย พาใจ	
๖๖ ๖๖	๒	๒๖๘	๑๓	การ วิทยา โจร ผู้ร้าย	
๖๖ ๖๖	๒	๒๖๘	๑๓	ความ โจร ผู้ร้าย ให้ ตั้งไป พิจารณาผู้ แมง คน เหลือ	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
พระราชกำหนดเก่า	๒	๓๔๖	๓๒	ค่าธรรมเนียม ข้าราชการ	
” ”	๒	๓๔๗	๓๓	ความ หัก เมือง	
” ”	๒	๓๕๓	๓๕	ค่าตั้ง ค่าตรา ผู้รักษา เมือง กรมการ	
” ”	๒	๓๕๒	๓๖	ปรับแก้ จะ ออกธรรมเนียม ให้ เสีย เงิน กักคน	
” ”	๒	๓๕๓	๓๗	ห้าม มีให้ ไทย มอญ ดาว	
” ”	๒	๓๕๖	๓๘	ไป ช่อง เด็ด เมณฑุ ชรรวม ด้วย ผู้ถือ มัจฉา ทุญฐิ	
” ”	๒	๓๕๖	๓๘	ใหม่ ผู้กำกับ หนึ่ง ตาม ความ	
” ”	๒	๓๕๖	๓๘	ชรรวมเนียม ลง พระราช อาญา	
” ”	๒	๓๕๖	๓๘	เขียน ขา ทูลตอของชุด พระบาท	
” ”	๒	๓๕๗	๔๐	ข้าราชการ ออกไป พิจารณา	
” ”	๒	๓๕๗	๔๑	ความ หักเมือง	
” ”	๒	๓๕๗	๔๑	ขาด ชื่อ เหตุชื่อ ชื่อ	
” ”	๒	๓๖๖	๔๕	ความ เกิด หัวเมืองใดให้ หัวเมือง นั้น พิจารณาให้ ดำริ เจ้า เป็น ความ มีโทษ หลวง ให้	
				ตั้ง กรุงเทพ ฯ	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
พระราชกำหนด	๒	๓๖๗	๕๖	เจ้ากระทรวงจะควบคุมไว้ให้พ้นอายุความ	
" "	๒	๓๗๘	๕๑	บอกตั้งความ	
" "	๒	๓๘๕	๕๔	อุทธรณ์ไม่ได้ตัวโทษผู้พยานไม่ให้ตั้งความ	
" "	๒	๓๘๗	๕๕	ห้ามไม่ให้ไทยมอญต่างไปของเจ้าแผ่นดินรวมด้วยผู้ถือมิจนาศักดิ์	
" "	๒	๓๘๗	๕๖	ของกตาง	
" "	๒	๔๐๐	๖๑	ปรับแต่จะอุทธรณ์ให้เสียเงินก่อน	
" "	๒	๔๐๑	๖๒	โทษผู้เบียดหนอความ	
พระราชกำหนดใหม่	๒	๔๐๘	๓	ตั้งโทษพวกโจร	
" "	๒	๔๓๒	๖	ห้ามมิให้ขายของมายืนให้มาให้การฟ้อง	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
พระราชกำหนดใหม่	๒	๕๒๒	๑๙	ห้ามมิให้ฟ้องเรียกทรัพย์สินภายในหลวงแลตวงเงินนายต่าง ๆ	
๖๖	๖๖	๕๒๔	๓๐	ตัดลำเนาแลซ่อมแปลงเวือลำเนา	
๖๖	๖๖	๕๓๒	๑๓	ผู้ร้ายทำฉันทราย พระพุทธรูป พระสถูป พระเจดีย์	
๖๖	๖๖	๕๔๔	๑๗	ช่วยทนาย	
๖๖	๖๖	๕๔๖	๒๐	แต่งตัวเด็ก	
๖๖	๖๖	๕๕๐	๒๓	ใช้เบี้ย ๕๐๐ ต่อฟ้อง	
๖๖	๖๖	๕๕๓	๒๔	กำหนดราคาเช่าแต่ห้ามไม่ให้ลักเช่าไว้	
๖๖	๖๖	๕๕๕	๒๕	เครื่องแต่งโขนละคร	
๖๖	๖๖	๕๖๓	๒๗	ขายตัวผูกตอก ถ้าตอกเบยต่างให้คิดเอาแต่ ๓๐ ปี แต่กำหนดอายุความวิวาท	
๖๖	๖๖	๕๖๓	๒๗	นำพิกัดสำหรับพิศุทธตำนำ	
๖๖	๖๖	๕๖๕	๓๐	หมายให้นายเงินรับเงินซึ่งทนายฟ้องตั้ง	

ลักษณะ	กฎหมาย		มาตรา	ว่าด้วย	หมายเหตุ
	เก่า	ใหม่			
	เดิม	ใหม่			
พระราชกำหนดใหม่	๒	๕๑๐	๓๗	ภรรยาหมั้นให้ตั้งหญิงแต่ชาย ช้ให้เจมผวฆ่า ถ้าไม่ฆ่าจึง ให้ปรับให้	
” ”	๒	๕๐๗	๕๓	ห้ามมิให้ชายเข้าตั้งเรือสำเภา	
” ”	๒	๕๐๘	๕๕	ตั้ง กรมการ แล นาย ท่าน	

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน วันโกสินทร์ ศก ๑๓๗ เป็น
วันที่ ๑๐๘๗๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

เจ้าพนักงานหอสมุด

พระราชกำหนด เครื่องแต่ง ทหาร

เพิ่มเติม

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

วันที่ ๓ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า บรรดา
 ทหาร ราบ ทั้งปวง นอก จาก ทหาร มหาดเล็ก นั้น ได้ มีพระราชกำหนด
 การ แต่ง ตัว ให้ ไว้ แต่ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ แล้ว
 ส่วน ทหาร บินใหญ่ ทหารม้า ทหารราบ มหาดเล็ก แต่ นักเรียนทหาร
 ซึ่ง ยัง ไม่ ได้ กำหนด มา แต่ ก่อน นั้น ให้ ใช้ เครื่อง แต่ง ตัว ตาม พระราช
 กำหนด นี้ กับ ทั้ง เครื่อง แต่ง ตัว จอม พด แต่ นาย พด ก็ ให้ เพิ่ม ชั้น ชก
 ด้วย ดัง จะ กล่าว ต่อไปนี้

เครื่อง แต่ง ตัว จอม พด แต่ นาย พด

มาตรา ๓๕ เครื่อง แต่ง ตัว เต็มยศ อย่าง เดิม สำหรับ จอม พด
 แต่ นาย พด ก็คือ

๑. เสื้อทนต์สีขาว คอ ข้อมือ แต่ ปาก กระเป๋ หัด พันท้าย บักทอง
 เปนลาย ซ้อยไชยพุดทะเล แต่ มี บา บัก ทอง เปน ลาย ถัก สำหรับ จอม พด
 บน มา ตัด จักร เงิน เจี ทอง ๓ จักร แต่ ป้าย ข้อมือ ตัด ตุม ทอง ถัก บัก
 ยันต์ ที่ รั้ง ตุม ตวย ถ้า สำหรับ นาย พด บน มา ตัด จักร เงิน ถ้วน นาย พด
 เขก ๓ จักร นาย พด โท ๒ จักร นาย พด ตวี ๑ จักร แต่ ป้าย ข้อมือ
 ตัด ตุม ทอง ถัก มี บัก ยันต์ ที่ รั้ง ตุม

08/10/2016

๒ กางเกง ขาว ยาว สีนํ้าเงินแก่ คิตแถบ ทอง กว้าง ๕ ชอง คิเมตร
ที่ เข็ม ขาว ข้าง นอก

๓ หมวก แดง เม็ด สี ขาว มี ยอด พู่ ขน ห่าน มี ความ ใช้ รัตคาง

๔ รัตคค ของ

๕ กระบี่ ผัก ทอง สาย หนังสือ บัก ทอง

เครื่อง แต่ง ตัว ทงนี้ ให้ คง ใช้ ต่อ ไป สำหรับ กับ การ เจริญ เดิม ยศ
ใน พระราชวัง ทุก สถาน นอก กว่า นั้น ให้ คง ใช้ อย่าง เช่น กำหนด ได้ ใน
พระราช กำหนด รัตน โกสินทร ศก ๑๓๖

เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร บินใหญ่

มาตรา ๑๖ ทหาร บินใหญ่ ให้ ใช้ เครื่อง แต่ง ตัว ตาม พระราช กำหนด
สำหรับ ทหาร ราม ทุก อย่าง เว้น แต่ เบียดย นชติบ เสือ แดง กาง เกง เสี้ย เปน
จวด แด แกม ดี เหลืออง

เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร ม้า

มาตรา ๑๗ ทหาร ม้า ก็ ให้ ใช้ เครื่อง แต่ง ตัว ตาม พระราช กำหนด
สำหรับ ทหาร ราม เหมือน กัน เว้น แต่ เบียดย นชติบ เสือ กาง เกง เสี้ย
เปน จวด แด แกม สีนํ้าเงิน ขอน กับ การ ใช้ อาวุธ นั้น ให้ ใช้ กระบี่
คาดใน เสือ ทง นาย ทหาร แด พด ทหาร สั้น ด้วย กัน ส่วน นาย สิบ พด ทหาร
ถ้า เวลา ใช้ บิน ด้วย กับ กระบี่ ก็ ให้ ใช้ คน ขี่ พด พาย ออก ด้วย

เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร ราม มหาเด็ก

มาตรา ๑๘ ทหาร ราม มหาเด็ก นั้น ให้ ใช้ เครื่อง แต่ง ตัว อย่าง

ทหาร ราม ตาม พระราช กำหนด รัตนโกสินทร ศก ๓๓๖ แต่ให้เพิ่ม เดิม
บาง อย่าง ซึน บาง ดงนี้

๑ คอ แด บำ เลื่อ สำหรับ นาย ทหาร ชั้น กลาง ด้บ สี่ น้ำ เงิน ใ
แถบ ทอง คิต หมาย เช่น นาย ทหาร ราม ทั้งปวง แต่เพิ่ม ถวด ทอง คิต ขด
เปน ยนศ ที่ รวม คอ แด บำ เขา ด้วย

๒ บำ เลื่อ นาย ทหาร ชั้น ต่ำ กับ พล ทหาร ด้บ สี่ น้ำ เงิน เพิ่ม แถบ
เหลือง ขดบ รอบ เขา ด้วย

๓ ทาง เกง นาย ทหาร ชั้น ต่ำ กับ พล ทหาร เพิ่ม แถบ แดง กว้าง ๑ ของ
คิต เมศร คิต ที่ เชบ ขา ทาง เกง ข้าง นอก ด้วย

๔ รัตคต สำหรับ นาย ทหาร ชั้น กลาง ให้เพิ่ม รวด ทอง สดบ เงิน
ซึน บน พน แดง ด้วย

มาตรา ๑๘ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต ให้ นายสืบ พล ทหาร
มหาดเล็ก ใใช้ เลื่อ ขาว ตาม มาตรา ๘ แห่ง พระราช กำหนด เครื่อง แต่ง ตัว
ทหาร ได้ ด้วย แต่ ทาง เกง ขาว ห้าม มิ ให้ ใ

มาตรา ๒๐ เลื่อ ทหาร มหาดเล็ก อย่าง เดิม ซึน เปน เลื่อ ทุน กดี แต่ง
สำหรับ นาย ทหาร ชั้น กลาง คอ แด ปาก กระเป่า หลัง พัน ต่ำ บัก เปน
ลาย ซ้อ ไชย พฤษ์ ด้วย ทอง ซ้อ มือ พัน ต่ำ บัก เปน ลาย ซ้อ ไชย พฤษ์
กับ อักษร พระนาม (ส, พ, ป, ม, จ,) ด้วย ของ แกรม เงิน สำหรับ นาย
ทหาร ชั้น ต่ำ กับ พล ทหาร คอ พัน ต่ำ บัก ถวด ริม ด้วย โหม เหลือง ซ้อ มือ
พัน ต่ำ บัก เปน อักษร พระนาม (ส, พ, ป, ม, จ,) ด้วย โหม เหลือง แกรม

08/10/2566

ประกาศกรมศึกษาธิการ

ในการสร้างถนนอุณากรรณ

พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ ผู้บัญชาการ กรมศึกษาธิการ รับพระบรมราชโองการ ได้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าพนักงานกรมศึกษาธิการ ตัดถนนขึ้นใหม่ ตรงช่องถนนเข้าสารผ่านสวนตึกดินไป ออกตรงช่องประตูพุดธิ บาศให้เป็นทางใหญ่ เพื่อให้มหาชนเดินไปมา ทั้งใช้รถม้าขึ้นระยะทาง แต่เวลาในกิจธุระทั้งปวง ได้ตัดวกคี่อกซ้ายหนึ่ง จะต้องมีช่องให้ชนทั้งหลายที่ต้งบ้านเรือนอยู่ในจังหวัดนั้น ได้เกิดผลอันจะได้รับจากที่ถนนขึ้นนั้น เป็นคุณประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์ทั่วหน้า แต่จะได้เป็นที่สง่างามแก่พระนครสืบไป เจ้าพนักงานได้ตรวจทำแผนที่ชนบทเกล้า ฯ ถวาย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้กะถนนซ้ายนี้ตามแผนที่นั้น โดยยาว ๓๘ เส้น หรือ ๗๒๐ เมตร กว้าง ๗ วา ๒ ศอก หรือ ๓๕ เมตร พระราชทานนามว่าถนนอุณากรรณ เจ้าพนักงานได้ตรวจปักเขตถนนแล้ว ถ้าบ้านเรือนของผู้ใดต้องถูกถนนซ้ายนี้ผ่านไป ตามแผนที่ ฯ เจ้าพนักงานจะกรุยเขตถนน แต่หน้าประกาศไปปิดไว้ให้ทราบแล้วนั้น ให้ผู้เป็นเจ้าของบ้านเรือนที่ต้องถูกเขตถนนหรือถนนเรือนโรงของตนไปภายในวันที่ ๓ มีนาคม วันโกสินทรศก ๒๔๖๗ ถ้าพ้นกำหนดแล้วยังมิได้รื้อถอนไป เจ้าพนักงาน

กรมศุขาภิบาลก็จะได้จัดการซื้อเสียเอง ผู้เป็นเจ้าของที่ดินของเดิม
 ค่าช่วยการให้แก่เจ้าพนักงานที่ดินของจัดการนั้นด้วย ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด
 ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่ถนนจะผ่านไปนั้น ถ้าเนื้อที่ยังมีอยู่จะปกคลุม
 เรือนโรงขึ้นให้เป็นประโยชน์ต่อไป ก็ให้ปลูกได้แต่อย่าให้ดวงตา
 เขตรถนนที่เจ้าพนักงานได้บอกไว้แล้ว หรือยังมีความสงสัยจะมา
 ถาม หรือขอให้เจ้าพนักงานไปกะให้ด้วยก็ได้

อนึ่งถ้าผู้หนึ่งผู้ใดอยากจะทำหนดเขตรในแผนที่ถนน ซึ่งเป็น
 เจ้าพนักงานได้กะไว้แล้วให้ชัดเจน ก็ให้มาขอต่อนี้ว่าการกรม
 ศุขาภิบาล เจ้าพนักงานจะรับชี้แจงให้ทราบโดยละเอียดทุกอย่างตาม
 ประสงค์

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ มกราคม วันคืนโกสินทรศก ๑๑๗ เป็นวันที่
 ๓๑๐๐๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศเว้นที่ริมถนนหลวง

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ หมาย
 หมาย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

บ้านเมืองทุกวันนี้ ประกอบการค้าขายต้ม บุรณยิ่งขึ้นไปกว่า
 แต่กาลก่อน ๐๘/10/2566 การเดินทางจำเป็นต้องใช้รถใช้มาเพิ่มเติมขึ้นจาก การ

เดินเท้า โดย ขรรพดา ของ กิจ ชูระต่าง ๆ มากยิ่ง ขึ้น ตาม ความ เจริญ
 ของ การ ค้าขาย ใน บ้าน เมือง เหตุ ฉะนั้น ถนน หลวง อัน มี อยู่ แต่ ก่อน
 บาง ถนน จึง คับแคบ ไป คน เดิน เท้า แล รถ ม้า ต้อง เดิน ร่วม กัน ใน ถนน
 เป็น ที่ นำ ก่อ ความ อัน ตราย แก่ ผู้ เดิน ทาง แล ชัด ชวราง แก่ การ เดิน รถ
 ม้า ไม่ ให้ เดิน ทาง สดวก ได้ จึง ทรง พระ ราช ตับริห์ ว่า ส้มควง จะ ชวย
 ถนน หลวง ซึ่ง ยัง แคบ อยู่ ให้ กว้าง ขึ้น เพื่อ ได้ ทำ ทาง สำหรับ เดิน เท้า ทั้ง
 ต้อง ข้าง ถนน ให้ คน เดิน เท้า เดิน แฉก หนึ่ง ไม่ กัด แก่ ถนน ที่ จะ เดิน
 รถ ม้า แล เพื่อ ได้ มี ที่ ทำ ท่อ นำ รม ถนน ให้ ถนน ปราศ จาก ความ
 เปราะ เบือน เป็น ที่ สดวก สบาย แก่ มหา ชน ที่ เดิน ทาง หรือ มี บ้าน
 เรือน อยู่ ริม ถนน ทั่ว ไป

จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ด่วน นำ ให้ ชน ทั้ง หดหาย
 ทราบ ไว้ ว่า ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด จะ ปลุก สว่าง สิ่ง หนึ่ง สิ่ง ใด ขึ้น ณ ที่ ริม
 ถนน หลวง ใดๆ ใด อัน ถนน นั้น ยัง ไม่ได้ มี ทาง สำหรับ เดิน เท้า ทั้ง
 ต้อง ข้าง เหมือน อย่าง ถนน ที่ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ สว่าง
 ขึ้น ใหม่ ๗ นี้ แล ก็ ให้ เว้น ที่ ข้าง ถนน นั้น ไว้ ตาม กำหนด ที่ เจ้า
 พนักงาน จะ ได้ กำหนด ให้ เพื่อ จะ ได้ เป็น ที่ สำหรับ ทำ ท่อ นำ แล สว่าง
 ทาง สำหรับ เดิน เท้า ข้าง ถนน นั้น ๗ ต่อ ไป

การ ที่ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ชน ทั้ง หดหาย
 ทราบ กระแด้ พระ ราช ตับริห์ ไว้ ดัง นี้ ก็ เพื่อ จะ ไม่ ให้ เป็น ที่ ต่ำ ทราม แก่ ผู้ ที่
 ไม่ ทราบ 08/ แต่ ปลุก สว่าง สิ่ง ใด ๗ ขึ้น แล้ว จะ ต้อง รื้อ เมื่อ ภาย หลัง นั้น

อนึ่ง ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด จะปลุกสร้างสิ่งใด ๆ ขึ้นตามแนวถนนหลวง
อื่น จะเกี่ยวข้องขอห้ามตามประกาศนี้ ก็ให้มาแจ้งต่อเจ้าพนักงาน
กรมศึกษาธิการ ที่กระทรวงนครบาล กำหนดเวลาตั้งแต่เช้า ๕ โมง
ถึงเวลาบ่าย ๕ โมง เว้นแต่วันพระ เจ้าพนักงานจะได้ชี้แจงข้อความ
แลไปปักเขตให้ตามความประสงค์

ประกาศมา ณ วัน พุทธศักราช ที่ ๑๒ มกราคม วันจันทร์ ศก ๑๑๗
เป็นวันที่ ๑๑๐๒๐ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศใช้พระนามเจ้าฟ้ามีกรม

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กันว่า ขรรณเนียมแต่ก่อนมา เจ้าฟ้าที่ใต้รับพระราชทานพระ
สุพรรณบัตรมีกรม ใช้เรียกพระนามเดิมด้วย พระนามกรมด้วย
เจ้าฟ้าที่ไม่ได้รับพระราชทานพระสุพรรณบัตรใช้แต่พระนามกรม บัดนี้
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ซึ่งได้ทรงรับพระสุพรรณบัตรมีกรม มีหลาย
พระองค์ จะมีการใช้พระนามมากขึ้น จะออกพระนามทั้งพระนาม
เดิม แต่พระนามกรมอย่างแต่ก่อนทั่วไปในที่ทั้งปวง ก็เป็นการขัดขวาง
แต่บัดนี้ต่อไป เจ้าฟ้ามีกรมที่มีพระสุพรรณบัตร ให้ใช้พระนามเดิม
ด้วยพระนามกรมด้วย แต่ในการที่สำคัญเช่นในประกาศฯ ในหนังสือ
สำคัญต่าง ๆ ถ้าเป็นแต่การที่จะออกพระนามโดยปกติ ให้ใช้
แต่พระนามกรม ไม่ต้องออกพระนามเดิมด้วย แต่จะลงพระนาม
เองให้ใช้พระนามเดิม ส่วนเจ้าฟ้าที่ไม่ได้รับพระราชทานพระสุพรรณ

08/10/2566

บัตร นั้น ถ้ามีกรม ให้คง ใช้แต่พระนาม กรม ใน ที่ ทั้งปวง ทั่วไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๕ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ เป็น วัน
ที่ ๓๑๐๒๓ ใน รัชกาล บัดนี้

พระราช กำหนดอาญาการ กระทำ ผิดสัญญา

รัตน โกสินทร ศก ๑๓๗

คู่ภักดิ์ พระพุทธเจ้าองค์เป็น อดีตภาค ถ่วง แล้ว ๒๔๔๓ พระราชา
บัตยุบนี้ กาด จันทรคติ นิยม จุดศักราช ๑๒๖๐ โฉนดถึง วัจฉะ มาชะมาศ
อุกบักษ ณะวะมีติถึ สุริยคติวิธี รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ มกราคม มาศ
วัจฉะ มาชะมาศ คุณพิเศษ ศักราช บัตยุบนี้ กาด อัญฐะวัจฉะ
ศัสดิธา ธิกะทะสะสะหัด ธิมะทิวะสะ เซตร ปริเฉท กาด กำหนด

พระบาท สมเด็จพระ ประมินทร์ มหาจุฬาลง กรณ์ บดินทร เทพยมหา
มงกุฎ บุรุษย์ รัตนราชวโงษ์ วรุตมพงษ์ บริพัตร ราชย์ราช นิกโรดม
จาคุนัต บรมมหาจักรพรรดิราช สังการ บรมธรรมิก มหาราชราชา
บรม นารถบริพัตร พระจุลจอม เกตเจ้า อยู่หัว ผู้ทรงพระคุณ ธรรม อัน
ประเสริฐ เด็ดจ ออก ณพระ ที่นั่ง จักรกรี มหา ปราสาท บรมราช พิมาน
โดยสถาน อุดรวิมุข ภายใต้ พระ มหา นพปต เสวตรฉัตร เห็น รัตน
บรยงก์ พร้อม ด้วย พระบรม วงษ์ชานองษ์ แด่เสนา บัตริฐมน ตรี ของคมนตรี
ข้า ทูล ถของ ชาติ พระ บาท กระวีชาติ ราช บริพัตร ฝ่าย ทหาร พล เสือน
เข้า หูถของ ชาติ พระบาท มงกษ โดยกำหนด ตำแหน่ง เป็น อัน ตั้ยกััน

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็นชอบเกล้าฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ
ทั่ว กัน ว่า

ทรง พระราชดำริเห็นว่า ทุก วัน ผู้ จ้าง ผู้ คน กระทำ การ ต่าง ๆ
ถูก จ้าง รับ เงิน ล่วง หน้า ไป แล้ว บิด พัว้ว ไม่ กระทำ การ ของ ผู้ จ้าง ตาม
สัญญา มี อยู่ เนื่อง ๆ สัมควร จะมี กฎหมาย บัง กัน ความ ด้ จริต อย่าง
นี้ ไว้ แต่ การ จ้าง กัน ทุก วัน นี้ บาง มี ผู้ จ้าง ก็ คิด ทำ สัญญา เขา เปรียบ
ใน ทาง หัก เงิน ล่วง หน้า สด ให้ เป็น ค่า จ้าง แต่ เล็ก น้อย เหลือ เกิน โดย
ประสงค์ จะ ใช้ ส่วย สด จ้าง ภาย ท้อง ทาษ แต่ ก่อน จึง จำ เปน ต้อง
บังคับ กัน ลว เม ทู จริต ข้าง ฝ่าย ผู้ จ้าง ด้วย เพราะ เหตุ นั้น จึง ทรง พระ
บรมนาโปรดเกล้าฯ ให้ ครอบ พระราชกำหนด ไว้ ดัง ไป ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ ให้ เรียกว่า พระเว กำหนด ขาณาการ
กระทำผิดสัญญา รัตนโกสินทร ศก ๓๑๗

มาตรา ๒ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ใช้ รับ สัญญา โดย ชอบ ด้วย พระราชกำหนด
กฎหมาย แล้ว เพื่อ จะ รับ ทำ การ ด้วย กำ ตั้ง ตน ใน การ ใช้ ส่วย ฤ ใน
การ ที่ จะ พา ผู้ คน ฤ สิ่ง ของ จาก ที่ แห่ง หนึ่ง ไป ตั้ง ให้ ถึง ที่ แห่ง หนึ่ง ก็ ตี
ฤ เพื่อ จะ รับ ใช้ การ งาน ไป ใน เวลา เดินทาง ก็ ตี ฤ เพื่อ จะ พัก ภัย รักษา
ผู้ คน แล ทพ พย สัม บัด ไป ใน เวลา เดินทาง ก็ ตี ใน พระราช อาณา เขต
ถ้า หาก ว่า ผู้ นั้น จงใจ ไม่ กระทำ ตาม สัญญา โดย ไม่ จำ เปน เพราะ ความ
บอย เจ็บ ฤ เพราะ ผู้ จ้าง กต ธิ ช่ม เหย อย่าง ไต่ แดง ใช้ ฤ ถูก จ้าง นั้น
มีความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ ให้ จำคุก มี กำหนด ไม่ เกิน กว่า ๓ เดือน ฤ ปรับ
เป็น เงิน ใหม ใน ครั้ง ๒๐๐ บาท ฤ จำ แด ปรับ ด้วย ทั้ง ๒ ลักษณะ

มาตรา ๓ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ได้รับสัญญาโดยชอบด้วยพระราชกำหนด
 กฎหมายแล้ว เพื่อจะรับบำรุงเลี้ยง แด่พิทักษ์รักษา ทารก ฤๅคนทุพ
 ภาพซึ่งไม่สามารถจะบำรุงเลี้ยงตนเองได้ ถ้าหากว่าตักจ้างนั้น ใจ
 ไม่กระทำตามสัญญา มีความผิดต้อง ระวังโทษ ให้จำคุก มีกำหนด
 ไม่เกินกว่า ๒ เดือน ฤๅปรับเป็นสินไหมไม่เกิน ๕๐๐ บาท ฤๅจำ
 แด่ปรับทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๔ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ได้รับสัญญา โดยชอบด้วยพระราชกำหนด
 กฎหมายแล้ว เพื่อจะรับเป็นตักจ้าง ทำการต่าง ๆ ในพระราชอาณาเขต
 โดยกำหนดสัญญาไม่เกินกว่า ๓ ปี แต่ตามสัญญานั้น ผู้จ้างเป็นผู้
 เสียค่าเดินทาง ฤๅรับตักจ้างมาเองด้วยฉันทันแล้ว ถ้าหากว่าตักจ้าง
 นั้น ใจไม่ชอบหรือหนีก็ตี ฤๅไม่ยอมทำตามสัญญาซึ่งเป็นการพอจะ
 ทำได้ก็ตี ตักจ้างนั้น มีความผิดต้อง ระวังโทษ จำคุกมีกำหนดไม่
 เกิน ๓ เดือน ฤๅปรับเป็นสินไหมไม่เกิน ๒ เท่า ในจำนวนเงินที่
 ผู้จ้างได้ทอดรองไปแก่ตักจ้างนั้น ฤๅทั้งจำแ่ปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน
 เว้นแต่ถ้าผู้จ้าง กตัญญู ชำเแ่ตักจ้างคนใด ฤๅผู้จ้างไม่กระทำตาม
 สัญญา กับตักจ้างคนใด ถ้าตักจ้างคนนั้น กระทำผิดจึงจะไม่มีโทษ
 ตามที่ว่ามีมาในมาตรานี้

มาตรา ๕ ขอความที่ว่ามาในมาตรา ๒, ๓, ๔, นี้ ให้ใช้แต่ที่ค่า
 จ้าง สัญญาเกินไม่ต่ำกว่าเดือนละ ๔ บาท กิจอยู่ของผู้จ้าง ฤๅค่า
 จ้าง ไม่ต่ำกว่า ๗ บาท กิจอยู่ของตักจ้าง แลสัญญาทั้งนี้ ให้ทำ

08/10/2566

คือ หน้าอำเภอ เมื่อตกจ้าง ได้เดิน ทาง มาจาก ประเทศอื่น โดยผู้จ้าง
 ได้ ออกเงิน แล้ว ให้ผู้จ้าง มีอำนาจ ขอ ค่าด บัง คับ ตกจ้าง นั้น ให้ทำ
 สัญญา ต่อ หน้าอำเภอ ได้ แต่จะ ต้อง ทำ ภายใน เดือน หนึ่ง ตั้งแต่ ตก
 จ้าง นั้น เข้า มา ใน พระราช อาณา เขต

พระราชบัญญัติ จด การ คับ เพ็ง ใหม่

มี พระบรม ราช โองการ ใน พระ บาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา
 จุฬาลงกรณ์ พระ จุฬ จอม เกตุ เจ้า อัย หัว คิวรีดี เหนือ เกตุ ฯ ว่า
 การ ที่มี เหตุ เกิด เพ็ง ใหม่ ณ ตำบล ลำเพง ได้ เด็ด จ พระราช ดำเนิน ไป
 ทอด พระ เนตร เจ้า พนักงาน กรม กอง ตระเวน แด กรม ทหาร บก
 ทหาร เรือ ชั่ว วรรัง คับ เพ็ง แด บัง กัน เหตุ อัน ตราย ด้วย ทรัพย์ สัมบัติ
 ของ มหาชน นั้น ยัง หา เป็น การ เรียบ ร้อย ไม่ เพราะ เหตุ ยัง ไม่ ได้
 มี ข้อ กติกา ใน เจ้า พนักงาน ทุก นำ ที่ ซึ่ง จะ ทำ การ จึง มี พระราช ประสงค์
 ที่ จะ ให้ กำหนด แบ่ง บ้าน นำ ที่ เจ้า พนักงาน ซึ่ง วรรัง คับ เพ็ง นั้น ให้ เป็น
 การ เรียบ ร้อย พรัก พร้อม กัน เพื่อให้ การ คับ เพ็ง ดัง บได้ โดย เร็ว
 แด เป็น ที่ พ้น ความ อัน ตราย ด้วย ทรัพย์ สัมบัติ ของ มหาชน ดัง ชัน ไป
 จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ตรา พระราช บัญญัติ การ วรรัง
 คับ เพ็ง ดัง นี้

ข้อ ๑ การ วรรัง คับ เพ็ง ใหม่ บ้าน เรือน นั้น ให้ เป็น นำ ที่ ของ กรม
 กอง ตระเวน กรม ทหารบก แด กรม ทหารเรือ พร้อม กัน ชั่ว วรรัง คับ เพ็ง
 จน ดัง บ

บก แล เรือ มาถึง แล้ว ให้มอบ การ ตัด แด่ ตบเพลิง ให้ กอง ทหาร ให้
 กอง ตระเวน มา ช่วย สัมทบ กอง ท้อง ที่ เพลิง ใหม่ รักษา ทรัพย์ สัมทบ
 ราษฎร ตาม นำ ที่ ซึ่ง กล่าว ไว้ ใน ข้อ ๒ แล ข้อ ๖ นั้น แล ให้ ราย
 ส้อม ที่ เพลิง ใหม่ กับ คน นอก จาก พระบรม วงษา นุวงศ์ แล ราชการ
 ผู้ใหญ่ ซึ่ง มา ช่วย ตบเพลิง นั้น ไม่ ได้ เกี่ยว ของ แก่ นำ ที่ ตบเพลิง นั้น
 แล อย่า ให้ เขา ไป กัด ขวาง เจ้าพนักงาน ทำการ ตบเพลิง เว้น เสีย แต่
 เจ้า ของ บ้าน เรือน ที่ เพลิง ใหม่ ซึ่ง จะ ชน ทรัพย์ สัมทบ ฤๅ ผู้ มี บรรดา ศักดิ์
 ซึ่ง ได้ อนุญาต ต่อ เจ้า พนักงาน กอง ตระเวน ผู้ใหญ่ ก่อน แล จึง ให้ เขา
 ใน ส้อม ตบเพลิง นั้น ได้

ข้อ ๘ ห้าม ไม่ ให้ พัด ตระเวน แด่ ทหาร ไป ระวัง ตบเพลิง ช่วย เจ้า
 ของ ทรัพย์ ชน ทรัพย์ สัมทบ ของ เว้น เสีย แต่ เจ้า พนักงาน ผู้ใหญ่ กำกับ รั้ง
 ผิดชอบ อยู่ กำหนด ให้ ช่วย ยก รื้อ ย้าย ของ จาก ที่ จึง ทำการ ได้ ถ้า ผู้ใด
 ผู้หนึ่ง ถ่วง เถมิ ด ข้อ นี้ ให้ มี โทษ เท่า คน ร้าย แย้ง ซึ่ง สัมทบ ของ นั้น

ข้อ ๑๐ เมื่อ กอง ทหาร ตบเพลิง สัมทบ แล ให้ ดำรง อดใหญ่ กอง ตระเวน
 ใน ท้อง ที่ สัก กอง ตระเวน พิเศษ รักษา ที่ เพลิง ใหม่ อย่า ให้ ผู้ใด ผู้หนึ่ง
 ซึ่ง ไม่ ได้ อนุญาต จาก เจ้า ของ บ้าน เรือน เขา ค่อย เชื้อ ชุก ทรัพย์ ใน ที่ เพลิง
 ใหม่ เป็น อัน ชาติ

แต่ บรรดา ทรัพย์ สัมทบ ของ ที่ กอง ตระเวน รักษา ไว้ พ้น จาก เพลิง ใหม่ นั้น
 เมื่อ จะ คั้น ให้ เจ้า ของ ให้ เจ้า ของ บ้าน ที่ เพลิง ใหม่ มา รับ พร้อม กับ
 ถ้า สิ่งใด ไม่ เป็น สิ่ง ที่ เกี่ยว กัน ให้ ทำ บัญชี คั้น ให้ เจ้า ของ รับ ไป

แต่ให้ผู้รับตง ชื่อ ใจ ใน บานูชี่ ถ้าสิ่งใดเป็นข้อเถียงหลายเจ้าของ
 ฤๅสิ่งที่ยังไม่มีเจ้าของ มารับ ให้ทำ บานูชี่ รวม ของ มารักษา ไว้ยัง
 โรง พัก กอง ตระเวน สิ่ง ที่เถียง เจ้าของ กัน สิ่ง ให้ศาลพิจารณา สิ่ง ที่
 ยังไม่มีเจ้าของให้ ปิด ประกาศโฆษณาให้ทราบ เมื่อสอบได้ หักถวน
 มั่น คง แล้วจึง ให้รับ ไป

ข้อ ๓๓ เมื่อ การ คับ เพลิง แด บอง กัน อิน ทราย แห่ง ทรัพย์ สัม บัต
 ที่ บ้าน เพลิงใหม่ ได้ มีกำหนด นำที่ เจ้าพนักงาน ทำการ แด รักษาการ ฉนั้น แด
 ไม่จำเป็นที่ เจ้าของ ทรัพย์ จะ ชน ทรัพย์ ไป พน จากที่ ซึ่ง เจ้าพนักงาน
 รับ รักษา แต่ ไม่จำเป็นที่ เจ้าของ ทรัพย์ จะ ใช้ อาวุธ บอง กัน คน ร้าย ที่
 จะ แย่ง ทรัพย์ สิ่ง ของ อีก ค่อย ไป เว้น แต่ อาวุธ ของ ผู้ ที่ ตอง เพลิง ใหม่
 เจ้าของ จะ ชน ออกมา ฉนั้น ก็ เอา มา ได้ แต่ อย่า ให้ ถือ กระไป ใน ที่ อื่น ตอง
 สิ่ง คือ เจ้าพนักงาน กองตระเวน ไว้ ด้วย กัน กับ สิ่ง ของ ห้าม ไม่ ให้ ผู้ใด
 ผู้หนึ่ง นอกจาก เจ้าพนักงาน ถือ อาวุธ เขาไป ใน ที่ คับ เพลิง แต่ ที่ รวม
 ทรัพย์ สิ่ง ของ บ้าน เพลิง ใหม่ อีก ค่อย ไป

ข้อ ๓๔ ให้ ผู้ มานา ที่ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ กระทำ ให้ ถู ก ตอง เต็ม
 ตาม ข้อ พระราช บัญญัติ นี้ โดย ทน ที่ มี กำหนด เจ่ง หวด แต่ เพียง ใน พระ
 นคร ชัน นอก คือ แนว ผัง ดอน ออก แม่น้ำ เจ้า พระยา ตั้ง แต่ ปาก คตอง
 ผดุง กรุง เกษม ขาง เหนือ . ตง ไป ถึง ปาก คตอง ผดุง กรุง เกษม ขาง ได้
 เดียวไป ตาม แนว คตอง ผัง ขาง ใน จน บันจบ ถึง ปาก คตอง ผดุง กรุง เกษม
 ขาง เหนือ เท่านั้น ถอน นอก แต่ เจ่ง หวด นี้ ก็ ให้ กระทำ ตาม กิ่ง ตง ดำรง ถ

ที่จะทำได้ไปต่าง ๆ กว่าจะได้เตรียมกำลังพร้อมมูล พอที่จะขยาย
ออกไปอีกได้ จึงจะได้ขยายเขตต่อไปในภายหน้า

ประกาศมาณวัน พุศที่ ๒๕ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๓๑๗ ฎ.ปณ
วันที่ ๓๓๐๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศตั้ง กรรมการ ตรวจ ตำแหน่ง พนักงาน ใน รัฐบาล

มีพระบรมราชโองการ ให้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
จุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศ
ให้ทราบทั่วกันว่า ทรงพระราชดำริเห็นสมควรที่จะตั้งกรรมการ
ดูชอบดูดี ดำรงสามารถค่อนหน้าที่แตกผลประโยชน์ ที่ข้าราชการทั้งหลาย
ได้รับพระราชทานอยู่ กับทั้งระเบียบตำแหน่งพนักงานในรัฐบาลทั่ว
พระราชอาณาจักร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

- ๑ พระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์
- ๒ หม่อมเจ้าอภัยการ

มีคดีเคอวิเวตการ แคน อธิบดี กรมตำรวจ อนุมัติ กรมตรวจ กระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ ทั้งสามนี้เป็น กรรมการ ประจำการ

๔ เสนาบดีเจ้ากระทรวง

๕ ปลัดทูลฉลอง ฎ.อธิบดี ฎ.เจ้ากรมซึ่งเป็นหัวหน้ากรม ต้อง
ตำแหน่งนี้ให้อยู่ในกรรมการ ในเวลาที่จะได้ได้ส่วนการในกระทรวง
๐๘/10/256๒
แต่ในกรมใดนั้นเป็นการชั่วคราว

๑. ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ หม่อม ชุกุม พงษ์ เพิ่มสวัสดิ์ เป็น เสนา พุการ แห่ง กรมการ นั้น

๒. ให้ กรมการ จับการ สอบ ส่วน โดย เร่ง ร้อน ที่ สุด ที่ จะ ทำ ได้ ให้ เริ่ม แต่ เดือน กุมภาพันธ์ ๑๓๗ เป็นต้น ไป

๓. ให้ กรมการ มี อำนาจ ที่จะ กระทำ การ สอบ ส่วน ให้ ได้ เหตุ ผล ถึง แท้ ตาม ที่ คาสดคะเน โดย แม่นยำ แล้ว นั้น แต่ ให้ ข้าราชการ ทุก กระทรวง ทบวง การ ออก หนุน ค้ำ กรม การ ใน สรรพ การ ทุก อย่าง ตาม น้ำ ที่ อัน เกี่ยว ของ

๔. ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราช ทาน พระบรม ราชานุญาต ให้ กรมการ ไป เชื้อม เยียน ขอ พัก ใด ๆ โดย ที่ ได้ ขอ อนุญาต ต่อ อธิบดี ใน ขอ พัก นั้น ก่อน ถ้า มิ ได้ ขอ อนุญาต ก่อน ก็ ได้ แต่ ถ้า กรม การ เห็น สมควร ที่ จะ สอบ ส่วน ความ รู้ ของ เสมียน เจ้า พนักงาน ว่า เป็น ผู้ ทรง คุณ วิชา เพียง พอ แก่ ที่ จะ กระทำ การ ใน น้ำ ที่ ถ้า ไม่ ก็ ได้

๕. ให้ กรมการ กระทำ การ ตาม น้ำ ที่ ดังนี้

(ก) ให้ รู้ แจ่ม โดด กับ ความ จริง ว่า การ ที่ พนักงาน ผู้ หนึ่ง กระทำ อยู่ นั้น จะ เป็น จำนวน มาก น้อย เป็น กว ละเอียด ๆ uly หมาย ประการ ได้ ทุก ตัว พนักงาน ใน รัฐบาล

(ข) ให้ ประมาณ กำหนด ความ รับผิดชอบ ใน น้ำ ที่ นั้น ๆ

(ค) ให้ ส่ง ความ เห็น ใน จำนวน เงิน เดือน ที่ ควร จะมี แก่ น้ำ ที่ พนักงาน นั้น ๆ

ให้กรรมการ ทำรายงาน ความเห็น ที่ ตก ลง กัน เป็น รายงาน กราบ
 บังคม ทูล พระ กรุณา สั่ง คือ เสด็จ บัดี้ กระทบวง พระ คลัง มหา สัมบัติ นำ
 ทูลเกล้า ฯ ถวาย แล รายงาน นั้น เมื่อ กรรมการ ได้ ถึง ความ เห็น แนะ
 นำ แล้ว ก็ ให้ เร่ง นำ ทูลเกล้า ฯ ถวาย โดย เร็ว ตาม เวลา ที่ เห็น สัม ควร
 จะ เป็น คราว ละ กรม ฎา หลาย กรม ก็ ได้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ มกราคม วันจันทร์ ศก ๑๑๗ เป็นวัน
 ที่ ๑๑๑๓๓ ใน รัชกาล ปัตย์นี้

ประกาศ ห้าม คน แต่ง ตัว ไม่ สวมควร
 มิ ให้ ไป มา ใน พระราช สุาน ที่ เสด็จ ออก

ด้วย พระ เจ้า น้อง ยาเธอ กรม หมื่น พิทยธำมา พิฤทธิ ชาติา เสด็จ บัดี้
 กระทบวง ฉิง รัมี พระ บรม ราช โอง การ ใต้เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ แก่ ผู้ ที่ มี กิจ จะ เข้า ออก ใน พระ บรม มหา
 ราช ฉิง ทั้ง บ้าง ให้ ทราบ ทัว กัน ว่า ใน เขต พระราช สุาน ที่ เสด็จ ออก
 คือ ข้าง เหนือ ตั้งแต่ ประตุ พیمان เทเวศ (คือ ประตุ ฉิง หว่าง ศาลา ว่า การ
 ต่าง ประเทศ กับ หอ รัชฎา กร พิพัฒน์) แล ประตุ วิเศษ ไชย ศรี เข้า มา
 ข้าง ด้วง ออก ตั้งแต่ ด้วง พระ ศรี รัตน สาศ์ ตา ราม แล ท้อง คนอน วัด พระ
 เกตุ เข้า มา ทั้ง ด้วง ตก ตั้งแต่ ประตุ รัตน พิศาธ (คือ ที่ เรียก กัน ว่า
 ประตุ ชนะ ชี ส่วน อยู่ ที่ หว่าง ศาลา ว่า การ ต่าง ประเทศ กับ โรง กระสาปน์)
 แล ประตุ ศรี สุนทร (คือ ประตุ ต้น สัน ริม หก นิเพท พิทยา) เข้า มา
 หา สวมควร จะ ปล่อย ให้ ผู้ ที่ แต่ง กาย ไม่ สวมควร เติบ ไป มา ให้ เป็น ที่

เสียมเสี้ย พระ เกียรติยศ แต่ เบน ที่ วิชาญ แก่ ักษุผู้ ที่ แต่ เห็น ไม่
ตั้ง แต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ วันคน โกลีนาทร์ ศก ๑๑๗ นี้ เบน คน ไป ห้าม มิให้
ผู้ ที่ แต่ง กาย ไม่ ส้มควร เบน ไป มา ใน ทาง นี้ ฎา พา เด็ก ที่ แต่ง กาย ไม่
ส้มควร ไป มา ใน เขต นี้ เบน อัน ขาด

คำ ที่ ว่า แต่ง กาย ไม่ ส้มควร ใน ที่ นี้ คือ ผู้ ใหญ่ ทั้ง ชาย แต่ หญิง
สรวม แต่ เสือ ชั้น ใน ฎา ไม่ ได้ สรรวม เสือ เลย สุด แต่ ไม่มี เสือ ที่ ควร
เบน เสือ ชั้น นอก ได้ อย่าง ๑ นุ่ง กางเกง ขาด นั้น เห็น เข้า อัน มา ฎา นุ่ง ผ้า
หยัก รัง ไม่ ปิด เข้า ฎา นุ่ง ไส้ รัง เบน คน อย่าง ๑ สรรวม รอง หาย ไม่มี ลุง
เท่า ไม่ ว่า รอง เท่า ชนิด ไต ๆ ฎา สรรวม รอง เท่า สัจจบ เปอ เบน คน
อย่าง หนึ่ง

เด็ก แต่ง ตัว ไม่ ส้มควร นั้น คือ เด็ก ไม่ ได้ สรรวม เสือ มิ ด สด ฎา เปลือย
กาย คน แต่ง ตัว ไม่ ส้มควร ตั้ง นี้ ต้อง ห้าม ตาม พระราช บัญญัติ นี้

แต่ คน ทำงาน สำหรับ การ รือ ขน ยก ของ ฎา การ ก่อ สร้าง แต่ง กวาด
เบน คน ซึ่ง ทำการ เบน พวก ผู้ ควบคุม มา เบน คราว เบน เวลา เมื่อ
ได้ รับ อนุญาต จาก เจ้า พนักงาน กระ ทรวง วิ่ง แล้ว เบน อัน พน ขอ ห้าม
ใน พระราช บัญญัติ นี้

นอกจาก จำ พวก ที่ ยก เว้น นี้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ชั้น แต่ง กาย ไม่ ส้มควร
ฎา พา เด็ก ที่ แต่ง กาย ไม่ ส้มควร ฎา ปลดปล่อย ให้ เด็ก ที่ แต่ง กาย ไม่ ส้มควร
ต้อง เข้า มา ใน เขต ที่ กำหนด ไว้ แล้ว นี้ ให้ นาย ประตูป ได้ ห้าม ปราบ
กั ไม่ พัง ให้ จับ สิ่ง ค่า ต กระ ทรวง วิ่ง คัด สิ้น ดง โทษ ปรับ ไม่ เกิน คราว

08/10/2566

๒๐ บาท ฤๅซึ่งไว้ใช้การไม่เกินคราวละ ๑๕ บาท ฤๅทั้ง
ปรับทั้งซึ่งตามควรแก่โทษ

ถ้าผู้ทำผิดเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปีต้งไป บิดามารดา ฤๅผู้ดูแล
ผู้เลี้ยงดูเด็กนั้นจะต้องรับโทษแทนทุกประการ
ประกาศมาณวันที่ ๒๐ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๗

ประกาศห้ามการแต่งกายไม่สมควร

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จฯ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้นายพรหม เสด็จฯ มาทูลเกล้าฯ ถวาย
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยบรรดาชายแต่หญิง บางคนแต่งกาย
ไม่สมควร กับทั้งผู้ปกครองเด็กปล่อยให้เด็กเปลือยกายเดินไปมา
ตามถนนหนทาง แต่ตามแม่หน้าดำคตอง หรืออยู่ในบ้านเรือนริม
ถนนหนทาง หรืออยู่ในบ้านเรือนเรือแพตามแม่หน้าแต่ดำคตอง
บรรดาที่ตำบลทั้งปวง อันเป็นที่เบียดเบียนมหาชนอันควรไปมาแต่เห็น
ได้นั้น หาสมควรจะประพฤติกให้เป็นที่น่ารังเกียจแก่บุคคลผู้ได้เห็นนั้น
ไม่ ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศฉบับนี้แล้วแล้ว ๗ วัน ห้ามมิให้
ชายแต่หญิงผู้แต่งกายไม่สมควร แต่ห้ามมิให้ผู้ปกครองเด็ก หรือ
ผู้เฒ่าผู้แก่ปล่อยให้เด็กเปลือยกายเดินไปมา หรืออยู่ในที่ บ้านเรือน
เรือแพ ในตำบลที่เบียดเบียนทั้งปวง ซึ่งได้กล่าวระบุมานี้แล้วนั้นเป็น

คำที่ต่างแต่กายไม่สมควร นั้น คือ ผู้ใหญ่ ชาย นุ่งผ้า หัก รัง ไม่
 ปกเข้า ๑ นุ่งกางเกง ขาดัน ๓ (เว้นแต่ผัดผ้า ถาบผ้า ชั่ว ขณะหนึ่ง
 หรือคนทำงานโยธาละเมื่อละคราว) หญิง เป็ด้อย ออก ๓ นุ่งผ้า ไม่
 ปิดบัง ออกให้เรียบร้อย ๓ เด็กไม่มีผ้าหรือเสื้อ ยาง หรือ กางเกง
 อย่างใด อย่างหนึ่ง นุ่งห่ม หัก กาย ๓ ดังนี้ ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ

ถ้าผู้ใดผู้หนึ่ง ชนต่าง กายไม่สมควร หรือปลด้อย ให้เด็กปลด้อย
 กายดัง เดิมตประกาศนี้ ให้เจ้าพนักงาน กรม กอง ตระเวน จับ ส่ง ศาล
 พิจารณา ลงโทษ ปรับไม่เกิน คราว ละ ๓๐ บาท

ถ้าผู้ใดผิดเป็นเด็ก กายต่ำกว่า ๑๕ ปี ลงไป บิดา มารดา หรือ ผู้
 ปกครอง เด็ก นั้น ต้อง รับโทษ แทน

ประกาศ มา ณ วัน อาทิตย์ ที่ ๒๒ มกราคม วันโกสินทร์ ศก ๑๓๗
 เป็นวันที่ ๓๓๐๓๐ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศ ห้ามไม่ให้ปลุกเรื้อนโรง
 อันมุงบังด้วยไม้ขัดตะ ฤๅ ด้วยแฉง
 ฤๅ ด้วยใบไม้ ในที่เพลิงไหม้

พระเจ้าอนึ่ง ยาชเอ กรมหมื่นนเรศวรฤทธิ์ เสด็จมาตั้งกระทรวงนคร
 บาล รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม วันโกสินทร์ ศก ๑๓๗ เกิดเพลิงไหม้ ชน
 ในท้องที่ศาลเจ้าใหม่ ตำบลลำพัง เพราะที่ตำบลนั้นมีเรือนโรง ปลุก
 สร้างด้วยไม้ขัดตะคามุงจาก จึงเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ ชน แดงดูตาม

ใหม่ มากต่อไป ทรงพระราชดำริเห็นว่า โรงเรือน ดังเช่นกล่าวมาแล้วนี้
 เป็นเหตุให้เกิดไข้ได้ โดยง่าย เป็นเหตุให้เกิด อันตรายแห่ง ทรัพย์
 สัมบัติ ของ เจ้า ของ เมื่อน กับของ มหาชน อันตั้ง อยู่ใน ที่ โกล่ เคียง แต่ทั้ง
 เป็นสิ่ง อันไม่สะอาด เป็นที่ เจริญตา เจริญใจ แห่ง ผู้เดินทาง ไปมา
 ในทาง นั้น หาสมควร ให้มีการ ปลุกสร้าง เฝ้าเรือน อย่างเช่น เปน
 มา อย่างแต่ก่อน นั้น ไม่ ด้วย ในสมัย นี้ ได้ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ
 ให้มี เจ้าพนักงาน จัด การ บำรุง ความสุข ตำราญ ของ มหาชน ในจังหวัด
 พระนคร แต่ ภายนอก พระนคร ขึ้นแล้ว ก็สมควร จะจัด การ แก่ ไข้
 ในที่ ตำบล อันเกิดเพลิงไหม้แล้วนี้ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามลำดับ
 ชั้นควร เพราะ ฉะนั้น ห้าม ไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ปลุกสร้าง เรือน โรง อัน
 กำบัง ด้วยไม้ขัดแตะ หรือด้วยแผง หรือด้วยใบไม้ ขึ้น ในที่ ตำบล
 ซึ่งเกิดเพลิงไหม้คราว นั้นต่อไป เว้นแต่ จะได้รับ อนุญาต จากเจ้า
 พนักงาน กระทรวง นครบาล ซึ่ง จะ อนุญาต ให้ปลุก เปน ครั้ง เปน คราว
 เช่น โรงพักทำงาน หรือ โรง มีการ เดินต่าง ๆ ซึ่ง วัสดุหนึ่งเท่านั้น

ประกาศ มา ณ วัน พุฒที่ ๒๕ มกราคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๗ ทรง
 กับวันที่ ๑๓๐๓๓ ในรัชกาล บัจุบันนี้

ประกาศ เลิก บ่อน เบี้ย

พระเจ้าน้องยาเธอ	กรมหมื่น มหิศร์ ราชอุทัย	เสนาบดี กระทรวง
พระคลัง มหาสมบัติ	รับพระบรมราชโองการ ได้เกล้า ฯ ทรงพระ	
กรุณาโปรดเกล้าฯ	สั่งว่า บ่อน เบี้ย การพนัน ซึ่งเป็นนิยมของชนบาง	

จำพวกซึ่งได้เคยเล่นกันมาช้านานแล้วนั้น ย่อมทรงรู้สึกในพระราช
 หฤทัยอยู่เสมอ ว่า เป็นสิ่งอันจะชักพาให้ชน เกียรติยศ ความ แต่เสีย
 ทรัพย์สินสมบัติอันหาได้ กับทั้งเป็นที่บวญ การ เวลาทำกิจการทุกอย่าง
 แต่การ บ่มอบ เบี้ย เวชานี้ มีกำลังผลประโยชน์ได้ ใช้จ่ายราชการ
 แผ่นดินอยู่เป็นอันมาก ในเมื่อการภาษีอากรอื่น ๆ ยังมิได้จัดเพิ่ม
 เต็มขึ้น จะเลิกถอนเสียในครั้งเดียว ก็ขาดประโยชน์เงินส่วนที่จะ
 ทำนุบำรุง แต่ปกครองแผ่นดินกับทั้งชนเป็นอันมาก ที่ต้องชีพมา
 ด้วยการนี้แต่เล็กน้อย ไม่สามารถจะทำการอื่น เมื่อจะเลิกถอนให้
 เด็ดขาด ก็จะมีเหตุหาที่ทำการไม่ได้ เหตุมีได้มีเวลาที่ จะผันผ่อน
 หากิจการอื่น ๆ เพราะฉะนั้นจึง คด ลง พระราช หฤทัย พยายามที่จะให้
 เด็กโดยลำดับมิให้ มีความตึง ตึงเคื่อน หวาดหวั่น ของชนทุกจำพวก โดย
 หวัง คุณ ประโยชน์ ของ ประเทศ แต่ บ้าน เมือง นั้น

เพราะฉะนั้นโปรดเกล้าฯ ให้เด็กลดบ่อนให้น้อยลง ตั้งแต่ปีชวด
 ตรีศกจุลศักราช ๑๒๕๐ รัตนโกสินทรศก ๑๘๗ รัตนโกสินทรศก ๑๙๐
 รัตนโกสินทรศก ๑๙๑ แต่รัตนโกสินทรศก ๑๙๗ นี้เป็นลำดับมา ยังคง
 อยู่แค่น้อยค่าบด ถึงกระนั้นก็ยัง มี พระราช หฤทัย ที่หวัง ผล ของ การ
 เด็ก บ่อน เบี้ย ดัง กล่าว มาแล้วนั้น ให้น้อยลง โดยลำดับ แต่ โอกาส
 อันสมควร ของ การ บ้าน เมือง จน การ ชั่วร้าย อันนี้ จะ ตาม สูญ ไป จาก
 ความ ประสงค์ ของ อาณา ประชา ราษฎร จึงได้ ผล ของ ความ ดี จะเป็น
 อย่างไร นั้น ก็ ย่อม จะ ปรากฏ แก่ใจ ชน บาง พวก ที่ คิด เห็น ประโยชน์
 การ ปลูก ฝน เบี้ย อยู่ แล้ว

08/10/2566

เพราะฉะนั้นในรัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดบ่อน
ให้น้อยลงอีกทั้งในกรุงเทพ ฯ แดหัวเมืองตั้งต่อไปนี้

คือ มณฑลกรุงเทพฯ, กรุงเทพฯ, เดิมในศก ๓๓๗ บ่อนเสีย ๑๖
ตำบล เดิมในศก ๓๓๗ ๒ ตำบลคือ (๑) ตำบลลำเพ็ง (๒) ตลาด
เข้าถ้ำ เมืองนครเขื่อนขันธ์เดิม ๘ ตำบล เดิม ๔ ตำบล คือ

- (๑) ตำบลกระทุ่มเสือปลา (๒) ตำบลคลองพระยาดีหวราชเตโชไชย
- (๓) ตำบลจรเข้้อย (๔) ตำบลสี่แยกคลองประเวศบุรีรัมย์

เมืองสมุทรปราการ เดิม ๔ ตำบล เดิม ๓ ตำบล (๓) ตำบลบาง
พลีใหญ่ (๒) ตำบลบางพลีน้อย (๓) ตำบลบางเขย

มณฑลกรุงเทพฯ

กรุงเทพฯ เดิม ๒๓ ตำบล เดิม ๕ ตำบล (๑) ตำบลบ้านคตัง,
(๒) ตำบลบ้านกระโถม (๓) ตำบลบ้านจวงคราม (๔) ตำบลบ้าน
ด้วง (๕) ตำบลเชิงรากน้อย

เมืองอ่างทอง เดิม ๕ ตำบล เดิม ๑ ตำบล บ้านห้วยตึง

เมืองอินทบุรี เดิม ๓ ตำบล เดิม ๒ ตำบล (๓) ตำบลบ้านไร่
(๒) ตำบลบ้านกระบี่

เมืองพรหมบุรี เดิม ๓ ตำบล เดิม ๓ ตำบล บ้านวัดหนึ่ง

เมืองสระบุรี เดิม ๖ ตำบล เดิม ๑ ตำบล บ้านซุง

เมืองลพบุรี เดิม ๗ ตำบล เดิม (๓) ตำบลหินปัก

08/10/2566

เมืองพระพุทธบาท เดิม ๒ ตำบล เดิม (๑) ตำบลบ้านไม้ทอง

มณฑล ปาจิณ

เมือง อรัณยิทรบุรี ๑ ตำบล เด็กที่เดียว เมือง ประจันตคาม ๒ ตำบล เด็ก (๑) ตำบล บ้าน พาดงาช้าง (๒) ตำบล บ้าน ต้นโพ

เมือง นคร นายก เดิม ๕ ตำบล เด็ก (๑) ตำบล บ้าน ย่าน ชื่อ

เมือง ชลบุรี เดิม ๔ ตำบล เด็ก ๒ ตำบล (๑) ตำบล บ้าน น่าน้ำ

(๒) ตำบล หมากไม้

เมือง ฉะเชิงเทรา เดิม ๑๑ ตำบล เด็ก (๑) ตำบล ตราด กระจับปี่เขาหัก

เมือง บาง ลมุง เดิม ๒ ตำบล เด็ก (๑) ตำบล สี่หมื่นหาราชา หรือ

บาง พระ แด หนอง โนน

เมือง ฉะนามไชย นคร ๑ ตำบล เด็กที่เดียว

มณฑล นครไชยศรี

เมือง นครไชยศรี เดิม ๗ ตำบล เด็ก ๓ ตำบล (๑) ตำบล บาง วัว (๒) กง สี่โต้ง (๓) บ้าน บาง ตก

เมือง สุพรรณบุรี เดิม ๒ ตำบล เด็ก ๒ ตำบล (๑) ตำบล บ้าน กุ่ม (๒) ตำบล บ้าน พึ่ง

เมือง สมุทรสาคร เดิม ๓ ตำบล เด็ก ๑ ตำบล บ้าน บ่อ

มณฑล นครสวรรค์

เมือง นครสวรรค์ เดิม ๕ ตำบล เด็ก ๒ ตำบล (๑) ตำบล บ้าน หว่า (๒) ตำบล โนน เมือง

หน้า ๓๕๔

ศก ๑๓๗

เมืองไชย นาทเดิม ๔ ตำบลเดิม ๓ ตำบลบ้านซ้อย เมืองตาก
 เดิม ๒ ตำบลเดิม (๑) ตำบลบ้านหนองหวง เมืองมโนรมย์
 ๓ ตำบลเดิมที่เดียว เมืองกำแพงเพชร ๓ ตำบลเดิมที่เดียว เมือง
 ธานี ๓ ตำบลเดิมที่เดียว

มณฑลพิษณุโลกย์

เมืองพิศิตรเดิม ๔ ตำบลเดิม ๓ ตำบล (๑) ตำบลบางมุดนาก
 (๒) ตำบลบางคราม (๓) ตำบลท้าวต้อ

เมืองสวรรคโลกย์เดิม ๒ ตำบลเดิม (๑) ตำบลเมืองเก่า
 เมืองพิษณุโลกย์เดิม ๒ ตำบลเดิม (๑) ตำบลบางระกำ
 เมืองสุโขทัยเดิม ๓ ตำบลเดิม (๑) ตำบลเมืองกง

มณฑลนครราชสีมา

เมืองนครราชสีมาเดิม ๔ ตำบลเดิม ๓ ตำบล (๑) ตำบลสูง
 เนิน (๒) ตำบลพิมาย (๓) ตำบลบึงขงไชย เมืองนางรองเดิม ๒
 ตำบลเดิม (๑) ตำบลนางรอง

เมืองวิเชียร ๓ ตำบลเดิมที่เดียว

มณฑลจันทบุรี

เมืองระยองเดิม ๒ ตำบลเดิม (๑) ตำบลปากน้ำ เมืองประ
 จันต์ศรีเขตรเดิม ๒ ตำบลเดิม (๑) ตำบลปากโต

รวม บ่อน เบี้ย เด็กใน ปี รัตน โกสินทร ศก ๓๑๗

มณฑล	กรุงเทพ ฯ	๘	ตำบล
” ”	กรุงเทพฯ	๑๒	” ”
” ”	ปาจิณ	๘	” ”
” ”	นครไชยศรี	๖	” ”
” ”	นครสวรรค์	๗	” ”
” ”	พิษณุโลกย์	๖	” ”
” ”	นครราชสีมา	๕	” ”
” ”	จันทบุรี	๒	” ”

รวม ทั้งสิ้น ๕๖ ตำบล

กฎ ข้อ บังคับ สำหรับ การ แปร

พระ ปรียติ ชรรณ ใน สนาม

รัตน โกสินทร ศก ๑๑๗

เจ้า พระยา ภาสกร วงษ์ เสนาบดี กระทรวง ขรรณการ รับ พระ บรม
 ราชโอง การ เห็นอ เกด้า ฯ ทรง พระ กรุณาโปรด เกด้า ฯ ให้ ประกาศ
 แก่ สมเด็จ พระ ราชฯ คณะ พระ ราชฯ คณะ ผู้ใหญ่ ผู้ น้อย ที่ เปน ผู้ ได้
 แด ครู ธาราย มาเรียน พระสงฆ์ ดำเนิน ผู้ จะ เข้า แปร พระ ปรียติ ชรรณ
 ให้ ทราบ ว่า การ แปร พระ ปรียติ ชรรณ ใน สนาม ซึ่ง เปน ราช ประ
 เณร์ มา แต่ เดิม นั้น ๓ ปี จึง ไ้ มี การ แปร พระ ปรียติ ชรรณ ครั้ง หนึ่ง พระ

สงฆ์ สามเณร ผู้ที่ศึกษา พระปริยัติธรรม ตาม พระ ขาราม หลวง แด่ วัด
 ราชบูรพ์ ซึ่ง สมัคก็ เข้ามา แด่ใน ถิ่นนาม ที่ พระ ประชุม พระ ราชาคณะ
 เมื่อ แด่ได้ โดย ตำดับ ประโยค ตั้งแต่ ประโยค ๑ ถึง ประโยค ๓ ถ้า
 แด่ ตกใน ประโยค ๓ แล้ว ถึง คราว แด่ นำ พระสงฆ์ สามเณร ผู้จะ เข้า
 แด่ ก็ ต้อง จับ แด่ ประโยค ๑ ไป ใหม่ คือ แด่ ประโยค ๓ ได้ เป็น
 บาเรียน แล้ว จึง แด่ ประโยค ๔ ขึ้น ไป เป็น ตำดับ ถึง จะ ตก ประโยค
 ใด ก็ คง อยู่ เพียง ประโยค นั้น แต่ การ แด่ ใน ถิ่นนาม ตาม กำหนด ๓ ปี
 ครั้ง หนึ่ง นั้น ถ้า บาง ที่ ถึง คราว แด่ พระ ราชาคณะ ผู้ ได้ มี การ ขึ้น เสีย
 ก็ ไม่ได้ แด่ ตาม กำหนด คง เดือน ๖ ไป พระสงฆ์ สามเณร ผู้ได้ เรียน
 นาน ๆ เข้า แด่ ครั้ง หนึ่ง ก็ เป็น ที่ ท้อ ถอย ใน ความ อุสาหะ ได้
 เรียน อยู่ อีก ประการ หนึ่ง การ แด่ พระ ปริยัติ ธรรม คราว หนึ่ง กว่า
 จะ แด่ ได้ ถึง ๒ เดือน ๓ เดือน เพราะ พระสงฆ์ สามเณร ที่ แด่ ตก ไป
 ต้อง จับ แด่ ตั้งแต่ ต้น ซ้ำ ใหม่ ไป อีก เป็น วิถี ที่ ซ้ำ อยู่ ยัง ไม่ เป็น การ
 สมควร แก่ ความ บำรุง อุทิศ หนุน การ ศึกษา พระ ปริยัติ ธรรม ให้ เร็ว ขึ้น
 มี พระราช ประสงค์ จะ ทรง บำรุง การ ศึกษา พระ ปริยัติ ธรรม ให้ เจริญ
 สืบไป จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ แก่ ไซ การ แด่ พระ ปริยัติ
 ธรรม ตาม ราช ประเพณี เดิม ที่ สมเด็จ พระ ราชาคณะ แต่ พระ ราชาคณะ
 ผู้ เป็น แม่ กอง แด่ ผู้ ได้ ได้ ปฏิทนาม ตาม พระ บรม ราช ประสงค์ ที่
 ควร จะ แก่ ไซ เปลี่ยน แด่ วิถี แด่ ซึ่ง จะ ให้ เป็น การ สดวก เร็ว ขึ้น แต่
 ให้ ได้ แด่ ทบ ๖ เพื่อ ที่ จะ ให้ อุทิศ หนุน พระสงฆ์ สามเณร ที่ ได้ เรียน

พระปริยัติธรรมให้มีความอุสาหะเล่าเรียน พระปริยัติธรรม แต่การ
 ศึกษาให้เจริญถาวร เป็นคุณูปการแก่พระพุทธรักษาสืบไป จึง
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงธรรมการ คราวกฎ
 เปนข้อบังคับในการแปลพระปริยัติธรรมในสนามไว้ตั้งแต่รัตนโกสินทร
 ศก ๓๓๗ ดังต่อไปนี้

แม่กองผู้ได้

ข้อ ๑ ในการแปลพระปริยัติธรรมในสนามครั้งนี้ ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระวันรัตวัดสุทัศน์เทพวราราม เป็นแม่
 กองตัดสินเด็ดขาด รับผิดชอบในการสอบได้แปลพระปริยัติธรรม
 ที่จะให้ได้บาเรียนทรงคุณวุฒิ ส้มควรวแก่ผู้มีเล่าเรียนสืบอายุพระ
 ๓๓๓๓ แต่สมเด็จพระพุฒาจารย์วัดราชบูรณเปนแม่กอง กับ
 พระราชาคณะผู้ใหญ่ผู้น้อยเป็นผู้ได้

กำกับประโยค

ข้อ ๒ พระราชาคณะต้องผลัดเปลี่ยนกันกำกับประโยควันละ ๒ รูป
 พร้อมด้วยเจ้าพนักงาน เมื่อมีข้อปัญหาเกิดขึ้น จะได้เป็นพยาน
 ในการจับประโยคนั้น

จับประโยคในสนาม

ข้อ ๓ ประโยค ๑ ประโยค ๒ ประโยค ๓ นั้นให้แม่กองผู้ตัดสิน
 เด็ดขาด จัดประโยคมาไว้ในสนาม ให้พระสงฆ์สามเณรผู้แปล
 เข้าจับในสนามวัดเทพธัมพร แล้วเมื่อจับได้ประโยคดี ก็ให้ตูหนึ่งถือ

ใน สำนวน ที่ เจ้า พนักงาน แด พระ อานา นุกรม กำ กับ อยู่ หนึ่ง จน ถึง เวลา ประชุม พระ ราชาคณะ ที่ จะ ได้ เข้า แปร ใน เวลา บ่าย ๒ โมง ไป จน เวลา ๒ ทุ่ม หรือ ถ้า แม่ กอง ผู้ คัด สิ้น เด็ด ชาติ เห็น ควร จะ เดือน เวลา อื่น ก็ได้

ยอมให้จับ ประโยคใหม่

ข้อ ๕ พระสังฆ สำนเณร ผู้ แปร เข้า จับ ประโยค นั้น ถ้า จับ ได้ ประโยค เป็น ตาม ที่ มี ศาลา ถวน ทั้ง ตาม ไม่มี ใวยากรรม แล้ว ถ้า ผู้ แปร ส้มัก จะ แปร ก็ได้ ถ้า ไม่ ส้มัก แม่ กอง ผู้ คัด สิ้น เด็ด ชาติ จะ ปฤกษา อธิบดี กรม สังฆการี ยอม ให้ จับ ประโยค ใหม่ ก็ได้

กำหนด เวลา แปร

ข้อ ๕ กำหนด เวลา เข้า แปร นั้น ได้ หรือ ตก เพียง ๕๐ นาที แต่ ว่า ถ้า แม่ กอง ผู้ คัด สิ้น เด็ด ชาติ กับ อธิบดี กรม สังฆการี เห็น ว่า ผู้ เข้า แปร จะ แปร ได้ แต่ นาน กว่า เกิน ไป เพียง ๕ นาที ก็ ยอม ให้ เป็น แปร ได้

ออก แก่

ข้อ ๖ ผู้ เข้า แปร จะ ออก มา แก่ ได้ เพียง ๓ วัน เว้น แต่ แม่ กอง ผู้ คัด สิ้น เด็ด ชาติ เห็น ว่า ผู้ แปร มี ภูมิ จะ แปร ได้ จะ ยอม ให้ ออก แก่ อื่น หนึ่ง ๓ วัน ๔ วัน ก็ได้

ผู้ แปร ซึ่ง ลง ชื่อ ใน สำนวน ตาม เวลา ที่ มา

08/10/2568

ข้อ ๗ พระสังฆ สำนเณร ผู้ เข้า แปร นี้ จะ มา จับ ผล ตาม กำหนด วัน

ที่แปด นั้น เมื่อ มาใน สยาม แล้ว ให้ตั้ง นาม แด เวลาใน สมุด สำหรับ
ถึง ชื่อ นั้น เพื่อ จะได้ เข้าแปด ตามลำดับ ที่ มา ก่อน แด มา หลัง

ห้ามไม่ให้เปลี่ยน

หนังสือที่จับประโยชน์ได้แต่ชักซ้อม

ข้อ ๘ ผู้ที่จับประโยชน์ไปแล้วนั้น ห้ามไม่ให้เปลี่ยนหนังสือที่จับ
มานั้น แต่ชักซ้อมกับผู้รู้ หรือ ชื่อน บัง กะเสี้ยน เข้ามาใน สยาม ถ้า
ผู้แปดไม่ประ พฤติ ตาม ข้อ ห้าม นี้ จับได้พิจารณาเป็น สัจ ให้ได้
เสีย จาก สยามไม่ให้เข้าแปด อีกต่อไป ส่วนผู้ที่ซ้อมให้กับ ผู้แปดใน
สยาม หรือนำ หนังสือ มา เปลี่ยน ฤฯ ให้ กะเสี้ยน นั้น ถ้า เป็น พระสงฆ์
ให้ แม่กอง แด ผู้ได้ ประชุม ตัดสิน ลง ทินทกรรม ตามควร ถ้า เป็น ท้าววาศ
ให้ อธิบดี กรม สังการี จด ลง รายงาน ทูลเกล้า ฯ ถวาย สัก แล้ว แต่ จะ
ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ

ยอมให้แปดประโยชน์ต่อ

ข้อ ๙ พระสงฆ์ สามเณร ผู้ที่จะ เข้าแปด นั้น ถ้า เป็น ผู้ได้ เคย เข้า
แปดใน สยาม ซึ่ง แม่กอง แด ผู้ได้ รู้จัก ชื่อ รู้จัก ตัว ที่ได้ เคย แปด ตก
ใน ประโยค ๒ หรือ ประโยค ๓ แน่ นอน แล้ว ก็ให้ แปด ประโยค ต่อ ขึ้น
ไป ไม่ต้อง แปด ซ้ำ ประโยค ที่ได้ แล้ว เป็น ต้นว่า แปด ประโยค ๓
ได้แล้ว ตกใน ประโยค ๒ ก็แปด ประโยค ๒ ต่อไป ถ้า แปด ได้ ใน
ประโยค ๓ ประโยค ๒ แล้ว ตกใน ประโยค ๓ ก็แปด ประโยค ๓ ต่อไป

การที่จะให้แปดประโยคที่ตกเท่านั้น ให้นับเมื่อแปดในตำนานที่
เป็น ครั้ง หลัง

ชี้ขาดในการแปดใดแต่ตก

ข้อ ๓๐ พระสังฆสังฆาณเณรผู้เข้าแปดเมื่อแปดจบประโยคดังแล้ว
ให้แม่กองผู้ตัดสินเด็ดขาดแต่แม่กองผู้ได้ปรึกษาชี้ขาดว่า ผู้ที่เข้า
แปดนั้น แปดใดภูมิรู้เป็น อย่างที่ ๑ ฤๅที่ ๒ ฤๅที่ ๓ แต่ที่ตกก็
เหมือนกัน ตกด้วยเหตุใด แล้วให้ลงในหมายเหตุรายงานเสมอไป

ให้ประกาศนียบัตร

ข้อ ๓๑ ใน การแปดพระปริยัติธรรมครั้งนี้แต่สืบไป พระสังฆ
สังฆาณเณร ที่เข้าแปดได้เพียงประโยคใดเป็นที่สูง ตั้งแต่ประโยค ๑
ถึง ประโยค ๘ ก็ให้แม่กองผู้ตัดสินเด็ดขาด ให้ประกาศนียบัตรไว้เป็น
สำคัญ ตามชั้นประโยคที่แปดได้ที่สูง ในประกาศนียบัตรนั้น ให้
ประทับตราแม่กองตัดสินเด็ดขาดไว้ที่ชื่อผู้แปด อธิบดีกรมสังฆการี
ประทับตราเสมาธรรมจักรไว้ที่ศักราชวันปีเป็นสำคัญ

แปดประโยคนิตยภัตรตามวิธีเดิม

ข้อ ๓๒* บาเรียนเก่าที่จะเข้าแปดประโยคนิตยภัตร ตั้งแต่ประโยค
๕ ขึ้นไปโดยลำดับ ให้ไปจับจดากที่เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช
วัดราชประดิษฐ แล้วจึงมาแปดในตำนานกำหนดตามแถวตาที่แปดนั้น
ตามวิธีเดิม พระสังฆสังฆาณเณรใหม่ที่แปดประโยค ๓ ได้เป็นบาเรียน

แล้ว ถ้าจะเข้าแปลประโยค นิตยภัต ก็ให้เข้าแปล ค่อยบายเรียน
แก้ตามลำดับ

ปัญหา ขต ของให้ ตตสัน เต็ด ขาดไป ที่เดียว

ข้อ ๑๓ ถ้าจะมีข้อ ปัญหาเกิดขึ้น นอกจากกฎ ข้อ บังคับ นี้แล้ว
ก็ให้ แม่ของ ผู้ ตตสัน เต็ด ขาด ปรึกษาพร้อมด้วยแม่ของ แดผู้ ได้ กับ
อชิบัตกรม สังฆการี ที่ จะ ตตสัน ขต ใน ข้อ ปัญหา ที่ ขต ของ นั้น
ให้สำเร็จไป อย่าให้ เป็น ที่ คัด ขัด ได้ แล้ว ให้ จด ลง รายงานไว้

เด็ก ถอน แก้ว ไข เพิ่ม เต็ม ข้อ บังคับ นี้

ข้อ ๑๔ กฎ ข้อ บังคับ สำหรับ การ แปล พระ ปริยัติ ธรรม ใน สำนาน นี้
ถ้าแม่ของ แดผู้ ได้ ได้ ปรึกษา อชิบัตกรม สังฆการี ผู้กำกับ เห็น สมควร
ที่จะ แก้ว ไข หรือ เพิ่ม เต็ม เด็ก ถอน ข้อ หนึ่ง ข้อใด ที่ ขต ของ ฎา ควร
เพิ่ม เต็ม ให้ ของ ตาม การ ตาม ลำดับ แล้ว เส้นขอ เส้นบตี กระทรง ธรรม
การ เห็น ชอบ นำความ ขึ้น ทราบ บังคม ทูต พระ กรุณา ทราบ ฝ่าย ของ ขต
พระบาท พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต แล้ว ก็ให้ เด็ก ถอน ได้
หรือใช้ เป็น กฎ ข้อ บังคับ เพิ่ม เต็ม สืบไป

เจ้าพนักงาน กำกับ แดยื่น รายงาน แปล

ข้อ ๑๕ อชิบัตกรม สังฆการี ผู้กำกับ การ แปล พระ ปริยัติ ธรรม
เป็น ผู้ อำนวยการ ส่วน ฆราวาส ใน สำนาน มีอำนาจ ที่จะ ปรึกษา หา ฎา
ด้วยแม่ของ ผู้ ได้ แต่ส่ง การ กำ เจ้าพนักงาน ขึ้น ที่ เกี่ยว ในการ แปล พระ

บริยัติธรรมนี้ ให้จัด การ ทำ การ ตาม เคย แก่ นำ ที่ ให้ เรียบ ร้อย แด
 ให้ ทำ รายงาน การ แปร พระ บริยัติ ธรรม เลื่อน ข้อ ต่อ เลื่อน บัด กระจ่าง
 ธรรม การ เพื่อ ที่ จะ ได้ นำ ความ กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา ทราบ ได้
 ฝ่า ถของ ขลุ้ พระบาท ทุก วัน ไป ก่อ ว่า จะ เสรี จ การ แปร พระ บริยัติ ธรรม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗
 ภาสกรวงศ์

ประกาศ

ขอ บังคับ ภาษี ฝิ่น

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘

มี รับ สั่ง พระเจ้า หนอง ยาเขอ กรม หมื่น มหิศร ราชหฤทัย เลื่อน บัด
 กระจ่าง พระ ศดัง มหา สัม บัด ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทัว กัน ว่า พระ
 ราช บัญญัติ ภาษี ฝิ่น บังคับ ศก ราช ๑๒๓๓ แด รัตนโกสินทร ศก ๑๐๘ แด
 กฏ ข้อ บังคับ อัน ทรง พระ กรุณา โปรด เกิด ำ ให้ ตรา ไว้ ตั้ง มี ข้อ
 ความ แจง อย ใน พระ ราช บัญญัติ แด กฏ ข้อ บังคับ นั้น แด แต่ บาง
 มาตรา บาง ข้อ เจ้า ภาษี นาย ฮากร ฤ ฎ์ ขอ ฝู ชาย ฝู ฝู ฝู ซึ่ง เกี้ยว
 ของ แก่ การ ภาษี ฝิ่น ย่อม ละเลย เลี้ย มิ ได้ ประพฤติ ให้ ถูก ต้อง เต็ม ตาม
 พระราช บัญญัติ แด กฏ ข้อ บังคับ นั้น ๆ ไม่ เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ตัก เตือน ฐ
 ๐๘/10/2566
 แจง อก เพื่อให้ เจ้า ภาษี นาย ฮากร ฤ ฎ์ ซึ่ง เกี้ยว ของ แก่ การ ภาษี ฝิ่น

ประพตติ ตาม พระราช บัญญัติ แด กฏ ข้อ บังคับ เก่าใหม่ ทุก ประ การ แด ตาม ข้อ ความ ใน ประกาศ ตั้ง ต่อ ไป นี้ จง ทุก ประ การ

คือ ๑ ผู้หนึ่งผู้ใดจะตั้งร้านขายฝิ่นสูบฝิ่นให้ยื่นหนังสือขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าภาษีฝิ่นก่อนเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วจึงจะตั้งร้านขายฝิ่นสูบฝิ่นได้ หนังสือที่จะยื่นขอใบอนุญาตต้องบอกชื่อแซ่ชาติอยู่ในบังคับที่จะรับใบอนุญาตอย่างไรทั้งตำบลที่ร้านจะตั้งตัวให้ชัดเจนเจ้าภาษีฝิ่นในกรุงเทพฯเมื่อได้รับหนังสือของผู้ที่ขออนุญาตแล้วต้องทำเป็นหางว่าวรวมยื่นต่อเจ้าพนักงานภาษีฝิ่นในมณฑลหัวเมืองให้ยื่นต่อผู้ที่ได้รับอำนาจของเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติในหัวเมืองเมื่อผู้มีอำนาจนั้นกล่าวแล้วเห็นสมควรจะได้ขอใบอนุญาตให้ตั้งร้านขายฝิ่นตามสมควร ๓ ร้าน ถ้าผู้ใดไม่ได้รับใบอนุญาตบังอาจตั้งร้านขายฝิ่นสูบฝิ่นพิจารณาได้ความจริงต้องปรับถนทำฝิ่นเกินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตของเสียฉบับละ ๓ บาท

๒ ใบอนุญาตขายฝิ่นมีต้องอย่าง อย่างที่ ๑ คือ ยี่งงษ์ ให้มีฝิ่นคงอยู่ในร้านได้หนักไม่เกิน ๒๐๐ ตำดั่งจีน จะขายให้แก่ผู้ซ้อเป็นรายย่อยไม่ได้ ต้องขายครั้งหนึ่งไม่ต่ำกว่าหนัก ๑๐ ตำดั่ง จะให้ผู้ซ้อสูบในร้านไม่ได้ อย่างที่ ๒ คือ ร้านย่อยให้มีฝิ่นคงอยู่ในร้านได้หนักไม่เกินกว่า ๑๐ ตำดั่งจีน จะขายได้แต่รายย่อยถ้าผู้จะสูบในที่นั้น แต่จะขายครั้งหนึ่งเกินกว่า ๑๐ ตำดั่งจีนไม่ได้ ถ้าผู้ใดมี

ผู้มาก กว่ากำหนดก็ดี ฤๅชายผู้มาก น้อยกว่า กำหนดก็ดี เมื่อพิจารณาได้ ความจริง ต้อง ปรับถน ทำผู้ เกื่อน แต่ผู้ นั้น ต้อง รับแต่ ห้ามไม่ให้ ชาย ผู้ไป วิชา ชาย ผู้ ต้อง มี กระตาน บาย ลง เลข หมายถึง ตามใบ อนุญาต และ ข้อ หอ ด้วย กระตาน บาย นั้น จะ ต้อง ตติรา เจ้า ภาษ แต่ เจ้า พนักงาน ด้วย

๓ ราคา ผู้ ชุด ที่ เจ้า ภาษ จะ ชาย ให้ แก่ ผู้ รับ ใบ อนุญาต ก็ ดี ฤๅ ผู้ รับ ใบ อนุญาต จะ ชาย ให้ แก่ วิชา บ่อย ก็ ดี ชาย ให้ แก่ ผู้ ชุด ก็ ดี ต้อง ชาย ตาม อัตรา ไม่ ให้ ถูก ฤๅ แพง เกิน กว่า อัตรา ซึ่ง เสนอบัตติ กำหนด อนุญาตไว้ ข้าง ทาย ประกาศนี้ ถ้า ผู้ใด ชาย ผู้ เกิน กำหนด ต้อง ปรับตาม พระ ราช บัญญัติ เว้น ไว้ แต่ เสนอบัตติ จะ อนุญาต ให้ แก่ อัตรา ใหม่ แล้ว จึง จะ ชน ถด ราคา ได้

๔ เจ้า ภาษ ผู้ ต้อง ขอ ผัน ดิบ ของ หลวง ซึ่ง เจ้า พนักงาน จะ ชาย ให้ แต่ แห่ง เดียว ตาม ราคา ซึ่ง เจ้า พนักงาน จะ กำหนด ให้ เมื่อ เวลา ว่า ภาษ ถ้า เจ้า ภาษ นำ เขา ผู้ เกื่อน ซึ่ง ไม่ ใช่ ผู้ ของ เจ้า พนักงาน มา จำหน่าย ฤๅ ทำ ประการใด ๆ ซึ่ง พิจารณาได้ ความจริง ว่า เป็น ผู้ เกื่อน ต้อง ปรับตาม พระ ราช บัญญัติ ภาษ ผู้ ปี ๑๐๗ มาตรา ๒๘

๕ ผัน ดิบ ซึ่ง เจ้า ภาษ ได้ ขอ จาก เจ้า พนักงาน นั้น ถ้า จะ พา ไป หัก เมือง ไน มณฑลใด ซึ่ง เป็น เมือง ที่ เขต รวง ของ ตัว เมื่อ จะ รับ ผัน ไป จาก เจ้า พนักงาน ต้อง ขอ หนังสือ ของ เจ้า พนักงาน (ใบ ขน) กำกับ ไป ด้วย ใบ ขน ต้อง มี ชื่อ ผู้ พา ผัน แล จำนวน ผัน จะ ชาย ไป เมือง ไน

โดยทางโต ออกเรือเมื่อไรให้ชัดเจน เมื่อไป ตาม ระยะเวลา ทาง ต้อง
 ขอมให้ เจ้า พนักงาน ราย ทาง ซึ่ง จะ กำหนดไว้ ใน หนังสือ ขน ฝืน ตรวจ
 เมื่อ ตรวจ ฝืน ถูก ต้อง กับ หนังสือ โบบ ขน แล้ว เจ้า พนักงาน ผู้ ตรวจ ต้อง
 ลง ชื่อ ใน โบบ ขน ทุก ครั้ง ถ้า ถึง เขต แขวง ของ ตัว ให้ นำ ไป สำแดง
 ต่อ ขา หลวง คตัง เปน พยาน เมื่อ ขา หลวง ได้ ตรวจ ถูก ต้อง แล้ว ให้
 ลง ชื่อ ใน โบบ ขน ว่า ได้ ตรวจ ถูก ต้อง แล้ว สิ่ง โบบ ขน นั้น มา ยัง กระ ทรวง
 พระคตัง กรุง เทพ ฯ แต่ ฝืน นั้น ให้ ขา หลวง คตัง ลง บาญชีไว้ เปน หลักถาน
 ๖ ฝืน เกือบ ทั้ง หาย ซึ่ง เจ้า พนักงาน ตรวจ จับ ได้ กติ ฎา เจ้า
 ภาษ ฝืน จับ ได้ กติ ฝืน นั้น ต้อง เปน ของ หลวง คำ ธรรมเนียม ซึ่ง จะ
 ได้ จาก คำ ปรับ เปน ของ เจ้า ภาษ แต่ บำ เหม็จ แล ได้ หุ้ย ที่ จะ ใช้ ใน การ
 นี้ เจ้า ภาษ จะ ต้อง เสีย ด้วย ตาม ความ ที่ เจ้า พนักงาน จะ เห็น สัมควร
 ฝืน เกือบ ซึ่ง เจ้า ภาษ จับ ได้ ต้อง ดัง ยัง เจ้า พนักงาน ถ้า หัว เมือง ให้ มอบ
 มณฑล แต่ ให้ ขา หลวง มี บอก มา ยัง กระ ทรวง พระ คตัง เพื่อ เจ้า
 พนักงาน จะ ได้ มี คำ ดัง ต่อ ไป

๗ ใน มณฑล หนึ่ง จะ ต้อง มี โรง คม ฝืน แห่ง หนึ่ง ห้าม มิ ให้ ผู้
 หนึ่ง ผู้ ใด พา ฝืน สุก ผ่าน มณฑล นอกจาก อำนาจ นาย อากร ใน มณฑล
 นั้น เปน อนิ ขาด จะ ตั้ง โรง คม ฝืน ที่ ตำบล ใด เมือง ใด ต้อง บอก ขอ
 อนุญาต ต่อ เจ้า พนักงาน ภาษ ฝืน เพื่อ เจ้า พนักงาน เห็น สัมควร จะ ได้
 กำหนด อนุญาต ให้ มณฑล หนึ่ง จะ ตั้ง โรง คม ฝืน ได้ แต่ ตำบล เดียว

๘ โรงต้มฝิ่นแถวหน้าชายฝิ่น จะต้องทำบาญชีโดยเปิดเผย ถ้า
 ให้นำบัตรกระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ฎีกาผู้ใต้รับอำนาจของ ให้นำบัตร
 กระทรวง พระคลัง จะให้ ผู้ใดมาตรวจ การ กิติ ฎีกา จะ มา ประจำ
 อยู่ที่ โรงต้มฝิ่น กิติ เจ้าภาษีฝิ่น แถวหน้าชายฝิ่น ต้อง ยอมให้ตรวจให้ดู
 การ ทุก สิ่ง ทุก อย่าง โดยไม่ขัดขวาง

๘ การต้มฝิ่น เจ้าพนักงาน จะ กำหนด เป็น อัตราต้ม ขึ้น, เหลด,
 ตามวิธีซึ่ง จะ ทดลองได้

๑๐ กฎหมาย ข้อบังคับภาษีฝิ่นเพิ่มเติมปี ๑๓๔ นั้น ให้ยกเลิก
 เสียไม่ใช้ต่อไป ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน วันขึ้นโกสินทรศก ๑๓๔

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศ มา ณ วันที่ ๘ มกราคม วันขึ้นโกสินทรศก ๑๓๗

หม่อมเจ้าปฤษฎางค์ นารด

พระราชบัญญัติ

บองกน ตกตอบ ตีตราไม้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้า
 อยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้
 ทราบทั่วกัน ว่า

ด้วยได้ทรงทราบโดยตลอดของชุดพระบาทว่า ไม่ดีที่ซื้อขายกันใน
 บ้านเมืองเวลานี้ มีราคาขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก พาให้คน

บางจำพวก ประพฤติ การ ทุจริต ทำดอง ตรา ค้อน เหล็ก ตก ตบ ตี ตราไม้
 ขอน สัก ซึ่ง มี ไซ ของ คน นำ มา ซ้อ ซาย ทำให้ ตก ค่า ไม้ ขอน สัก ที่ ค่า
 ซาย โดย สุจริต ต้อง ขาด ผล ประโยชน์ เป็น อัน มาก ทั้ง เป็น เหตุ ให้
 เกิด คดี ใน โรง ศาล ด้วย เรื่อง ดอง ตรา ประจำ ต้น ไม้ ขอน สัก มาก ซึ่ กว่า
 แต่ ก่อน จึง ทรง พระราช ดำริ เห็น ว่า ควร มี พระราช บัญญัติ สำหรับ
 บัง บัง การ ตก ไม้ ขอน สัก โดย วิธี ตบ ตี ตรา ประจำ ต้น เพื่อ บัง
 กัน ตก ค่า ซึ่ง ทำ ไม้ แต่ ซ้อ ซาย ไม้ โดย สุจริต สืบ ไป จึง ทรง พระ
 กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ให้ ตรา เป็น พระราช บัญญัติ ได้ ดัง ต่อไป นี้

มาตรา ๑ พระราช บัญญัติ นี้ ให้ เรียก ว่า “พระราช บัญญัติ บัง
 กัน การ ตก ตบ ตี ตรา ไม้”

มาตรา ๒ ตั้ง แต่ วัน ลง ใน พระราช บัญญัติ นี้ สืบ ไป ห้าม มี ให้ ผู้
 ใด ผู้ หนึ่ง ตี ตรา ประจำ ต้น ไม้ ซึ่ง มี ไซ ของ คน โดย ชอบ ธรรมเนียม คือ
 ไม้ ซึ่ง คน มี ไซ ซ้อ หรือ ตี รับ มา จาก ผู้ อื่น ซึ่ง เป็น เจ้า ของ ไม้ นั้น โดย
 ชอบ ธรรมเนียม

มาตรา ๓ ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ตก ตบ ตี ตรา ประจำ ต้น ไม้ ซึ่ง มี ไซ
 ของ คน โดย ชอบ ธรรมเนียม ที่ จารณา ได้ ความ จริง ให้ ปรับ ไม้ ตาม จำนวน
 ไม้ ต้น หนึ่ง เป็น เงิน ไม้ เกิน ๑๐๐ บาท หรือ ให้ จำ ซึ่ง ไม้ เกิน ๓ เดือน
 หรือ ทั้ง ปรับ แล จำ ซึ่ง ทั้ง ต้อง ด้ ถาน แล ให้ รับ ไม้ ขอน สัก ที่ ต้อง ตก

ตบ ตี ตรา นั้น เป็น ของ หดอง ด้วย

มาตรา ๔ ให้ เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราชบัญญัตินี้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๓๓๗ เป็นวันที่ ๓๓๘๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ

เปลี่ยนผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุ์วงศ์วรเดช ซึ่งเป็นผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการ ได้กราบถวายบังคมลาหยุดพักราชการคราวหนึ่ง ราชการในหน้าที่กรมยุทธนาธิการ ยังว่าง ไม่มีผู้บังคับบัญชาการนั้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้า้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์ เสนาบดีกระทรวงกระต่าใหม่ มารับราชการ ตำแหน่งผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการ ต่อมา บัดนี้ถึงกำหนดที่สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุ์วงศ์วรเดช หยุดพักราชการแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าทรงรับตำแหน่งหน้าที่ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการตามเดิม ส่วนหน้าที่ราชการในกระทรวงกระต่าใหม่ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยามนตรีสุริยวงศ์

เป็นผู้แทนอยู่นั้น โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าห้องยาเซอ เจ้าฟ้า
กรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์ กลับไปรับราชการในตำแหน่งเสนาบดีกระทรวง
กระต๊อใหม่ตามเดิม ให้ผู้ที่ออกนามมานี้ รับราชการตามตำแหน่ง
ที่จ่ามานั้น ตั้งแต่วันที่เดือนเมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ กลับไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ เป็น
วันที่ ๑๑๐๖๓ ในรัชกาล บัณฑิต บัณฑิต

ประกาศ กระทรวง ว่า การต่างประเทศ

ด้วยเมื่อวันที่ ๓ เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ พระเจ้า
ห้องยาเซอ กรมหลวงเทเวศร์วโร ประการ เสด็จบอกรับราชการต่าง
ประเทศ ได้รับหนังสือบอกพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ อรรคราชทูต
วิเศษสยาม ณราชสำนักอังกฤษ ลงวันที่ ๕ เดือน มกราคม รัตนโก
สินทร ศก ๑๓๗ มีใจความว่า บรรดาแม่ทัพเรือของอังกฤษ, ฝรั่งเศส,
ฮอลันดา, แดร์ชเซีย ได้ขอประกาศว่า การที่ปิดปาก อ่าวเกาะครีต
ตั้งแต่วันที่ ๒๓ เดือน มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๖ นั้น ให้ยกเลิก
ถอนเสียแต่วันที่ ๕ เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗ นี้ แต่การที่
จะส่ง อาวุธ แดเครื่องสรรพยุทธต่าง ๆ เข้าไปใน เกาะครีตนั้น เป็นการ
ต้องห้าม ขอความ อันนี้ มิได้เคยมี เกรวิต รุชทูต อังกฤษ แด มองดีเออร์
เฟรอง อุปทูต ฝรั่งเศส ก็ได้รับหนังสือแจ้งความ มาตาม ทางราชการ

ให้ทราบในเรื่อง ยก เด็ก ถอน การ ปิด อ่าว ทำ ที่ เกาะ ศรีต นัน เหมือน กัน
ใ้ นำ ความ ชื่น กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา ทราบ ได้ ฝ่า ลออง ชูดี พระบาท
แล้ว ทรง พระ กรุณา โปรด เกต่า ๆ ให้ ประการ ใ้ ให้ ทราบ พัก กัน ด้วย

คำสาว่า การ ต่าง ประเทศ

วันที่ ๑๗ เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๓๗

(ตง พระ นาม) เฑาะ วงษ์ วัโร ประการ

พระราช บัญญัติ ระเบียบ บรรดา ศักดิ์

พระบาท สมเด็จ พระปรมินทร มหา จุฬาลงกรณ์ พระ จุติ จอม เกต่า เจ้า
อยู่ หัว มี พระ บรม ราช โองการ ดำริ ดี เห็น เกต่า ๆ ตั้ง ว่า บรรดา ศักดิ์
ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร แล พลเรือน ตาม ขวรม เนียม กรม ศักดิ์ เดิม ยัง หา
ใ้ มี ระเบียบ เทียบ เคียง กัน เป็น ยุติ ใ้ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกต่า ๆ
ใ้ ตรา พระราช บัญญัติ ระเบียบ บรรดา ศักดิ์ ใ้ เพื่อ จะ ได้ เป็น ระเบียบ
เรียบ ร้อย ใน ที่ เค้า แล ใน ราชการ อย่าง อื่น ๆ ใ้ ดัง นี้

มาตรา ๑ บรรดา ศักดิ์ ข้าราชการ ฝ่าย พลเรือน ใ้ มี ระเบียบ เป็น
ลำดับ กัน แล เทียบ ตรง กับ บรรดา ศักดิ์ ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร ดัง นี้ คือ

ชั้นที่ ๑ เสมอ ด้วย นายพล

- เอก ๑ เสด็จ นาม บั ๒ พระ เจ้า ประเทศ ราช
- โท ๑ เจ้า พระยา เทศาภิบาล ๒ เจ้า พระยา สด ตาน
- ๑ เจ้า พระยา นอก จาก เสด็จ นาม บั

08/10/2566

ตรี	๑	พระยา รong เด็นาบตี ท, จ,	๒	พระยา จางวาง ท, จ,
	๓	พระยา เทศำภิบาล	๔	เจ้า ประเทศ ราช
	๕	พระยา สู้ด คำน		

ชั้นที่ ๒ เสริมอด้วย นาย พัน

เอก	๑	พระยา ท, จ,	๒	พระยา จางวาง
	๓	พระยา ว่าราชการ เมือง ท, จ,	๔	เจ้า อุปราช
	๕	พระยา ประเทศราช	๖	พระยา รាយมุตตา

โท	๑	พระยา เจ้ากรม	๒	พระเจ้า กรม
	๓	ผู้ว่าราชการ เมือง	๔	เจ้าราชวงศ์
	๕	พระยา อุปราชเมืองประเทศราช	๖	พระ รាយมุตตา

ตรี	๑	พระ ปลัด กรม	๒	หตวง เจ้ากรม
	๓	ผู้ช่วย เทศำภิบาล	๔	เจ้า บุร รตน
	๕	เจ้าราช บุตร	๖	พระยา ราชวงศ์ เมือง ประเทศ ราช

๗ พระ ผู้ช่วย ราช การ เมือง ประเทศ ราช

ชั้นที่ ๓ เสริมอด้วย นาย รอยัญ

เอก	๑	หตวง ปลัด กรม	๒	ปลัด เมือง
	๓	ยกบรรต เมือง	๔	เจ้า มั ตัญญา บุตร รong แต้ ราช บุตร

- ๕ พระยาบุรีรัตนเมือง
ประเทศราช
- ๖ พระยาราชบุตร ๗ ผู้ว่าราชการเมืองชิน
- ๘ หลวงผู้ช่วยเจ้าราชการ
เมืองประเทศราช
- โท ๑ ผู้ช่วยในกระทรวงตกรม ๒ ผู้ช่วยราชการเมือง
- ๓ ผู้ตรวจการในกองเทศาภิบาล
- ๔ นายอำเภอ (ตามพระราชบัญญัติปกครองท้องที่)
- ๕ พระยาเคาฉนาม ๖ คาโต๊ะ
- ตรี ๑ นายเวร ๒ หลวงกรมการ
- ๓ ปลัดเมืองชิน ๔ พ่อเมือง
- ๕ บังฮตุ

มาตรา ๒ คือ ข้าราชการที่ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรแล้ว จึง
ให้มีบรรดาศักดิ์เขาในระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓ เมื่อข้าราชการซึ่งมีบรรดาศักดิ์ชั้นเดียวกัน จะต้อง
เรียงลำดับกันให้กำหนดโดยลักษณะดังนี้ คือ

อย่าง ที่ ๑ ผู้ซึ่งได้ว่ากล่าว หรือเป็นเจ้านายที่ในท้องที่ เป็นใหญ่
กว่าผู้มีบรรดาศักดิ์ชั้นเดียวกัน ซึ่งมาแต่ที่อื่น มีตัวอย่างดังเช่นผู้ว่า
ราชการเมือง บรรดาศักดิ์ชั้นเดียวกันหลายคนพร้อมกันอยู่ในเมือง
ใด เมื่อเรียงลำดับผู้ว่าราชการเมืองนั้นย่อมเป็นใหญ่กว่าผู้ว่า

ราชการ เมืองอื่น เพราะเหตุที่เป็นผู้ว่าราชการ ของที่อื่นนั้น ถ้า
 หากว่าลำดับโดย อย่างที่ ๓ ยังไม่ยุติให้กำหนดต่อไปโดยนัยนี้ คือ
 อย่างที่ ๒ ข้าราชการ มีบรรดาศักดิ์เสมอกัน แต่ยศต่างกันให้

ผู้มียศสูง เป็นใหญ่กว่าผู้มียศต่ำ ตัวอย่าง ผู้มีบรรดาศักดิ์ เป็น
 ชั้นเจ้ากรม ผู้หนึ่ง เป็น พระยา แต่ผู้หนึ่ง เป็น พระ ให้พระยาเป็นใหญ่
 กว่าพระ ถ้ากำหนดใน อย่างนี้ไม่ยุติให้กำหนดต่อไปโดยนัยนี้ คือ

อย่าง ที่ ๓ ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร เป็นใหญ่กว่า ฝ่าย พลเรือน ใน
 บรรดาศักดิ์ชั้น เดียวกัน มีตัวอย่าง ตั้งใน เมืองหนึ่ง มีผู้บัญชา การ
 ทหาร บรรดาศักดิ์ชั้น นายพันโท แต่ผู้ว่าราชการ เมืองนั้น ก็มีบรรดา
 ศักดิ์ชั้นที่ ๒ โท คือเสมอกันด้วยพันโทนั้น ผู้บัญชา การ ทหาร ย่อม
 เป็นใหญ่กว่าผู้ว่าราชการ เมือง เพราะเป็น ผู้ว่ากล่าว ของที่ เดียวกัน
 แต่ผู้หนึ่ง เป็น ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร ถ้าหากว่ากำหนดโดย อย่างที่ ๓
 ไม่ยุติ ให้กำหนดต่อไปโดยนัยนี้ คือ

อย่าง ที่ ๔ ข้าราชการ บรรดาศักดิ์เสมอกัน ให้ข้าราชการ ที่ได้
 รับ พระ ราช ทาน เครื่อง ราช อิศริยาภรณ์ชั้นสูง เป็นใหญ่กว่าข้าราชการ
 ที่ได้ รับ พระ ราช ทาน เครื่อง ราช อิศริยาภรณ์ชั้นต่ำ มีตัวอย่าง ตั้ง
 เจ้ากรม มียศ เป็น พระยา เหมือนกัน ทั้ง ๒ คน คนหนึ่งได้ รับ พระราช
 ทาน เครื่อง ราช อิศริยาภรณ์ชั้นที่ ๓ คนหนึ่งได้ รับ พระราช ทาน ชั้น
 ที่ ๔ ให้ผู้ที่ได้รับ พระราช ทาน เครื่อง ราช อิศริยาภรณ์ชั้นที่ ๓ เป็นใหญ่
 กว่าผู้ที่ได้รับ พระราช ทาน ชั้นที่ ๔ ถ้ากำหนดโดย นัยนี้ ไม่ยุติ ให้
 กำหนดต่อไปโดยนัยนี้ คือ

อย่าง ที่ ๕ ข้าราชการ บรรดาศักดิ์ เสมอ กัน ให้ ผู้ใด รับ พระราช
 ทาน สัญญา บัณฑิต ชั้น นั้น ก่อน เป็นใหญ่ กว่า ผู้ที่ ได้รับ พระราช ทาน ที่หลัง
 ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ เป็น
 วันที่ ๑๓๐๘๒ ในรัชกาล บัณฑิต บัณฑิต

พระราช บัญญัติ แปลง ชาติ
 รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

พระบาท สมเด็จพระ ปรเมนทร มหาจุฬาลงกรณ์ พระ จุลจอม เสด็จ
 เจ้า อยู่หัว มี พระบรม ราช โอง การ ดำรัส เหนือ เสด็จ ฯ ให้ ประกาศ
 ให้ ทราบ ทัด กัน ว่า

ด้วย พระ ติฐิ การ ภาคิต ผู้ มี ชื่อ แต่ ภาคิต ว่า เซเตดคั้น มาเรีย
 ซาเวีย ได้ ทำ เรื่อง ราว ฎีกา ทูล เสด็จ ฯ ถวาย ว่า มี ความ สดวก ภาคิต
 เต็มใจ เป็น ซ้ำ ทูล ตอ ของ ฐิต พระบาท อยู่ใน บังคับ ฝ่าย สยาม แต่ ขอ
 พระราช ทาน พระ บารมี ปก เสด็จ ฯ ให้ ได้ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ
 ไทย แท้ เช่น นั้น

ประการ หนึ่ง ความ ทราบ ได้ ฝ่า ตอ ของ ฐิต พระบาท ว่า ผู้ ถวาย
 ฎีกา นี้ เป็น ผู้ มี อายุ เต็ม บริบูรณ์ แล้ว แต่ ผู้ ถวาย ฎีกา กับ ทัง บิดา เป็น
 ผู้ ซึ่ง เกิด ภาย ใน กรุง สยาม แต่ เป็น ผู้ ซึ่ง ตั้ง ถิ่น ฐาน บ้าน เวื่อน อัน เป็น
 นิจ อยู่ ภาย ใน พระ ราช อาณา เขต

อีก ประการ หนึ่ง ความ ประพจน์ ใน อดีตภาค ของ ผู้ ถวาย ฎีกา นี้
 ก็น่า ติ แต่ ทั้ง ความ ใจ รัก รักดี อัน เดิม ขอ ซึ่ง ได้ มี ใน ราช การ ตาม
 ตำแหน่ง ที่ ได้ รับ พระราช ทาน เปน มา แล ณ หัน ถึง แม้ ว่า จะ ยัง เปน คน
 ต่าง ประเทศ อยู่ หนึ่ง เด้า ก็น่า ย่อม เปน ประกัน มั่น คง ให้ เห็น ว่า จะ
 เปน ข้า ทูล ถอง ชูดี พระบาท อัน แท้ จริง แต่ ชอบ ด้วย พระราช กำหนด
 กฎหมาย ดี บั่ ค่อ ๆ ไป มิ ได้ ขาด แล

จึง ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ๆ ให้ คราว เปน พระราช บัญญัติ ไว้
 ดัง ค่อ ไป นี้ ว่า

ข้อ ๑ ให้ พระ ตีรฐการ ภาคตี ผู้ มี ชื่อ แต่ กำเนิด ว่า เซ่ง เตตตัน มา เรีย
 ซาเวีย นี้ แปลง ชาติ เปน คน ใน บังคับ ฝ่าย สยาม แต่ ให้ มี บรรดา ศักดิ์
 อำนาจ ผล ประโยชน์ ทั้ง หลาย แด ฟ้า ที่ ทั้ง ปวง เหมือน อย่าง คน ที่ เกิด
 มา เปน คน ใน บังคับ ไทย นั้น ทุก ประการ

ข้อ ๒ ให้ ราช เตะ ขานุกการ ตั้ง ดำเนา พระราช บัญญัติ นี้ ให้ แก่
 พระ ตีรฐการ ภาคตี ไว้ ให้ เปน หนังสือ สำคัญ ใน การ ที่ ได้ แปลง ชาติ
 แล แต่ ให้ ตั้ง ดำเนา พระราช บัญญัติ กับ ทั้ง ดำเนา เรื่อง ราช ฎีกา นี้ ไป
 ตง ทเขียน เข้า เด่ม ไว้ ใน คำตา ที่ ว่า การ ของ เสนา บัติ กระทรวง ยุติ
 ชรรวม ด้วย

ประกาศ มา แต่ พระ ที่ หนึ่ง จักรกรั มหา ปราสาท ณ วัน จันทร์
 ที่ ๒๐ เดือน มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ ปี ที่ ๓๓ ฤกวัน ที่ ๑๓๐๘๗
 ใน รัช ภาค บัติ ยุบนี้ นี้